

S 150795

การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

บทคัดย่อ
ของ
ภัสสร เลาสวัสดิกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2550

ภัสกร เลาสวัสดิกุล (2550). การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุริรักษา,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ นัยพัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดย 1) ศึกษาองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว 2) ศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความกลัวของนักเรียนโดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิมเป็นนักเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จ. ลพบุรี ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวน 1,394 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยทำการสกัดองค์ประกอบโดยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) และทำการวิเคราะห์หมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีการแวนแม็กซ์ (Varimax Method) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความกลัวการล้มเหลว 2) ความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ 3) ความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบาคใจ 4) ด้านความกลัวการถูกกระทำจากบุคคลอื่น 5) ด้านความกลัวการกระทำอันตรายภายในครอบครัว 6) ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ และ 7) ด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง ซึ่งทั้ง 7 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 59.372 ของความแปรปรวนทั้งหมด

2. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน และลักษณะครอบครัวต่างกัน มีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่มีระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิมและการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิมต่างกัน มีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ในครอบครัวโดยรวมไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF STUDENT' S FEARS OF DIVORCE AND REMARRIAGE FAMILIES

AND ABSTRACT

BY

PHATSAYAKORN LAOSAWATDIKUL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2007

Phatsayakorn Laosawatdikul. (2007). *A study of of student' s fears of divorce and remarriage families*. Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst.Prof.Dr. Nanta Sooraksa, Asst.Prof.Dr Ongarj Naipata.

The purpose of this research was to study of student' s fears of divorce and remarriage families. The study was conducted in order to accomplish the following objectives. The first objective was to explore the student' s fears of divorce and remarriage families. The second objective was to study student' s fears of divorce and remarriage families by sex, age, type of family, sibling in family and time for divorce. The subjects were 1,394 students from 9 school in Lopburi educational service area office I. The research instrument was The student' s fears of divorce and remarriage families questionnaire. The data were analyzed by t-test for independent samples. Factor analysis was performed using the Principal Component Analysis (PC) with Orthogonal Rotation by Varimax Method.

The results of the study were as follows :

1. The exploratory factor analysis found that student's fear of divorce and remarriage families could be characterized in to 7 factors: Fear of failure, Fear of careless, Fear of criticism and Embarrassment, Fear of harm in family, Fear of unknown, Fear of being form the other, and Fear of abandonment. The 7 factors accounted for 59.372 % of the total variance.
2. There was significant difference of student' s fears of divorce and remarriage families for all aspects by sex, age and type of family at .01 level.
3. There was no significant difference of student' s fears of divorce and remarriage families for all aspects by sibling in family and time for divorce.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

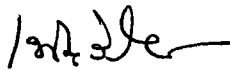
ของ

ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

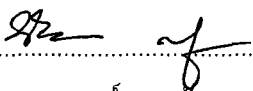

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 17 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

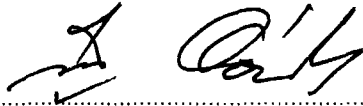
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุริรักษา)

..... กรรมการ

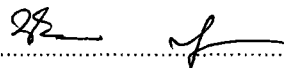
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามาญ นัยพัฒน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

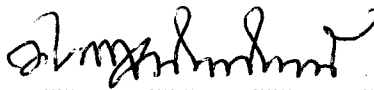
..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

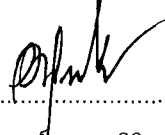
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุริรักษา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามาญ นัยพัฒน์)

..... กรรมการ

(อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุริรักษา ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ ในการตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา วงษ์อินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องต่างๆ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุชีพ อ่อนโคกสูง และอาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณาจารย์ทุกท่านของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่านที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน แก่ผู้วิจัยอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ดร. ทรงศรี ตุ่นทอง ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า อาจารย์ธวัชวรรณ หงษ์นาค และอาจารย์บุญญานุช เฉวียงหงส์ ที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ กำลังใจ และแรงบันดาลใจอันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณปรานีย์ ขาวเจริญ คุณอาสยา อังสุกราน และคุณนพพล พร้อมเที่ยงตรง ตลอดจนเพื่อนๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวทุกคน ที่คอยให้ความห่วงใยและเป็นกำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และผู้ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ผู้วิจัยขอระลึกถึงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้ขอมอบให้แก่ คุณตาบุญส่ง แพร่ม้วน คุณพ่อประทีป เลาสวัสดิ์กุล และคุณแม่เทียมใจ แพร่ม้วน ตลอดจนบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ปลุกฝังคุณความดี วางรากฐานในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบของการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความกลัว	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ จำนวนพี่น้องกับครอบครัวหย่าร้าง	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ จำนวนพี่น้องกับครอบครัวหย่าร้าง.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ จำนวนพี่น้องกับครอบครัวหย่าร้าง.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	48
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	 50
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	 69
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
สมมติฐานของการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	76
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	76
 บรรณานุกรม.....	 78
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก.....	89
ภาคผนวก ข.....	108
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามระดับชั้น.....	44
2 แสดงรายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	45
3 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้าง ของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม.....	53
4 ค่ามาตรฐานความเพียงพอของกลุ่มของไคเซอร์ - ไมเยอร์ - โอลคิน (KMO) และการทดสอบของบาร์เลทท์ (Bartlett' s test sphericity).....	55
5 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอแกน ค่าร้อยละ ของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของแบบสอบถาม ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว.....	56
6 เมตริกซ์องค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Ortogonal Rotation) โดยวิธีการแวร์แมกซ์ (Varimax Method).....	57
7 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการ หย่าร้างจากครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 394 คน.....	65
8 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัวจำแนกตามเพศ.....	67
9 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัวจำแนกตามอายุของนักเรียน.....	68
10 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัวจำแนกตามลักษณะครอบครัว.....	69
11 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัวจำแนกตามการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม.....	70
12 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัวจำแนกตามระยะเวลาการหย่าร้างของครอบครัวเดิม.....	71
13 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item- total correlation) ของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว...	102
14 เกณฑ์ปกติโดยรวมของแบบสอบถาม.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ครอบครัวเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตสมาชิกให้กับสังคมและเป็นสถาบันหลักสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ขัดเกลาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับสมาชิกใหม่ของสังคม เหล่านั้นออกไปเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพในสังคม (ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2540 : 1) ความรักความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ในการสร้างบุคลิกภาพของเด็กที่กำลังจะเจริญเติบโต ความมั่นคงของครอบครัวเป็นฐานสำคัญ ของสังคมและประเทศชาติ (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2543 : 11)

สถาบันครอบครัวยังคงเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ความคิดและศักยภาพเชิงเศรษฐกิจและสังคมไทย เมื่อโครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปทำให้ครอบครัวจำนวนหนึ่งที่มีภาวะการเลี้ยงสูงไม่สามารถทำหน้าที่ในการดูแลอบรมเด็กในครอบครัวได้ดี ลักษณะครอบครัวไทยเดิมที่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยายที่มีคนอยู่ร่วมกันมากกว่า 2 รุ่น ในครอบครัวมีจำนวนลดลงและพบว่าครอบครัว ที่มีพ่อแม่ลูกอยู่ด้วยกันมีแนวโน้มลดลง มีครอบครัวที่ หย่า แยก ม่าย เพิ่มขึ้น (รุจา ภูโพลย์. 2542 : 20-21) จากอัตราการหย่าร้างที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ส่งผลสะท้อนถึงความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ความรักความผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูกมีความห่างเหินอันเป็นบ่อเกิดของปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมมากมาย (วิรัช เทียนถาวร. 2541 : 26) ซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุญประกอบ (2543 : 15-16) ที่กล่าวว่า ความผูกพันในครอบครัวของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมาก จากครอบครัวใหญ่ มาเป็นครอบครัวเล็กที่อยู่กันตามลำพังมากขึ้น ครอบครัวที่มีการแยกกันหรือ หย่าร้างกัน มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น บางครอบครัวยังได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลจากครอบครัวเดิมหรือญาติพี่น้อง แต่หลายครอบครัวต้องเผชิญชีวิตตามลำพัง ความสัมพันธ์ต่อกันภายในครอบครัวห่างเหินมีสภาพต่างคนต่างอยู่มากขึ้น

จากสภาพครอบครัวที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกันจะเป็นด้วยการหย่าร้าง การทอดทิ้ง การแยกกันอยู่หรือการสมรสใหม่ก็ตาม จะเป็นผลให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว เนื่องจากการหย่าร้างนั้นเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความสะเทือนใจแก่เด็ก ปฏิกริยาที่เด็กมีต่อการหย่าร้างนั้นจะขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ พื้นอารมณ์ (Temperament) และการพัฒนาการทางสติปัญญา (อุมาพร ตรังสมบัติ. 2542 : 199) ซึ่งสอดคล้องกันกับ เบญจพร ปัญญาองค์ (2541: 37) ได้กล่าวว่า การหย่าร้างนั้นทำให้เกิดความสะเทือนใจ แก่เด็ก ปฏิกริยาในเด็กขึ้นอยู่กับอายุ เพศของเด็ก ความรุนแรงของการขัดแย้งระหว่างพ่อกับแม่ การเลี้ยงดูหลังการหย่าร้าง โดยในเด็กเล็กนั้นจะมีพฤติกรรมถดถอย หงุดหงิด อารมณ์เสียมากขึ้น เด็กในวัยเรียนจะรู้สึกว่าตนเองถูกพ่อแม่ทิ้ง เหวลั่นหว้าง ส่วนมากจะกลัวว่าพ่อแม่จะทิ้งเขาไป ส่วนในวัยรุ่นนั้นสามารถรับรู้ความจริง ได้มากขึ้นแต่จะมีความกังวลและความกลัว หลายคนกลัวความล้มเหลวในชีวิต

ความกลัว (Fear) นั้นสามารถเกิดขึ้นทั่วไปในชีวิตประจำวันแต่จะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ความกลัวจะเปลี่ยนแปลงตามการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมหรือเหตุการณ์เชิงลบที่เกิดขึ้น เช่น ในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอันตราย ความกลัวจะกระตุ้นให้บุคคลตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์หรือควบคุมอารมณ์นั้นได้และผลที่ตามมาภายหลังคือความวิตกกังวลและความซึมเศร้า ความกลัวในเด็กนั้นเป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีความรู้สึกวาทนเองขาดความปลอดภัย โดยปกติจะพบว่าเด็กชายและเด็กหญิงจะมีความกลัวแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของวัฒนธรรมสำหรับความกลัวของเด็กนั้น เด็กอาจกลัวสัตว์ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆที่คุกคามความรู้สึกมั่นคงความปลอดภัยของเด็ก (สุชา จันทรเฒ. 2541 : 57-58).นอกจากนี้ ศรีประภา ชัยสินธพ (2544 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึง ความกลัวของเด็กไว้ว่า ความกลัวของเด็กนั้นมักเกิดขึ้นเมื่อเด็กรู้สึกวาทนเองขาดความปลอดภัย (Insecurity) ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้เกิดขึ้น ความกลัวมักมีสาเหตุจากการที่เด็กต้องเผชิญกับสิ่งแปลกๆใหม่ๆ โดยทันทีทันใดหรือไม่คาดฝัน เช่น การหย่าร้างซึ่งเป็นสถานการณ์หนึ่งสร้างความสะเทือนใจแก่เด็ก ดังที่ มัลฮอลแลนด์ (Mulholland.1990 : 439-B) ได้ศึกษาสภาพจิตใจของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างพบว่าสถานการณ์การหย่าร้างของพ่อแม่เป็นวิกฤติการณ์ที่เลวร้ายที่กระทบกระเทือนจิตใจและจะส่งผลกระทบยาวต่อชีวิตของเด็กด้วย

การหย่าร้างเป็นสถานการณ์ที่สร้างความกดดันในเด็กเนื่องจากการที่ครอบครัวเปลี่ยนไปและส่งผลให้เกิดความกลัวที่เป็นผลมาจากการหย่าร้าง คือ การกลัวความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเมื่อมีการหย่าร้างเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงครอบครัวก็จะเกิดขึ้นตามมา เด็กนั้นจะต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวัน เด็กเหล่านี้จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนหรือสมาชิกใหม่ ในครอบครัวเป็นระยะเวลานาน เด็กจะรู้สึกสูญเสียความผูกพัน (Loss of Attachment) เนื่องจากมีความผูกพันกับพ่อแม่ พี่ชายน้องสาว หรือสัตว์เลี้ยงของตน เด็กจะกลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of Abandonment) เนื่องจากกลัวว่าตนเองจะสูญเสียพ่อแม่ไป เด็กอาจโทษตนเองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้การหย่าร้างเกิดขึ้น อาจกลัวว่าจะไม่ได้รับความรักหรือกลัวว่าตนเองจะไม่ปลอดภัย (Fear of insecurity) พวกเขาจะกลัวว่าจะไม่มีใครดูแลตนเอง เป็นต้น (Clark A. Jenet. 2004 : Online.)

ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยของ ริซ่า ซอริน (Resaa Sorin. 2000:Online) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองต่อความกลัวที่มีในเด็กที่ความรู้สึกกลัวเมื่อเด็กต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่เป็นอันตราย ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวนี้พบว่าเด็กนั้นจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความกลัวที่หลากหลายสามารถแบ่งได้ออกเป็น 6 ประเภทดังต่อไปนี้ 1. กลัวการแยกจาก (Fear of Separation) 2. กลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ (Fear of the unknown) 3. กลัวถูกกระทำอันตราย (Fear of being harmed) 4. กลัวความล้มเหลว การวิพากษ์วิจารณ์และความล่าช้า (Fear of failure, criticism and embarrassment) 5. กลัวแมลงหรือสัตว์ (Fear of insect or animals) 6. กลัวในสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ (Fear of the intangible) และงานวิจัยของ เดวิด ซี. พิกการ์ด (Pickard, David C. 1989 : 2674-B) ที่ได้ศึกษาความกลัวของเด็กและผลกระทบจากการหย่าร้างและสมรสใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วย เด็กที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี จำนวน 121 คน ที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวสมรสใหม่ และครอบครัวสมบูรณ์ที่กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม

พบว่า เด็กที่มาจากรอบครัวหย่าร้าง ซึ่งอยู่ในความดูแลของแม่เพียงคนเดียวมีความกลัวมากกว่าเด็กที่มาจากรอบครัวสมรสใหม่และเด็กที่มาจากรอบครัวสมบูรณ์ และจากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลสถิติการจดทะเบียนหย่าของสำนักงานทะเบียน อ.เมือง จ.ลพบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2546 พบว่าสถิติของการหย่าร้างในปี พ.ศ. 2541 มีจำนวน 491 ราย ปี พ.ศ.2542 มีจำนวน 486 ราย ปี พ.ศ.2543 มีจำนวน 462 ราย ปี พ.ศ.2544 มี 481 ราย ปี พ.ศ. 2545 มีจำนวน 457 ปี พ.ศ.2546 มีจำนวน 553 ราย จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการหย่าร้างนั้นจะส่งผลให้เด็กที่มาจากรอบครัวหย่าร้างย่อมมีมากขึ้น แต่เนื่องจากความกลัวของเด็กที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่นั้นยังไม่ทราบว่าจะประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนของการหย่าร้างและการสมรสใหม่ว่าประกอบไปด้วยองค์ประกอบใดบ้าง โดยทำการศึกษากับนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขตที่ 1 อ.เมือง จ.ลพบุรี ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อการสร้างความเข้าใจ และการพัฒนาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไป

✧ ความมุ่งหมายเพื่อการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว
2. เพื่อศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

สมมุติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวมีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ
2. นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่อยู่ครอบครัวที่มีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิมแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิมแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวว่าประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้างและทำให้ทราบถึงความกลัวของนักเรียนที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการหย่าร้างและสมรสใหม่ของครอบครัว ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ครูแนะแนวผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความกลัวของนักเรียนทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างความเข้าใจให้ความช่วยเหลือป้องกันและแก้ปัญหาระหว่างบ้านกับโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวน 95 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 20,509 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นนักเรียนในสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวน 1,000 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวโดยจำแนกตามลักษณะครอบครัว เพศ อายุ ระยะเวลาของ การหย่าร้าง และจำนวนพี่น้องในครอบครัวเดิม เป็นนักเรียน ในสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวน 394 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ลักษณะครอบครัว

- 1.1.1 ครอบครัวปกติ
- 1.1.2 ครอบครัวหย่าร้าง

1.2 เพศ

- 1.2.1 ชาย
- 1.2.2 หญิง

1.3 อายุของนักเรียน

1.3.1 9 -12 ปี

1.3.2 13 -15 ปี

1.4 ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม

1.4.1 หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี

1.4.2 หย่าร้าง 2 ปี ขึ้นไป

1.5 การมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

1.5.1 มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

1.5.2 ไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่

ของครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ หมายถึง ความรู้สึกและอาการต่างๆทั้งทางร่างกายและจิตใจของนักเรียน ที่เกิดขึ้นเมื่อมีความรู้สึกขาดความปลอดภัยที่ตอบสนองต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของบิดามารดา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อต้องแยกจากบิดามารดาของตนเอง ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองจะสูญเสียบิดาหรือมารดา รู้สึกว่าตนเองจะไม่ได้ได้รับความรักจากบิดาหรือมารดา รู้สึกว่าบิดาหรือมารดากับบุคคลอื่นมากกว่าตนเอง รู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง

1.2 กลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ (Fear of unknown) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อไม่สามารถคาดการณ์ต่อสถานการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับตนได้ ได้แก่ รู้สึกกังวลเกี่ยวกับบิดาหรือมารดาบิดา รู้สึกว่าไม่สามารถคาดการณ์ถึงอนาคตที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

1.3 กลัวความล้มเหลว (Fear of failure) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนรู้สึกว่าตนเองจะทำสิ่งต่างๆผิดพลาด ล้มเหลว ไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองจะเรียนไม่ประสบความสำเร็จ รู้สึกว่าตนเองไม่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ รู้สึกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการใช้จ่าย

1.4 กลัวการวิพากษ์วิจารณ์ความลำบากรู้สึก (Fear of criticism and embarrassment) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีความรู้สึกที่ต้องอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างความลำบากรู้สึกเมื่อมีบุคคลอื่นมาสอบถามเกี่ยวกับครอบครัวของตนเอง ได้แก่ การที่บุคคลอื่นพูดถึงครอบครัวของตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับการหย่าร้างหรือการสมรสใหม่ของบิดามารดา

1.5 กลัวการถูกรุกระหว่าอันตราย (Fear of being harm) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกว่าไม่ปลอดภัย ได้แก่ รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อบิดามารดาทะเลาะกัน รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น รู้สึกกังวลว่าบิดามารดาของตนเองจะได้รับอันตราย

2. **ครอบครัว** หมายถึง ผู้ที่อยู่อาศัยภายในครอบครัว คือ สามัญ ภารยาและบุตร

3. **ลักษณะครอบครัว** หมายถึง ลักษณะของความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งลักษณะครอบครัวออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

3.1 **ครอบครัวปกติ** หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน

3.2 **ครอบครัวหย่าร้าง** หมายถึง ครอบครัวที่มีสภาพชีวิตสมรสสิ้นสุดลงโดยกฎหมาย หรือ แยกกันอยู่ของบิดามารดา

4. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

5. **เพศ** หมายถึง เพศชายและเพศหญิง

6. **อายุของนักเรียน** หมายถึง จำนวนอายุตามปีปฏิทินของนักเรียน โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งอายุของนักเรียนออกเป็น 2 ช่วง คือ

6.1 ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีอายุระหว่าง 9 -12 ปี

6.2 ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี

7. **การมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม** หมายถึง การมีพี่หรือน้องของนักเรียนที่เกิดจากมารดาเดียวกัน โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ดังนี้ คือ

7.1 มีพี่น้องในครอบครัวเดิม

7.2 ไม่มีพี่น้องในครอบครัวเดิม

8. **ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม** หมายถึง จำนวนปีที่บิดามารดาผู้ให้กำเนิดของนักเรียนหย่าร้างกัน โดยในการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งระยะเวลาของการหย่าร้างออกเป็น 2 แบบคือ

8.1 หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี

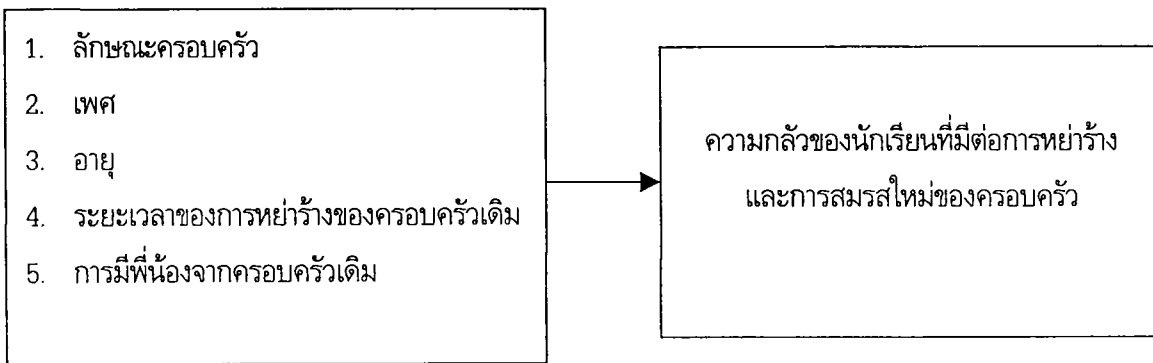
8.2 หย่าร้าง 2 ปี ขึ้นไป

9. **การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)** หมายถึง วิธีการทางสถิติที่ช่วยจัดกลุ่มของตัวแปรหลายๆตัวที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้คุณลักษณะที่ต้องการศึกษา โดยในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยพิจารณาจากค่าไอเกน (Eigen Value) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)

9.1 **ค่าไอเกน (Eigen Value)** หมายถึง ค่าที่แสดงถึงองค์ประกอบนั้นมีคุณลักษณะที่วัดในสิ่งเดียวกัน

9.2 **ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)** หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ โดยพิจารณาได้จากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .30 ขึ้นไป

กรอบของการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความกลัว

- 1.1.1 พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กและวัยรุ่น
- 1.1.2 ความหมายของความกลัว
- 1.1.3 ลักษณะของความกลัว
- 1.1.4 ชนิดของความกลัว

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

- 2.1.1 ความหมายของครอบครัว
- 2.1.2 รูปแบบครอบครัว
- 2.1.3 หน้าที่ของครอบครัว
- 2.1.4 ความสำคัญของครอบครัว

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง

- 3.1.1 ความหมายของครอบครัวหย่าร้าง
- 3.1.2 รูปแบบของการหย่าร้าง
- 3.1.3 สาเหตุของการหย่าร้าง
- 3.1.4 ผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็ก

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ อายุ จำนวนพี่น้อง กับ การหย่าร้างของบิดา มารดา
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความกลัว

1.1.1 พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กและวัยรุ่น

สุชา จันทรเฒ (2541 : 56-57) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางอารมณ์ไว้ดังนี้

อารมณ์ คือ การเปลี่ยนแปลงสภาวะจิตใจหรือภาวะที่ผิดไปจากเดิมขณะนั้นซึ่งถูกเร้าทำให้เกิดการตอบสนองที่เรียกว่า ผลกระทบจากสิ่งเร้า ภาวะอันนี้จะแสดงออกมา 3 รูปแบบ ดังนี้

- แบบที่เกิดขึ้นทันที เช่น โกรธ กลัว ดีใจ
- พฤติกรรมที่เป็นผลต่อเนื่อง เช่น เมื่อรู้สึกโกรธก็จะกล่าวคำสบถสาบานหรืออาจชกต่อยคนที่ทำให้โกรธ หรือเวลาดีใจจะหัวเราะยิ้มแย้มแจ่มใส
- เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น หน้าแดง ปากสั่น มือสั่น หัวใจเต้นเร็ว

ความดันโลหิตสูง เป็นต้น

ภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นอาจแยกได้เป็น 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายบวก (Pleasant) จะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์สนุกสนาน เป็นต้น

2. ฝ่ายลบ (Unpleasant) ก่อให้เกิดการทำลาย เช่น อารมณ์โกรธ กลัว อิจฉาริษยา โดยเฉพาะโกรธกับกลัวถ้าเกิดขึ้นเมื่อใดจะลดประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลซึ่งกระทบกระเทือนต่อการปรับตัว

ปรีชา วิหคโต (2544 : 150-151) ได้กล่าวว่านักจิตวิทยาได้แบ่งอารมณ์ออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. อารมณ์ทุกข์หรืออารมณ์ฝ่ายลบ เป็นภาวะของอารมณ์ที่เกิดจากความรู้สึกที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการของตน ได้แก่ อารมณ์โกรธ อารมณ์เศร้า อารมณ์กลัว เป็นต้น อารมณ์เหล่านี้เกิดจากความรู้สึกเป็นไปในทางที่ไม่พึงพอใจ

2. อารมณ์สุขหรืออารมณ์ฝ่ายบวก ได้แก่ อารมณ์ร่าเริง สนุกสนาน ความรัก เป็นต้น อารมณ์เหล่านี้เกิดจากความรู้สึกที่เป็นไปในทางพึงพอใจ เนื่องจากการตอบสนองความต้องการของตนเป็นอารมณ์ที่พึงปรารถนาของทุกคน

พัฒนาการทางอารมณ์

เราสามารถแยกศึกษาอารมณ์ของเด็กออกได้เป็น 3 ระยะ ด้วยกัน คือ

1. วัยเด็กตอนต้นหรือวัยก่อนเข้าเรียน (2-5 ปี)

เด็กวัยนี้มักจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิด โกรธง่าย ทั้งนี้เพราะต้องขัดขืนต่อคำสั่งของพ่อแม่ อยู่เสมอ มีอารมณ์กลัวง่ายเพราะชอบจินตนาการต่างๆมากมาย เป็นวัยที่ชอบปฏิเสธ (Negative Stage) การพัฒนาทางอารมณ์จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับอารมณ์เลี้ยงดูเป็นสำคัญ

2. วัยเด็กตอนกลาง (6-10 ปี) วัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อเพราะต้องเข้าเรียน เด็กจึงต้องมีการปรับตัว เด็กจะเริ่มรู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่แสดงความรู้สึกออกมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีทันที รู้จักระวังความรู้สึกที่ผู้อื่นมีต่อตน อารมณ์กลัวดีขึ้นตามวัยที่ผ่านมา

3. วัยเด็กตอนปลาย (10-12 ปี) อารมณ์ของเด็กในวัยนี้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ดีหรือร้ายเกินไป กลัวที่สุดคือการไม่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ชอบการยกย่องสรรเสริญแต่ไม่ชอบการเปรียบเทียบ ความกลัวเริ่มลดลงเปลี่ยนมาเป็นความกังวลใจ เช่น กังวลในเรื่อง รูปร่าง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ครอบครัวยุติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญมากในการพัฒนา ทางด้านอารมณ์

บริชา วิหคโต (2544 : 146-147) ได้กล่าวถึงลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่นไว้ดังนี้

นักจิตวิทยาผู้เริ่มศึกษาวัยรุ่นอย่างจริงจัง คือ ฮอลล์ (George Stanley Hall) กล่าวว่าอารมณ์ของวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย อาจเปลี่ยนจากอารมณ์หนึ่งไปสู่อารมณ์หนึ่งได้อย่างฉับพลัน

กิเซล (Arnold Gesell) เรียกเด็กวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นขาดความรู้สึกที่มั่นคง ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมากเท่าใดก็จะเกิดอารมณ์รุนแรงมากขึ้นเท่านั้น

แคทเทล (Raymond B. Cattell) ได้ทำการศึกษาวัยรุ่นตอนต้น คือ เด็กอายุ 10-16 ปี พบว่าวัยรุ่นมีลักษณะหลายอย่างซึ่งตรงข้ามกันในบุคคลรุ่นนี้ เป็นต้นว่า มีทั้งอารมณ์ อ่อนไหวและมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีทั้งความเครียดและความสนุกสนาน มีทั้งความหวาดกลัวและกล้าอย่างบ้าบิ่น

อีริกสัน (Erickson) กล่าวว่า วัยเด็กเป็นวัยของการเรียนรู้ พบสิ่งแปลกและใหม่กับประสบการณ์รอบตัว ถ้าพัฒนาการในขั้นต่างๆนี้เต็มไปด้วยความสุขเป็นส่วนใหญ่ ก็จะทำให้เด็กมีความคิดว่าโลกที่ตนอยู่นั้น น่าชื่นชม แต่ถ้ามีความยุ่งยากในเรื่องดังกล่าว ก็จะทำให้เกิดความทุกข์ใจได้ ความรู้สึกต่างๆเหล่านี้จะเกี่ยวโยงไปถึงการสนองตอบทางอารมณ์โดยตรง

อารี พันธุ์ณี (2544 : 36) กล่าวว่า อารมณ์ คือ ความรู้สึกที่แสดงออกมาเมื่อร่างกายถูกกระตุ้นจากภายในและภายนอก อารมณ์จะมีทั้งลักษณะที่เป็นทางด้านบวกและด้านลบซึ่งอาจช่วยเสริมแรงให้มนุษย์มีความสุข หรืออาจเป็นสิ่งที่บั่นทอนทำลายมนุษย์ได้เช่นกัน

จากการศึกษาของนักจิตวิทยาดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า อารมณ์ของวัยรุ่นนั้นมีลักษณะแตกต่างจากลักษณะอารมณ์ของเด็ก อารมณ์ของวัยรุ่นจะเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ทำให้เด็กวัยรุ่นมีความสับสน รู้สึกไม่แน่ใจ ไม่ปลอดภัย และทำให้เกิดอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย

1.1.2 ความหมายของความกลัว

สุชา จันทรเอม (2541 : 57) ได้ให้ความหมายของความกลัว ไว้ว่า ความกลัว เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อตนเองมีความรู้สึกลักษณะความปลอดภัย หรือเกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้คาดหมายมาก่อน

ปรีชา วิหคโต (2544 : 153) ความกลัวเป็นภาวะที่บุคคลนั้นมีความรู้สึกว่ามีภัยคุกคาม บุคคลที่มีความรู้สึกกลัวในสิ่งต่างๆ เช่น กลัวความผิดหวัง กลัวสอบตก กลัวความล้มเหลว กลัวพายุ เป็นต้น ความกลัวเป็นสิ่งธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน

กัญจะนา พุ่มมาลา (2534 : 23) กล่าวว่า ความกลัวเป็นการรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ เช่น หัวใจเต้นแรง ความดันโลหิตสูง หายใจถี่ขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมี

เอ็ดเวิร์ด เอช โรบินสัน (1991 : Online) ได้กล่าวถึงความหมายของความกลัว ไว้ว่า ความกลัว คือ การแสดงออกที่แสดงออกถึงการตระหนักถึงอันตราย ความเจ็บปวด การสูญเสีย โดยระดับของความกลัวนั้นจะสัมพันธ์กันกับการรับรู้ที่ขาดประสิทธิภาพของเด็ก

เกลสสารุกรมเด็กและวัยรุ่น (1998 : Online) ได้ให้ความหมายของความกลัวไว้ดังนี้ ความกลัว คือ อารมณ์ลักษณะหนึ่งที่บุคคลตอบสนอง โดยจะสอดคล้องกับบุคคล สถานที่ กิจกรรม เหตุการณ์ และวัตถุ โดยการแสดงออกของความกลัวอาจจะประกอบด้วย การร้องไห้ในเด็กทารก การปวดท้อง ปวดศีรษะในเด็กหรือวัยรุ่น การหลีกเลี่ยง การโกรธ หัวใจเต้นเร็ว เป็นต้น

ดาเนียล ดับบลิว. แมคเนล และคนอื่นๆ (1994 : 152) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ความกลัวไว้ว่า ความกลัว คือ อารมณ์พื้นฐาน ซึ่งจะแสดงตามอายุ วัฒนธรรม ความเชื่อ เชื้อชาติ และจะทำหน้าที่ในฐานะระบบของความตกใจที่จิตใจกระตุ้นร่างกายให้ตอบสนองต่อสิ่งนั้น

จากความหมายของความกลัวดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความกลัวได้ว่า ความกลัวหมายถึง สภาวะที่บุคคลแสดงออกเมื่อตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้นกับตนเอง

1.1.3 ลักษณะของความกลัว

ดาเนียล ดับบลิว. แมคเนล และคนอื่นๆ (1994 : 152) กล่าวถึงประวัติของ คำว่า “กลัว” ไว้ดังนี้ คำว่า กลัว “Fear” นั้นเกี่ยวข้องกันกับศัพท์เดิมในภาษาอังกฤษว่า “Faer” ซึ่งมีความหมายว่าอันตราย (Peril) หรือ ความพินาศ (Calamity) แต่ต่อมาภายหลัง ได้มีการเปลี่ยนแปลงความหมายมาใช้ในลักษณะของสภาวะอารมณ์ที่ไม่สบายใจซึ่งเกิดจากสภาพการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย

ความกลัวนั้นสามารถเกิดขึ้นทั่วไปในชีวิตประจำวันแต่จะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ความกลัวนั้นจะเปลี่ยนแปลงตามการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม หรือเหตุการณ์เชิงลบที่เกิดขึ้น เช่น ในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอันตราย ความกลัวจะกระตุ้นให้บุคคลตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์หรือควบคุมอารมณ์นั้นได้ และผลที่ตามมาภายหลังคือความวิตกกังวลและความซึมเศร้า

เกษม ตันติผลาชีวะ (2532 : 47-48) ได้อธิบายลักษณะของความกลัวไว้ดังนี้ว่า ความกลัวนั้นเกิดขึ้นได้ในคนปกติทั่วไป เมื่อต้องประสบกับสิ่งที่น่ากลัว ซึ่งอาจเป็นภัยคุกคาม ต่อชีวิต ทรัพย์สิน สวัสดิภาพ หรือเกียรติยศ ชื่อเสียงของบุคคลนั้น อาการที่ถือว่าเป็นอาการของคนที่เป็นโรคประสาทนั้นมักเป็นอาการกลัวที่รุนแรงมักไม่ได้สัดส่วนกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่กลัวนั้น คนที่มีอาการกลัวนั้นมักมีอาการกลัวและตื่นตัวไปล่วงหน้าเมื่อทราบว่าจะต้องเผชิญกับสิ่งที่กลัวและอาจหลีกเลี่ยงไม่ยอมเจอกับสิ่งนั้นเลย ดังนั้นถ้าจำเป็นต้องเจอโดยเลี่ยงไม่ได้ ก็อาจมีอาการทางร่างกายอันเกิดขึ้นจากระบบประสาทที่ควบคุมอวัยวะภายในที่มีการทำงานเพิ่มขึ้น เช่น ใจสั่นเร็ว เหงื่อแตก หน้ามืด ซาตามตัว เวียนศีรษะ ตาลายหรือเป็นลม

ศรีประภา ชัยสินธพ (2544 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความกลัวของเด็กไว้ดังนี้

ความกลัวของเด็กมักเกิดขึ้นเมื่อเด็กรู้สึกว่ตนเองขาดความปลอดภัย (Insecurity) ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้เกิดขึ้น เด็กจะแสดงอาการร้องและจะแสดงอาการกระเถิบหนีโดยธรรมชาติ ความกลัวมักมีสาเหตุจากการที่เด็กต้องเผชิญกับสิ่งแปลกๆใหม่ๆโดยทันทีทันใดหรือไม่คาดฝัน เด็กอายุ 1-3 ขวบ จะแสดงอาการกลัวความมืด กลัวผีร้าย ความกลัวของเด็กนั้นอาจเกิดเนื่องมาจากผู้ใหญ่ก็ได้ ถ้าผู้ใหญ่แสดงอาการกลัวต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเด็กจะพลอยกลัวไปด้วย หรือเกิดจากการที่ผู้ใหญ่หลอกให้เด็กกลัวไปด้วย หรือเกิดจากการที่ผู้ใหญ่หลอกให้เด็กกลัวในสิ่งที่ไม่สมควร

โดยทั่วไปความกลัวของเด็กจะขึ้นกับอายุและการเรียนรู้ วัยทารกนั้นยังมีความกลัวไม่มากแต่เมื่อโตขึ้นการรับรู้และการแยกแยะจะมีมากขึ้นความกลัวก็เพิ่มมากขึ้น ยิ่งเริ่มจินตนาการได้เด็กก็จะมี ความกลัวจากการจินตนาการของตนเองเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเด็กก็สามารถใช้สติปัญญาความรู้ความเข้าใจต่างๆ สามารถจัดการความกลัวในบางสิ่งบางอย่างที่กลัวลงได้ ส่วนอิทธิพลของการเรียนรู้ที่มีผลต่อความกลัวของเด็กนั้นมองเห็นได้ค่อนข้างชัดเจน การเรียนรู้นี้อาจมาจากประสบการณ์ของเด็กโดยตรง เช่น เคยถูกสุนัขกัด ทำให้กลัวสุนัข หรือมาจากคำบอกเล่าของคนอื่นหรือมาจากจินตนาการของเด็กเอง เมื่อเด็กเกิดความกลัวปฏิกิริยาตอบสนองโดยทั่วไป คือพยายามหนีสิ่งที่กลัว ส่วนการเผชิญหน้าหรือกำจัดสิ่งที่กลัวนั้นเด็กจะไม่ค่อยทำแต่ถ้าหนีทุกครั้งไปก็จะทำให้ขาดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการได้ การหนีสิ่งที่กลัวโดยไม่มีเหตุผลอันควร แสดงว่าเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจ บางครั้งผู้ใหญ่ไม่ค่อยอธิบายเท่าที่ควรมักตัดปัญหาด้วยการบอกให้เด็กหลบหลีกสิ่งที่กลัวเสีย เมื่อโตขึ้นก็กลายเป็นคนหวาดกลัวสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีเหตุผลอยู่เสมอ ถ้าเด็กรู้จักสิ่งต่างๆมากขึ้นสามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆได้มากขึ้นเด็กจะค่อยๆหายกลัว เด็กที่ตกใจต้องการคนปลอบใจมากกว่าการดุ เด็กต้องการจะชนะสถานการณ์นั้นๆด้วยตัวของเขาเอง ถ้าเด็กได้พบเห็นเหตุการณ์ต่างๆมากและพ่อแม่คอยช่วยแนะนำอธิบายเด็กจะมีเหตุผลและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

วิณี ชิตเชิดวงศ์ (2537: 187) ได้กล่าวถึงความกลัวไว้ดังนี้ วัยเด็กตอนปลายนั้น จะต้องเผชิญกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆบุคคลต่างๆมากมาย อันมีผลทำให้เกิดความกลัว ความกลัวนี้ อาจเป็นความกลัวไฟ กลัวความมืด กลัวหมอ ความกลัวดังกล่าวมักเกิดขึ้นในเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย เมื่อเด็กอายุมากขึ้นความกลัวจะลดลง แต่เด็กที่มีความกลัวเนื่องมาจากความคิด การใช้จินตนาการมากขึ้น กลัวต่อสถานการณ์ที่คิดว่าเป็นสิ่งที่อยู่ตามธรรมชาติ เมื่อเด็กกลัวแล้ว จะมีการหลีกเลี่ยงไปจากสถานการณ์ที่คิดว่าทำให้ตนเองเกิดความกลัว

ปรีชา วิหคโต (2544 : 153) ได้กล่าวถึงความกลัวในวัยรุ่นไว้ว่า ความกลัวจะกระตุ้นให้วัยรุ่นนั้นมีการตอบสนองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่กลัว อาจมีอาการเกร็ง หน้าแดง ริมฝีปากสั่นหรือเมื่อเกิดความกลัวขึ้นก็จะหนีสถานการณ์หรือสิ่งที่กลัวนั้นไปเสีย เช่น กลัวเผชิญหน้ากับบุคคลที่ไม่พอใจ ก็อาจหลีกเลี่ยงไม่ร่วมกับกิจกรรมนั้นและวัยรุ่นบางคนอาจใช้วิธีปิดความกลัว โดยการแสสร้งแสดงพฤติกรรมอื่นกลบเกลื่อน ความกลัวเหล่านี้ถ้ามีอาการรุนแรงและเป็นภาวะของความกลัวที่ขาดเหตุผล เช่น กลัวความสูง กลัวที่แคบ กลัวความสกปรก ความกลัวที่รุนแรงเหล่านี้เป็นอาการของโรคประสาทซึ่งต้องได้รับการบำบัด จากจิตแพทย์โดยตรง

1.1.3 ชนิดของความกลัว

เด็กนั้นจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความกลัวที่หลากหลายแต่สามารถแบ่งได้ออกเป็น 6 ประเภทดังต่อไปนี้ ริชา ซอริน (2000 : ออนไลน์)

1. กลัวการแยกจาก (Fear of separation) ตัวอย่างเช่น กลัวโรงเรียนในเด็กวัยก่อนเข้าเรียน (Fear of school) กลัวการสูญเสียบ (Fear of being lost) กลัวการอยู่คนเดียว (Fear of being alone) กลัวจากพี่เลี้ยง (Fear of being left with babysitter)

2. กลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ (Fear of the unknown) ตัวอย่างเช่น กลัวคนแปลกหน้า สถานที่ หรือวัตถุ (Fear of the stranger people places or object) กลัวความมืด (Fear of the dark) กลัวเสียงดัง (Fear of loud noise)

3. กลัวถูกกระทำอันตราย (Fear of being harmed) เช่น กลัวบาดแผล (Fear of injury, accident, illness or death medical fears) กลัวอุบัติเหตุ การเจ็บป่วย กลัวเกี่ยวกับการแพทย์ กลัวความสูงหรือกลัวตกจากที่สูง กลัวน้ำลึก กลัวไฟ กลัวขโมย (Fear of highs or falling from high places, deep water, fire, rides ant fete and burglary)

4. กลัวความล้มเหลว การวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ (Fear of failure, criticism and embarrassment) เช่น กลัวการถูกล้อเลียน (Fear of being teased) กลัวการต่อสู้ (fear of being a fight) กลัวทำในสิ่งที่ผิดพลาด (Fear of making a mistake) กลัวผู้ใหญ่โต้เถียงกัน (Fear of adults arguing)

5. กลัวแมลงหรือสัตว์ (Fear of insect or animals) เช่น กลัวแมงมุมหรือแมลงชนิดอื่นๆ กลัวงู กลัวหมา กลัวแมว กลัวค้างคาว

6. กลัวในสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ (Fear of the intangible) เช่น กลัวฝันร้าย (Fear of bad dream or nightmares) กลัวผี กลัวปีศาจ หรือว่าวิญญาณ (Fear of ghosts, monster or spirits)

เอรินเดล และคนอื่นๆ (แมคเนล ; และคนอื่นๆ. 1994 : 153; อ้างอิงจาก Amindell; et al.)

ได้แบ่งความกลัวไว้ใน 5 มุมมองดังนี้

1. สถานการณ์ทางสังคม (Social Situation)
2. สิ่งแวดล้อม (Environmental and/or agoraphobic)
3. เลือด บาดแผลตามร่างกาย ความเจ็บป่วยและความตาย (Blood, Bodily injury, illness and death)
4. เพศและสถานการณ์ที่ก้าวร้าว (Sexual and aggressive scenes)
5. สัตว์เล็กๆ (Small Animals)

ซจิตรัตน์ ปูนพันธ์ฉาย (2003 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึง "อารมณ์กลัว" (Fear) ว่าเป็นอารมณ์ที่มี

รากฐานมาจากความรู้สึกขาดความปลอดภัยโดยอาจแบ่งความกลัวของวัยรุ่น ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความกลัวจากสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวและบางครั้งก็กลัวแบบเด็กๆ ด้วย เช่น กลัวสัตว์

กลัวพายุ

2. ความกลัวที่เกิดขึ้นจากตนเอง เช่น กลัวตาย กลัวสอบตก
3. ความกลัวที่เกิดขึ้นจากสังคม เช่น กลัวการพบปะประชาชน กลัวการนัดพบเพื่อนต่างเพศ

กลัวถูกขัดขวาง

สุชา จันทรโสม (2541 : 59) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความกลัวไว้ดังนี้

1. เด็กกลัวสิ่งแปลกใหม่หรือคนแปลกหน้า
2. เด็กกลัวสิ่งที่ผู้ใหญ่กลัวหรือที่พี่น้องภายในบ้านกลัว
3. เด็กกลัวการทิ้งให้อยู่ตามลำพัง
4. เด็กกลัวเสียงดังที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด
5. เด็กกลัวจะตกมาจากที่สูง
6. เด็กกลัวเมื่ออยู่คนเดียวในความมืด
7. เด็กกลัวประสบการณ์หรืออุบัติเหตุที่น่ากลัวซึ่งเด็กเคยเห็น เช่น พายุ ไฟไหม้
8. เด็กกลัวในสิ่งที่มองไม่เห็น คิดเอาเองหรือฟังผู้ใหญ่เล่าโดยไม่มีเหตุผล เช่น ผี ปีศาจ

ความมืดและอื่นๆ เป็นต้น

ปรีชา วิหคโต (2544 : 153) ได้แบ่งความกลัวของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. กลัวเกี่ยวกับตนเอง เช่น กลัวสอบตก กลัวไม่มีแฟน กลัวความล้มเหลวในการเรียน

และการทำงาน เป็นต้น

2. กลัวในสิ่งที่ไม่รู้ เช่น กลัวความตาย กลัวความมืด กลัวอยู่กับคนแปลกหน้า
3. กลัวสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ สัตว์และสิ่งของ เช่น พายุ เป็นต้น

ศรีประภา ชัยสินธพ (2544 : ออนไลน์) ได้แบ่งความกลัวของเด็กออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ คือ

1. สัตว์ตั้งแต่สัตว์เล็กไปจนถึงสัตว์ใหญ่
2. สถานการณ์ที่น่ากลัว
3. ธรรมชาติที่เด็กกลัว
4. สิ่งที่น่ากลัวนอกเหนือจากธรรมชาติ เช่น ผี ยักษ์ ฯลฯ

โจแอน อี. เลอเฟว (LeFebvre, Joan E : 1997) ได้ศึกษาความกลัวของเด็กโดยแบ่งจากแหล่งที่มาได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความกลัวที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิด (Fears present at birth) ความกลัวที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดนั้นอาจเกิดจากเสียงดังหรือการเคลื่อนย้ายเด็กอย่างรวดเร็ว หรือการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมโดยทันที เด็กทารกนั้นอาจตอบสนองโดยการส่งเสียงร้อง ซึ่งความกลัวนี้เองที่เป็นต้นกำเนิดของความกลัวสัตว์ในเด็ก

2. ความกลัวที่เกิดขึ้นตามช่วงพัฒนาการของเด็ก (Fear that grow developmentally with a child) สามารถทำนายได้จากช่วงอายุของเด็กโดยนักจิตวิทยาพัฒนาการเด็กจะสังเกตุดำดับขั้นของความกลัวที่เกิดขึ้นในเด็ก เด็กที่ได้รับประสบการณ์จากครอบครัว เช่น การตาย การหย่าร้าง การไม่ได้อยู่กับบิดามารดา จะทำให้เด็กเกิดความกลัว การถูกทอดทิ้งจากบุคคลสำคัญในชีวิต เช่น การที่เด็กกลัวเนื่องจากเคยถูกพ่อแม่มารับกลับจากโรงเรียนเป็นคนสุดท้าย แม้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่บ่อยก็ตาม

3. ความกลัวที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากบุคคลอื่น (Fears learned from other person) ความกลัวในลักษณะดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นในเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 8 ปี ความกลัวนี้จะเกิดจากการที่ได้ยินบุคคลอื่นเล่าถึงความกลัวนั้นหรือจากการที่เห็นบุคคลอื่นแสดงออกถึงความกลัว

แมคเนล และคนอื่นๆ (Macneil and other : 1994) ได้กล่าวถึงความกลัวที่เกิดขึ้นตามช่วงอายุดังนี้

เด็กอายุ 1 -3 ปี จะมีความกลัวเกี่ยวกับการฝึกระบบขับถ่าย บาดแผล เสียงดัง สัตว์ ห้องมีด หน้ากาก

เด็กก่อนวัยเรียน-เกรด 1 จะกลัวการแยกจากจากพ่อแม่ (Fear of separation) กลัวสัตว์ กลัวความมืด กลัวถูกกระทำอันตรายจากร่างกาย กลัวฟ้าผ่า การหลับหรืออยู่ตามลำพัง กลัวสิ่งที่น่ากลัวนอกเหนือธรรมชาติ เช่น ผี ปีศาจ แม่มด

เด็กประถมศึกษา จะมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความกลัวมากขึ้น เช่น ความกลัวการพูด หน้าชั้นเรียน การแสดงออกทางร่างกาย บาดแผล ความเจ็บป่วย ความตาย ปรัชญาการณ์ทางธรรมชาติ เช่น พายุ ฟ้าผ่า ใต้ฝุ่น

วัยรุ่น จะกลัวเกี่ยวกับบุคลิกภาพตนเอง เหตุการณ์ที่โรงเรียน สุขภาพร่างกาย เหตุการณ์ทางเพศ ฐานะทางการเงิน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัว

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

อลิซาเบท เอ. เซล็ดเด็น (Elizabeth A. Sledden : 1986) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและสิ่งที่สนับสนุนความกลัวในเด็ก โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาจำนวน 258 คน และบิดามารดา โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นจะตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความกลัวรวมทั้งประวัติของอาการที่เกิดขึ้น โดยผลการศึกษาพบว่าในเด็กผู้หญิงจะมีระดับของความกลัวมากกว่าเด็กผู้ชายและทั้งสองเพศจะรายงานชนิดของความกลัวใกล้เคียงกันและชนิดของความกลัวจะลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้นแต่ระดับของความกลัวนั้นยังคงเดิม

แมท เฟรดริกสัน (Math Fredrickson and other : 1995) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของเพศและอายุที่มีผลต่อความกลัวเฉพาะอย่างเป็นบุคคลที่มีอายุ 18-70 ปี พบว่า ผู้หญิงจะมีความกลัววัตถุและสถานการณ์มากกว่าผู้ชาย เด็กนั้นจะมีความกลัวสัตว์มากกว่าคนสูงอายุ การกลัวความสูงและการกลัวการฉีดยาจะเพิ่มสูงขึ้นถ้าอายุเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะพบในผู้หญิงแต่ไม่พบในผู้ชาย

มิวริสและคนอื่นๆ (Peter Muris and other : 1995) ได้ศึกษาตัวแบบของความกลัวของบิดามารดาที่ส่งผลต่อความกลัวในเด็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็ก อายุ 9-12 ปี จำนวน 50 คน โดยในเด็กนั้นจะตอบ แบบสอบถามความวิตกกังวล Strait Trait Anxiety (STAIC) ของสปิลเบอร์เกอร์และแบบสอบถามความกลัว Fear Survey Schedule For Children (FSSC) ส่วนบิดามารดาของเด็กนั้นจะตอบแบบสอบถามความวิตกกังวล STAIT-TRAIT และ FSS ผลการวิจัยพบว่า ความกลัวของบิดามารดามีความสัมพันธ์ต่อความกลัวในเด็ก

ปีเตอร์ มิวริส และคนอื่นๆ (Peter Muris and other : 1997) ได้ศึกษาความกลัวและลักษณะของความกลัวในเด็ก โดยการจัดอันดับความกลัวของเด็กนั้นกลัวสิ่งใดมากที่สุด และศึกษาถึงสาเหตุของความกลัวที่มีในเด็ก โดยยึดแบบสอบถามความกลัวในเด็ก (Fear Survey Schedule for Children) โดยผลของการศึกษาพบว่า เด็กนั้นกลัวแมงมุมมากที่สุดและประสบการณ์นั้นจะมีผลต่อความกลัวของเด็ก

เดวิด ซี. พิกการ์ด (Pickard, David C. 1989 : 2674-B) ได้ศึกษาความกลัวของเด็กที่เป็นผลจากการหย่าร้างและสมรสใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วย เด็กที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี จำนวน 121 คนที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวสมรสใหม่ และครอบครัวสมบูรณ์ที่กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม พบว่า เด็กที่มาจากรอบครัวหย่าร้างซึ่งอยู่ในความดูแลของแม่เพียงคนเดียว มีความกลัวมากกว่าเด็กที่มาจากรอบครัวสมรสใหม่และเด็กที่มาจากรอบครัวสมบูรณ์

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

2.1.1 ความหมายของครอบครัว

ครอบครัวเป็นบริบทที่สำคัญของชีวิตเป็นสถาบันอันเป็นรากฐานที่หล่อหลอมความเป็นมนุษย์ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของครอบครัวไว้หลายประการดังนี้

โสภา ขีลมันน์ (2534 : 2-2) ครอบครัว คือ กลุ่มของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน โดยการสมรสด้วยความผูกพันทางสายโลหิตหรือความผูกพันอื่นๆ โดยการอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกันหรือแยกกันอยู่ก็ได้และสมาชิกทุกคนในครอบครัวจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในด้านความรักความเอาใจใส่มีจิตผูกพันให้การอบรมดูแลความประพฤติ และการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้

ประสิทธิ์ สวัสดิ์ญาติ (2535 : 49) ครอบครัว เป็นกลุ่มสังคมของมนุษย์ที่ประกอบไปด้วย สามี ภรรยา และบุตร อย่างน้อยต้องมีช่วงเวลาหนึ่งที่ได้อยู่ร่วมกันและต่างมีสัมพันธ์ภาพต่อกันในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องตามกฎหมายหรือประเพณีของสังคมนั้นๆ

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 35) ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเป็นสถาบันที่มีความคงทนที่สุดและมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ในสถาบันนี้ เนื่องจากเป็นสังคมกลุ่มแรกที่เรารู้จักตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตในครอบครัว ครอบครัวจะให้ตำแหน่งชื่อ - สกุล ซึ่งเป็นเครื่องหมายภาพและบทบาท ในสังคมที่เรามีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม

ก๊อต (เมธินันท์ ภิญโญชน. 2539 : 1; อ้างอิงจาก Good) ได้กล่าวว่า ครอบครัว หมายถึง การที่ชายหญิงใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์สามีภรรยา มีความรับผิดชอบร่วมกันแบ่งงานทำตามหน้าที่กันตามความเหมาะสม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งทางด้านการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกันและเมื่อมีบุตรธิดาบิดามารดาต้องอบรมสั่งสอนให้ลูกรู้จักบทบาทหน้าที่ของการเป็นพี่น้องให้รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เบอร์เกส (รุจา ภูโพนบูลย์. 2541 : 3; อ้างอิงจาก Bergase. 1986) ได้ให้ความหมายของครอบครัวไว้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันโดยสายเลือด หรือการรับเข้าเป็นบุตรบุญธรรม สมาชิกอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันตามบทบาทหน้าที่ เช่น เป็นบิดา มารดา เป็นสามี ภรรยา บุตร ฯลฯ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีกรอบวัฒนธรรม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีของครอบครัวร่วมกัน

สร้อย คำนวน (2544 : 8) ครอบครัว คือ กลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกัน มีความผูกพัน ดำเนินชีวิตร่วมกันพึ่งพิงกันด้านเศรษฐกิจและสังคม สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันทาง สายโลหิตและกฎหมาย การอยู่ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามบทบาทหน้าที่ อบรมบุตรหลานและถ่ายทอดวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนรุ่นหนึ่ง

แมคคอแมค (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2546. : 6; อ้างอิงจาก McCormack 1974) ได้ให้คำจำกัดความของครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็ก ซึ่งประกอบด้วยสามี ภรรยาและเด็กๆ แต่ในบางครั้งไม่อาจรวมบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งได้กล่าวมา หรือรวมปู่ย่าตายายหรือญาติอื่นๆ คุณสมบัติที่แท้จริงเพียงอย่างเดียวในการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว คือ ความเต็มใจที่จะรักและพยายามที่จะเข้าใจสมาชิกคนอื่นๆ

ในครอบครัวทั้งในยามสุขและยามทุกข์ ครอบครัวเป็นหน่วยที่เข้มแข็งที่สุดของการเป็นชุมชนแก่บุคคลซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงและความรู้สึกปลอดภัยต่อชีวิตมากกว่าสถาบันอื่นใดทั้งหมด

จากความหมายของครอบครัวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของครอบครัวได้ว่า ครอบครัว คือ กลุ่มของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน มีความผูกพัน ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ เช่น บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ภายใต้กรอบวัฒนธรรม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีของครอบครัวร่วมกัน

2.1.2 ✓ รูปแบบของครอบครัว

ครอบครัวนั้นสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบ ตามลักษณะของความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว อำนาจการปกครอง วิธีการสืบทอดมรดก เป็นต้น รูปแบบของครอบครัวที่พบบ่อยมีดังต่อไปนี้ (อุมาพร ตรังสมบัติ. 2540 : 4-5)

1. ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ประกอบด้วยสามีภรรยา และลูกที่อยู่อาศัยในครัวเรือนเดียวกัน
2. คู่สมรสที่ไม่มีบุตร ประกอบด้วยสามีและภรรยา
3. ครอบครัวที่มีพ่อแม่เพียงคนเดียว ประกอบด้วยลูกและพ่อแม่ที่ต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกตามลำพัง ทั้งนี้เนื่องจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต หย่าร้างหรือแยกทางกันไปหรือที่เลี้ยงดูลูกเท่านั้นเป็นแม่ที่ยังไม่ได้แต่งงานเป็นต้น
4. ครอบครัวรับบุตรบุญธรรม (Adoptive Family) ประกอบด้วยสามีภรรยาและบุตรบุญธรรม
5. ครอบครัวที่มีการแต่งงานใหม่ (Reconstitute Family) ประกอบด้วยหญิงชายที่มาอยู่ร่วมกันโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหม้ายหรือมีการหย่าร้างมาก่อน
6. ครอบครัวขยาย (Extended Family) ประกอบด้วยเครือญาติตั้งแต่ 3 ชั่วคนขึ้นไปที่มี ความสัมพันธ์กันโดยการเกิดหรือการแต่งงานมาอยู่ร่วมกัน

2.1.3 ✓ หน้าที่ของครอบครัว

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการหล่อหลอมสร้างสังคมให้มีความสุขเปรียบเสมือนบันไดขั้นแรกของพัฒนาการบุคคล ดังนั้นหน้าที่สำคัญของครอบครัว ได้แก่ (โสภา ชปิลมันน์. 2534 : 2-4)

1. ให้กำเนิดทายาทเพื่อสืบสกุลเป็นแหล่งในการสร้างสรรค์สมาชิกใหม่
2. ส่งเสริมความเจริญส่วนบุคคลให้แก่ลูกๆหรือผู้อุปการะด้วยการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องดีงาม
3. ให้การอบรมสั่งสอนผู้อยู่ในอุปการะให้รู้มารยาท ระเบียบของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนรู้จักเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
4. ให้ความรักความอบอุ่นตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยให้แก่สมาชิกในครอบครัว
5. ให้เสรีภาพแก่สมาชิกในครอบครัวตามขอบเขต

6. สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของครอบครัวทั้งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงระหว่าง

เครือญาติ

7. ปลุกฝังนิสัยที่ดีงาม โดยให้รู้จักการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและยังเป็นแหล่งหล่อหลอมให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ด้วยดี
8. สร้างอุดมคติและแรงจูงใจให้ทายาทของครอบครัวด้วยการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ให้การศึกษาเล่าเรียนแก่สมาชิกในครอบครัวตามอัธยาศัย

2.1.4 ความสำคัญของครอบครัว

คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว (รฐา ภูไพบูลย์. 2542 : 18-19; อ้างอิงจาก คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมีหลายประการ ได้แก่

1. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกของมนุษย์และเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกในครอบครัว
2. การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวและการให้การศึกษาในครอบครัว มีผลต่อระดับคุณภาพของคนและบุคลิกภาพ ซึ่งรวมทั้งค่านิยม เจตคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน วิธีชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อกัน โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนครอบครัวเป็นแหล่งหล่อหลอมความคิด ค่านิยมต่างๆที่สำคัญ
3. เป็นหน่วยสังคมพื้นฐาน ที่ประกอบด้วยวิถีชีวิตของสมาชิกทุกคน วิถีชีวิตนี้ รวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และจริยธรรม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพสังคม
4. ครอบครัวเป็นหน่วยเศรษฐกิจพื้นฐานของสังคมที่สามารถจุนเจือเด็กและเยาวชนที่ยังต้องการพึ่งพาผู้อื่นในวัยเยาว์
5. ปัญหาสังคมหลายประการจะป้องกันได้โดยสถาบันครอบครัวสถาบันครอบครัวที่รวมตัวกันได้จะเป็นพลังกลุ่ม/พลังชุมชน ที่สามารถพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาของตนเองได้

ครอบครัวมีความสำคัญที่จะทำให้เด็กนั้นเจริญเติบโตขึ้นเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ และสังคม อันจะมีส่วนช่วยในฐานะของกำลังสำคัญที่พร้อมด้วยคุณภาพ ประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

จันทิรา ครุฑมณฑล (ปณินันท์ สกฤทธอง. 2531 : 17; อ้างอิงจาก จันทิรา ครุฑมณฑล. 2538) ได้ศึกษาความเกี่ยวพันของครอบครัวกับปัญหาทางอารมณ์ของเด็กโดยใช้แบบสอบถามพบว่า ในความรู้สึกของเด็กเห็นว่าบิดามารดามักจะทะเลาะกันมากที่สุด ซึ่งทำให้เด็กกลุ้มใจมาก ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็ก เด็กจะมีความสัมพันธ์กับมารดามากกว่าบิดา

เจมส์ เอช. เบย์ และคนอื่นๆ (Bray, James H. : 1995) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กที่สัมพันธ์กันกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครอบครัว 36 ครอบครัว แบ่งออก

เป็น ครอบครัวสมบูรณ์ ครอบครัวหย่าร้าง และครอบครัวสมรสใหม่ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 12 ครอบครัว และเด็กอายุ 6-12 ปี ผลการศึกษานั้นพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการในครอบครัว โดยเฉพาะตัวแปรที่เกี่ยวกับความขัดแย้งในเรื่องของการแต่งงานและความสัมพันธ์ ในครอบครัวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในเด็ก

รีด (สมจิตต์ ธีรมโนภาพ. 2537 : 32; อ้างอิงจาก Reid. 1989) ได้ศึกษาด้านการบำบัด การเรียนรู้ทางสังคมของบิดามารดาที่มีบุตรก้าวร้าว เป็นการศึกษาระบบครอบครัวกับแบบกลุ่มให้แก่บิดามารดา ที่มีบุตรชายอายุ 13 ปี กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 12 ครอบครัว การบำบัดใช้โปรแกรมครอบครัวบำบัดของ มหาวิทยาลัยอินเดียน่าทำการประเมินก่อนและหลังการทดลอง ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเด็ก สัมพันธภาพ และสภาพแวดล้อมในครอบครัว ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของครอบครัว การปรับตัวของบิดามารดา กับ ความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่าบิดามารดาที่เข้าโปรแกรมการบำบัดด้านการเรียนรู้ทางสังคมสามารถทำให้ พฤติกรรมด้านบวกของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียนเพิ่มขึ้น พฤติกรรมก้าวร้าวและความขัดแย้งระหว่างสมาชิกลดลง

ครอนบาค (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2543; อ้างอิงจาก Cronbach. 1970) กล่าวว่า คุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัว ต้องประกอบด้วยบรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศ ทางอารมณ์ สำหรับบรรยากาศทางอารมณ์นั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่บิดามารดา สร้างขึ้น เด็กที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีเจตคติที่ดีต่อบุตรธิดาและ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กที่บิดามารดาเข้าใจตนให้ความรักความอบอุ่นและช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมจะมีสุขภาพจิตที่ดี จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เต็มที่ตลอดจนประสบความสำเร็จในด้านการเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ครอบครัวนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางด้าน อารมณ์ของเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในด้านต่างๆของเด็กด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมี ความสนใจที่จะศึกษาถึงความกลัวของนักเรียนและผลกระทบของการหย่าร้างและการสมรสใหม่

3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง

3.1.1 ความหมายของครอบครัวหย่าร้าง

นางลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (ม.ม.ป. : 76) ได้กล่าวถึงความหมายของการหย่าร้างไว้ว่า การหย่าร้าง หมายถึง การที่คู่สมรสมีเรื่องบาดหมางกันอย่างรุนแรง ซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ และไม่สามารถปรับความเข้าใจ กันได้และแน่นอนว่าทั้งคู่จะมีชีวิตสมรสกันต่อไปไม่ได้ต้องแยกกันอยู่ด้วยความสมัครใจ

สุภาวดี มิตรสมหวัง (2523 : 110) ได้กล่าวถึงลักษณะของครอบครัวหย่าร้างได้ว่า ครอบครัวที่ เกิดการหย่าร้างทำให้องค์ประกอบของครอบครัวไม่ครบถ้วน เมื่อเด็กขาดผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบชีวิตขาด ความรัก ความเอาใจใส่ ขาดความสุขและความอบอุ่น เด็กจะรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง ทำให้เกิด ความว้าวุ่น ต้องหาสิ่งอื่นมาทดแทน

สุขา จันท์เอม (2529 : 122) กล่าวถึงสภาพครอบครัวที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกันจะเป็นการหย่าร้างหรือการทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม จะเป็นผลให้เกิดขาดการเอาใจใส่ดูแลไม่ได้รับความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ เท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก

สุพัทธา สุภาพ (2533:33) ได้ให้ความหมายของการหย่าร้างว่า การหย่าร้าง คือการสิ้นสุดชีวิตแต่งงานของคู่สมรส เป็นการแตกแยกของบุคคลที่เคยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด การหย่าร้างในตัวของมันเองเป็นเรื่องเศร้า เป็นการทำลายความรักความเชื่อของบุคคลที่ผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง แต่การหย่าร้างไม่ใช่ความเศร้าที่ถาวรเพราะอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุขได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ครอบครัวหย่าร้าง หมายถึง สภาพของครอบครัวที่สภาพชีวิตสมรสสิ้นสุดลงหรือการแยกทางกันของคู่สมรสไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดจากสภาพครอบครัวหย่าร้างจะส่งผลกระทบต่อคู่หย่าร้างเองและจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรม

3.1.2 สาเหตุของการหย่าร้าง

เบญจพร ปัญญา (2541:37-38) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้คู่สมรสหย่าร้างกันดังนี้

1. คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนอกใจ
2. ปัญหาเศรษฐกิจเป็นประเด็นให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งและลงเอยด้วยการหย่าร้างบ่อย
3. ความขัดแย้งเรื่องการเลี้ยงดู การทำงาน การเงิน ฯลฯ
4. การทารุณทั้งทางร่างกายและจิตใจ
5. คู่สมรสติดยาเสพติด/สุรา
6. ปัญหาทางด้านจิตใจ/ปัญหาทางเพศของคู่สมรส
7. ทศนคติไม่ตรงกันในชีวิตประจำวัน, การใช้เวลาวางอื่นๆ เป็นต้น

วันทนา กลิ่นงาม (ศุภลักษณ์ พุทธิพงษ์ศิริ. 2534 : 24; อ้างอิงจาก วันทนา กลิ่นงาม. 2524 : 25-37) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการหย่าร้างไว้ 2 ประการดังนี้

สาเหตุของการหย่าร้างโดยตรง สังคม คือ สาเหตุของการหย่าร้างที่เกิดขึ้น ซึ่งภูมิหลังที่ทำให้อัตราการหย่าร้างมีแนวโน้มสูงขึ้น คือ ลักษณะของสังคมเมือง การสมรสเมื่ออายุน้อย ความคุ้นเคยในระยะเวลาก่อนการสมรส คู่สมรสมีผู้ปกครองที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ญาติพี่น้องไม่เห็นด้วยกับการสมรส เป็นต้น หรือสามมีความเข้าใจในบทบาทของแต่ละคนต่างกัน เป็นต้น

สาเหตุของการหย่าร้างโดยอ้อม

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้หย่าร้างจากการศึกษาของ วันทนา กลิ่นงาม (ศุภลักษณ์ พุทธิพงษ์ศิริ. 2534 : 24; อ้างอิงจาก วันทนา กลิ่นงาม. 2524 : 31) พบว่าสตรีที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีสัดส่วนของการหย่าร้างและแยกกันอยู่ต่ำกว่าสตรีที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า

2. อาชีพของผู้หย่าร้างจาก ผลการศึกษาของ สุธา ภิรมย์แก้ว (คุณลักษณะ พฤติพหุศาสตร์. 2534 : 24; อ้างอิงจาก สุธา ภิรมย์แก้ว. 2522 : 58) โดยศึกษาคู่สมรสที่มาจดทะเบียนหย่าในเขตต่างๆ 9 เขต ในกรุงเทพมหานคร พบว่า คู่สามีภรรยาที่มีอาชีพเหมือนกันนั้นจะหย่าร้างมากกว่าคู่สามีภรรยาที่มีอาชีพต่างกัน และสามีภรรยาที่มีอาชีพรับราชการจะหย่าร้างมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ

3. เชื้อชาติและศาสนาของผู้หย่าร้าง จากการศึกษาส่วนมากพบว่า การสมรสของคู่สมรสที่มีเชื้อชาติต่างกัน เสี่ยงต่อการล้มเหลวมากกว่าการสมรสของคู่สมรสที่มีเชื้อชาติเดียวกัน

4. ในเรื่องศาสนาพบว่า คู่สมรสที่นับถือศาสนาเดียวกัน มีอัตราหย่าร้างต่ำกว่าคู่สมรสที่นับถือศาสนาต่างกัน

5. ระดับการศึกษาของผู้หย่าร้าง พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำหย่าร้างมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับสูง

6. ระยะเวลาการสมรสหรือจำแนกปีการสมรส เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่มีต่อการหย่าร้าง เพราะการหย่าร้างมักเกิดง่ายขึ้นในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นมักจะเกิดกับคู่สมรสที่มีระยะเวลาการสมรสไม่ถึง 10 ปี ถ้าไม่หย่าร้างกันอาจอยู่ในลักษณะแยกกันอยู่หรือทอดทิ้งกัน

7. บุตรและจำนวนบุตร เป็นเรื่องที่เชื่อกันว่าบุตรเป็นสายใยที่ยึดโยงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา คู่สมรสที่จะอยู่กันยาวนาน ต้องมีบุตรร่วมไว้ด้วยไว้เป็นที่พึ่งของบิดามารดายามแก่เฒ่า คู่สมรสที่ปราศจากบุตรจึงเปรียบเสมือนไม่มีสายใยชีวิต ในสังคมไทยความประสงค์ในการมีบุตรโดยเฉพาะบุตรชายยังเป็นค่านิยมให้ปรากฏเห็นทั่วไป

ลักษณะของสังคมไทยในปัจจุบันความก้าวหน้าในเรื่องของการวางแผนครอบครัวทำให้คู่สมรสสามารถวางแผนชีวิตสมรสไว้ว่าจะมีบุตรเมื่อไรตลอดจนจัดช่วงระยะเวลาในการมีบุตรได้ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดูแลเอาใจใส่ครอบครัวและเลี้ยงดูบุตร บุตรที่เกิดจากความต้องการของบิดามารดาและบิดามารดามีความพร้อมทุกอย่าง บุตรน่าจะเป็นสิ่งที่ช่วย ยึดความสัมพันธ์ของครอบครัวไว้ได้

3.1.3 ผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็ก

เมื่อการหย่าร้างเกิดขึ้นย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อทั้งคู่สมรสและเด็กหลายประการดังนี้ (เบญจพร ปัญญา. 2541 : 37-38)

1. ผลกระทบต่อคู่สมรส

การหย่าร้างนั้นเป็นการสูญเสียที่สำคัญในชีวิตสมรสและก่อให้เกิดความรุนแรงเป็นอันดับ

2 รองจากการเสียชีวิตของคู่สมรส งานวิจัยพบว่าคู่สมรสที่หย่าร้างกันมักมีปัญหาทางสุขภาพจิต เช่น วิตกกังวล ซึมเศร้า อ่อนไหว และโกรธ บางครั้งอาจรู้สึกสับสนได้มากกว่าคู่สมรสที่อยู่ด้วยกัน ความรุนแรงของปัญหาด้านจิตใจจะลดลงเมื่อวันเวลาผ่านไป

2. ผลกระทบต่อเด็ก

การหย่าร้างก่อให้เกิดความสะเทือนใจ ปฏิกริยาในเด็กจะขึ้นอยู่กับอายุ เพศของเด็ก ความรุนแรงของความขัดแย้งระหว่างพ่อและแม่ การเลี้ยงดูภายหลังการหย่าร้าง

เด็กเล็ก : จะมีพฤติกรรมถดถอย อารมณ์เสียมากขึ้น

เด็กวัยเรียน : จะรู้สึกว่าตนเองถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เหนวและสิ้นหวัง บางคนโกรธพ่อหรือแม่ ทั้งคู่ที่ทำให้ครอบครัวแตกแยก ส่วนมากกลัวว่าพ่อแม่จะทิ้งเขาไป บางคนมีปัญหาด้านความประพฤติ เช่น ชอบโต้เถียง ก้าวร้าว เกเร ฯลฯ ผลการเรียนรู้ลดลงประมาณ 1 ใน 3

วัยรุ่น : วัยรุ่นสามารถรับรู้ความเป็นจริงมากขึ้น เขารู้ว่าพ่อแม่เข้ากันไม่ได้ทะเลาะกันเป็นประจำและรู้สึกโล่งอกที่พ่อแม่หย่าร้างกัน แทนที่จะอยู่ด้วยกันอย่างไม่มีความสุข วัยรุ่นสามารถปรับตัวเมื่อพ่อแม่หย่าร้างกันได้ดีกว่าก่อนหย่าร้างที่มีความกังวลและความกลัวบางครั้งรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งและไม่เป็นที่ยอมรับ วัยรุ่นอาจมีความประพฤติตามมาโดยเฉพาะผู้หญิง หลายคนกลัวชีวิตแต่งงานและความล้มเหลวในชีวิตคู่ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง วัยรุ่นอาจรู้สึกโกรธ เกรี้ยว และอาจกลบเกลื่อนความรู้สึกเหล่านี้ด้วยการทำอะไรที่ตื่นเต้น ทำหาย นอกจากนี้เด็กอาจมีความรู้สึกขัดแย้งภายในจิตใจไม่รู้ว่าจะเข้าข้างไหน อีกทั้งยังฝันที่จะให้พ่อแม่กลับมาคืนดีกัน เด็กบางคนอาจมีความรู้สึกที่ตนเองถูกดึงเข้ามาในความขัดแย้งของพ่อแม่

สุพัตรา สุภาพ (2533 : 34-35) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กว่า

1. ขาดความรักความอบอุ่น ลูกเคยชินต่อสภาพที่พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นและมั่นคงแก่เขาแต่ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวต้องถูกทำลายไป เป็นการทำลายความสัมพันธ์แบบปฐมนิคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เช่น เด็กที่เคยยึดพ่อแม่เป็นแบบฉบับในเรื่องค่านิยม อารมณ์แบบความประพฤติที่ช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี แต่เมื่อครอบครัวถูกทำลายลง ลูกๆบางคนไม่สามารถจะหันหน้าไปพึ่งใคร ซึ่งอาจทำให้เขาผิดหวังและมีเรื่องทำให้เสียใจ โดยสรุปการหย่าร้างมีผลทำให้เด็กขาดความมั่นคงปลอดภัย

2. การปรับตัวของเด็ก หลังการหย่าร้างลูกมักอยู่กับแม่ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็ก

3. ความจงรักภักดีโดยทั่วไปลูกชายมักโน้มเอียงเป็นฝ่ายแม่และลูกสาวมักจะเห็นใจพ่อ แต่โดยทั่วไปของเด็กทั้งสองจะใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อแม่จึงมีอิทธิพลในการโน้มน้าวใจเด็กมากกว่า

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2529 : 122-123) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กหรือบุตรไว้ดังนี้

1. ลูกซึ่งมีความเคยชินกับสภาพครอบครัวที่พร้อมหน้าพ่อแม่มีความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง เมื่อความสัมพันธ์แบบนี้ถูกทำลายลง จึงกระทบกระเทือนไปถึงบุคลิกภาพของเด็ก

2. การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักจะมีปัญหา เพราะขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ

3. เด็กจะเกิดปมด้อยเมื่อออกไปสู่สังคมภายนอก

4. เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่จะหย่าร้าง

5. เด็กอาจตกอยู่ในสภาพที่อดอยาก หากอยู่ในปกครองของฝ่ายที่มีปัญหาทางสภาพ

ดาร์ณี อุทัยรัตนกิจ (วิเชียร สุขจันทร์. 2540 : 32; อ้างอิงจาก ดาร์ณี อุทัยรัตนกิจ. 2533 : 71) กล่าวว่า การหย่าร้างของพ่อแม่มีผลกระทบระยะยาวต่อพัฒนาการและการปรับตัวของเด็กสำหรับเด็กประถมศึกษา มีปฏิกิริยาต่อการหย่าร้างของพ่อแม่โดยการแสดงอาการเศร้าซึม ถอยหนีจากสังคม เศร้าโศก หวาดกลัว สร้างมโนภาพเกี่ยวกับการกลับมาคืนดีกันของพ่อแม่ มีความรู้สึกถูกทอดทิ้ง ต้องการให้พ่อแม่อธิบายว่าทำไมพ่อแม่ต้องแยกกัน และเกิดความขัดแย้งในใจว่าเขาจะเลือกรัก เห็นใจ ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อพ่อหรือแม่ โดยสรุปแล้ว เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีแนวโน้มต่อการเสี่ยงที่จะมีปัญหาทั้งทางด้านการปรับตัวทางสังคมและด้านการเรียนสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ร่วมกัน นอกจากนั้นเด็กประถมศึกษาตอนต้นมีปฏิกิริยาในทางลบต่อการหย่าร้างของพ่อแม่น้อยกว่าเด็กประถมศึกษาตอนปลายและสามารถปรับตัวได้ดีกว่าอีกด้วย

พอล อมาโต (Amato, P.R.1993 : 23-38) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างและครอบครัวสมบูรณ์แตกต่างกัน ดังนี้

1. การสูญเสียพ่อแม่ (Parental Loss) ผลจากการหย่าร้างทำให้เด็กสูญเสียพ่อแม่และสิ่งที่เด็กจะสูญเสียตามมา คือ การสูญเสียความรู้ ความเชี่ยวชาญจากแหล่งข้อมูลที่มาจากบิดามารดา
 2. การสูญเสียทางเศรษฐกิจ (Economic Loss) ผลที่ตามมาจากการหย่าร้างที่เกิดขึ้นอีก คือ การที่เด็กต้องอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวซึ่งมักจะมีแหล่งที่มาของรายได้น้อยกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์
 3. มีความกดดันในชีวิตมากขึ้น (More life Stress) ผลของการหย่าร้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในการดำรงชีวิต เช่น การเปลี่ยนโรงเรียน บ้าน สถานที่เลี้ยงเด็ก เป็นต้น บ่อยครั้งที่เด็กจำเป็นต้องปรับตัวต่อสัมพันธภาพที่มีกับเพื่อนๆ และสมาชิกใหม่ในครอบครัวที่เพิ่มเข้ามา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เองที่สร้างความกดดันให้แก่เด็ก
 4. การปรับตัวที่ไม่ดีของพ่อแม่ (Poor parental adjustment)
 5. ขาดศักยภาพในการเลี้ยงดู (Lack of parental competence)
 6. การแสดงออกของความขัดแย้งภายในจิตใจ (Exposure to interpersonal conflict)
- ความขัดแย้งนั้นสามารถเกิดขึ้นบ่อยๆในครอบครัวที่มีการหย่าร้าง การแสดงออกถึงความขัดแย้งภายในใจของเด็กจะมีอิทธิพลต่อความสุขของเด็กอย่างมาก

เจนเน็ต เอ. คลาร์ก (Clark A. Jenet. 2004 : Online) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการหย่าร้างที่สร้างความกดดันในเด็กว่าเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ครอบครัวที่มีอยู่เดิมเปลี่ยนไป ความกลัวที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เป็นผลมาจากการหย่าร้าง คือ การกลัวความเปลี่ยนแปลง เมื่อการหย่าร้างเกิดขึ้นการเปลี่ยนแปลงครอบครัวก็จะเกิดขึ้นตามมา เด็กจะต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวัน เด็กเหล่านี้จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนหรือสมาชิกใหม่ในครอบครัวเป็นระยะเวลานาน
2. สูญเสียความผูกพัน (Loss of Attachment) เด็กจะมีความผูกพันกับพ่อแม่ พี่ชาย น้องสาว สัตว์เลี้ยง เมื่อการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้นเป็นสาเหตุทำให้เด็กเกิดความกดดันได้

3. กลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment) เด็กจะกลัวว่าเขาจะสูญเสียพ่อแม่ของเขา เด็กอาจโทษตนเองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้การหย่าร้างเกิดขึ้น กลัวว่าจะไม่ได้รับความรักหรือกลัวว่าตนเองจะไม่ปลอดภัย พวกเขาจะกลัวว่าใครจะดูแลพวกเขาและใครจะเป็นคนมารับพวกเขากลับบ้าน

4. การต่อต้านพ่อแม่ (Hostility between Parent) การโต้เถียงหรือสถานการณ์ที่ตึงเครียดของพ่อแม่ทำให้เด็กรู้สึก โกรธ และโดดเดี่ยว ความพยายามที่จะให้ลูกนั้นเข้าข้างตนเอง จะทำให้เด็กรู้สึกสับสนที่จะต้องอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งของพ่อแม่และนั่นคือสาเหตุที่ทำให้เด็กรู้สึกต่อต้านพ่อแม่ของตนเอง

เอเมส ไอโอวา (Iowa Ames.1996 : Online) กล่าวว่า การหย่าร้างจะส่งผลกระทบต่อเด็กดังนี้

1. เด็กจะแสดงออกของภาวะอารมณ์ที่หลากหลาย
2. เด็กที่มีอายุแตกต่างกันจะแสดงความรู้สึกเจ็บปวดและโกรธแตกต่างกันออกไป
3. พวกเขาอาจแสดงออกถึงความเจ็บปวดและการโกรธโดยการเก็บไว้อยู่ใน หรือถอยหนี
4. พวกเขาอาจแสดงออกถึงความเจ็บปวดและการโกรธโดยการแสดงออกภายนอกด้วย

การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

5. เด็กจะกลัวการถูกทอดทิ้ง(Fear of Abandonment)
6. พวกเขาจะปรับปรุงแนวความคิดเกี่ยวกับการแต่งงานเพื่อไม่ให้เกิดการหย่าร้างขึ้นมา

ในภายหลัง

ทอด อี ลีนาแมน (Leenaman, Tod E. 2004: Online) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการหย่าร้างและการสมรสใหม่ที่มีต่อเด็กและครอบครัวไว้ว่า

1. การหย่าร้างของครอบครัวทำให้เด็กต้องหยุดเรียน
2. เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีการใช้สารเสพติดมากกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติ
3. เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมักมีการแสดงถึงสภาวะซึมเศร้า แยกตัว ถอยหนีจากเพื่อน และครอบครัว มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวและมีพฤติกรรมก่อวินาศกรรมในชั้นเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวปกติ
4. เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมักจะแสดงออกถึงปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวปกติ
5. เด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปีนั้นจะมีความเจ็บปวดและมีปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางอารมณ์เกิดขึ้นในช่วงที่ครอบครัวมีการแยกทางกันแต่ในเด็กที่มีอายุมากกว่านั้นจะพยายามแสวงหาความอบอุ่นจากผู้อื่น
6. ถ้าการหย่าร้างเกิดขึ้นในช่วงที่เด็กนั้นยังเข้าสู่วัยรุ่นคือในช่วง 12 ถึง 15 ปี เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในสองรูปแบบคือ พยายามถอยกลับเป็นเด็ก กับ การพยายามแสดงออกถึงความเป็นผู้ใหญ่
7. ในครอบครัวที่มีการหย่าร้างและเด็กชายเลือกที่จะอยู่กับมารดามักจะมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์มากกว่าเด็กผู้หญิง

8. เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมักจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อย เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ใหญ่ มีความวิตกกังวล ขาดความใส่ใจ และก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวปกติ

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้าง

3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

พิกการ์ด (Pickard. 1989 : 2674-B) ได้ศึกษาความกลัวของเด็กที่เป็นผลจากการหย่าร้างและสมรสใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วย เด็กที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี จำนวน 121 คนที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวสมรสใหม่และครอบครัวสมบูรณ์ที่กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุมพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างซึ่งอยู่ในความดูแลของแม่เพียงคนเดียว มีความกลัวมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมรสใหม่และเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์

แพนสกาย (Pansky. 1990 : 13433-B) ได้ศึกษาบทบาททางเพศและการปรับตัวของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โดยทำการศึกษากับเด็กเกรด 2 และเกรด 3 จำนวน 139 คน โดยเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง 56 คน และเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ 83 คน ผลการวิจัยพบว่า การหย่าร้างก่อให้เกิดความแค้นแก่เด็กๆเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กที่มาจาก ครอบครัวหย่าร้างจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีความวิตกกังวล ความกดดัน ความกลัว ความก้าวร้าวและมีปัญหา ทางด้านการเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์

มัลฮอลแลนด์ (Mulholland. 1990 : 439-B) ได้ศึกษาสภาพจิตใจของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโดยศึกษากับกลุ่มเด็กวัยรุ่นจากโรงเรียนขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การหย่าร้างของพ่อแม่เป็นวิกฤติการณ์ที่เลวร้ายที่กระทบกระเทือนจิตใจและจะส่งผลกระทบยาวต่อชีวิตของเด็กด้วย

เฮเทอร์ริงตัน (พยอม ธนุรส. 2540 ; อ้างอิงจาก Hetherington. 1984 : 389) ได้ศึกษาเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างพบว่า มีการแสดงอารมณ์ของความทุกข์และความผิดปกติของพฤติกรรมพบว่าวัยรุ่นต้องรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นไปตามปกติของพัฒนาการและความบาดหมางของบิดามารดาในเวลาเดียวกันทำให้เกิดความยุ่งยากในการปรับตัวทางจิตวิทยา

เค. อลิสัน. คลาร์ก สจ๊วต และคนอื่นๆ (K.Alison Clarke-Stewart : 2000) ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากสถาบันพัฒนามนุษย์และสุขภาพเด็กแห่งชาติ ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนมาทำการวิเคราะห์เพื่อสำรวจผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ขวบ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย มารดาที่ไม่เคยแต่งงาน 73 คน และมารดาที่มีการหย่าร้าง จำนวน 97 คน ผลการศึกษพบว่าเด็กที่มารดาหย่าร้างนั้นจะมีการแสดงออกถึงความคิดพฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมที่เป็นปัญหา ความรู้สึกปลอดภัย การแสดงออกต่อมารดาดีกว่าเด็กที่มีแม่ดูแลเพียงลำพัง

3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชีรวัฒน์ นิจนตร (2526 : 197) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิต-สังคม ในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก จะมีปัญหาทางตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า วิตกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตส่วนรวมเสื่อมมากกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ

นิติญาณ์ ปัทมสิริวัฒน์ (2548 :) ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการหย่าร้างและผลกระทบของการหย่าร้างในจังหวัดพิษณุโลก โดยจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการหย่าร้าง คือ ขาดความอดทนต่อพฤติกรรมของคู่สมรส ไม่มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาในครอบครัว และคู่สมรสไม่รับผิดชอบครอบครัวเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ผลกระทบของการหย่าร้าง คือ การที่ต้องทำงานหนักและรับภาระตนเองและบุตรมากยิ่งขึ้น มีความเครียดต่อปัญหาที่ต้องเผชิญ การขาดความอบอุ่นและคุณภาพชีวิตต่ำกว่าเดิมและถูกชุมชนินทาจากบุคคลรอบข้าง

ศุภลักษณ์ พุทธิพงษ์ศิริ (2534 : 167) ได้ศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างพบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกันมีพฤติกรรมที่ชอบแกล้งเพื่อนมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่ได้หย่าร้างกัน

โสภา ชนะภัย (2537 : 89) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดหยุ่นบุคคลเป็นศูนย์กลางและรายบุคคลที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างในโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม ผลการทดลองพบว่านักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหย่าร้างดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สภาพครอบครัวที่มีการหย่าร้างจะส่งผลกระทบต่อบุตร โดยจะส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็ก โดยเด็กอาจมีความรู้สึกลังเลกังวล และกลัวคนแปลกหน้าที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของครอบครัว ซึ่งนอกจากจะกลัวคนแปลกหน้าแล้วอาจเกิดความกลัวอย่างอื่นขึ้นตามมา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กด้วย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่

✓ การแต่งงานใหม่ เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการหย่าร้าง การแต่งงานใหม่เป็นการรวมตัวของครอบครัวย่อย 2 ครอบครัว กระบวนการรวมตัวเป็นครอบครัวใหม่ อาจใช้เวลานาน 2-4 ปี โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้ (อุมาพร ตรังสมบัติ. 2542 : 206-207 ; อ้างอิงจาก Ahorns and Rogers : 1987)

1. การยอมรับ (Acceptance) ครอบครัวย่อยที่มารวมตัวกันนั้นต่างฝ่ายต่างมีความหลังและความผูกพันในอดีตที่แน่นแฟ้นมาก่อน ทำให้เป็นการยากที่จะยอมรับสมาชิกใหม่เข้ามาในครอบครัว ปัญหาในการรวมตัวเป็นครอบครัวใหม่อาจเกิดขึ้น ถ้าทั้งสองฝ่ายต่างมีลูกมาก่อนแต่ละคนอาจมีอุปนิสัยที่แตกต่างกันมาก บางคนเคยเป็นคนพิเศษของพ่อแม่ แต่ในครอบครัวใหม่เด็กจะต้องสูญเสียฐานะนี้เพราะมีเด็กคนอื่นเข้ามาอยู่ในบ้านด้วย การรวมตัวจะสำเร็จได้เมื่อแต่ละคนยอมรับว่าผู้ที่มาใหม่ก็มีฐานะเป็นสมาชิกเช่นเดียวกับตนยอมรับว่าคนอื่นก็มีอดีตและความผูกพันที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งยอมรับบทบาทใหม่ที่แต่ละคนมีเมื่อการยอมรับเกิดขึ้น

ความรู้สึกอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็จะเริ่มตามมาและมีการสร้างเอกลักษณ์รวมกันขึ้นมาใหม่ที่จะรวมสองครอบครัวเป็นหน่วยเดียวกัน

การยอมรับอาจชะงักได้ถ้าผู้ที่เข้ามาใหม่พยายาม “เข้ามา” ในครอบครัวเร็วเกินไป ในขณะที่ความเศร้าและความขมขื่นใจเกี่ยวกับการหย่าร้าง รวมทั้งความจงรักภักดีต่อครอบครัวเดิมยังมีความรุนแรง เด็กจะรู้สึกกดดันให้ต้อนรับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง โดยที่ตนยังไม่พร้อม

2. การสร้างอำนาจการปกครอง (Authority) ขั้นที่สอง คือ กระบวนการรวมครอบครัวใหม่ คือ การที่คู่สมรสมีอำนาจในการปกครองครอบครัว ในการนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอำนาจ การปกครองที่เคยเป็นมาภายหลังการหย่าร้าง จากการที่พ่อแม่ปกครองเพียงคนเดียวมาเป็นสองคน วัยรุ่นซึ่งเคยมีอำนาจหรือมีสิทธิ์มีเสียงอย่างมากในการปกครองในครอบครัวเดิมอาจเกิดต่อต้านปฏิกิริยาการเปลี่ยนแปลงนี้

ระยะนี้จะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือและความเข้าใจกัน แม้ว่าจะมีปัญหามากมาย ในระยะนี้แต่ว่าจะเกิดแต่ผลเสียเสมอไป บางครั้งความยุ่งยากในระยะนี้อาจนำมาซึ่งความรู้สึกเข้าใจมากขึ้นต่างฝ่ายต่างประนีประนอมกันได้

3. การสร้างความรักความผูกพัน (Love Attachment) เมื่อการทดสอบในขั้นแรกและขั้นที่สองได้ผ่านไปแล้ว พ่อแม่จะรู้สึกเครียดน้อยลง ส่วนเด็กจะค่อยสงบลง และเริ่มยอมรับในสิทธิ์ของอำนาจของพ่อหรือแม่เลี้ยง เริ่มสร้างความรักความผูกพันขึ้นมาพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงจะกลายเป็นที่พึ่งของเด็กยามมีปัญหา ความสัมพันธ์ที่มั่นคงนี้ จะทำให้เด็กพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสมและมีอิสรภาพในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น แทนที่จะต้องผูกพันกับพ่อหรือแม่จริงเหมือนในอดีต

การที่ลูกจะมีความสัมพันธ์กับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงได้นั้นพ่อแม่จริงจะต้องมีความรู้สึกมั่นคงเพียงพอ ไม่รู้สึกอิจฉาหรือสูญเสียความมั่นใจ เพราะความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผิดว่าตนเองทรยศต่อพ่อแม่และทำให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงหยุดชะงักลง

ถ้าครอบครัวใหม่ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้อาจเกิดปัญหาที่รุนแรงขึ้น เช่น การใช้ความรุนแรงหรือการล่วงเกินทางเพศระหว่างสมาชิก โดยเฉพาะพ่อเลี้ยงและลูกสาว แต่ถ้าครอบครัวใหม่รวมตัวกันได้ดีสมาชิกก็จะพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสม

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวสมรสใหม่

4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

พิกการ์ด (Pickard, 1989: 2674-B) ได้ศึกษาความกลัวของเด็กที่เป็นผลจากการหย่าร้างและสมรสใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วย เด็กที่มีอายุระหว่าง 6-11 ปี จำนวน 121 คนที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวสมรสใหม่และครอบครัวสมบูรณ์ที่กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างซึ่งอยู่ในความดูแลของแม่เพียงคนเดียว มีความกลัวมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมรสใหม่และเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์

บอริเน เอ็ม.ลิซ่า (Borrine, M.Lisa. 1990 : 52-01B) ได้ศึกษาความขัดแย้งภายในครอบครัว ที่มีการปรับตัวของวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างและครอบครัวสมรสใหม่ พบว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวจะสัมพันธ์กันกับการปรับตัวของวัยรุ่นและสถานภาพการสมรส ไม่มีผลต่อการปรับตัวในวัยรุ่น

4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ศุภลักษณ์ พุทธิพงษ์ศิริ (2534 : 110) ได้ศึกษาพบว่า เมื่อบิดามารดาหย่าร้างกันแล้ว แต่งงานใหม่ นักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่กับบุคคลอื่นก่อนที่จะอยู่กับบิดามารดาหรือครอบครัวใหม่ของบิดามารดา ซึ่งถ้านักเรียนอยู่กับครอบครัวของบิดา นักเรียนจะพบกับมารดาเป็นครั้งคราว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่ครอบครัวจะหย่าร้างแต่ด้วยความที่เป็นแม่ย่อมมีความรักและความห่วงใยลูกจึงมาเยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขของลูก สำหรับนักเรียนที่อยู่กับมารดาพบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่กับบุคคลอื่นมาก่อนที่จะมาอยู่กับครอบครัวใหม่ของมารดา ซึ่งนักเรียนมีความคิดว่าจะให้อยู่กับใครนั้นอย่างไรก็ได้ แสดงให้เห็นถึงความเต็มใจของเด็กที่มีอยู่บ้างเพราะไม่มีทางเลือกอื่น แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนที่คิดว่าตนเป็นที่รักของผู้ปกครองทั้งมารดาและพ่อเลี้ยง สำหรับการพบกันกับบิดา พบกันน้อยมากจนถึงไม่ได้พบกันเลย

นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงการตั้งครอบครัวใหม่ของผู้ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างว่ามีปัญหาที่น่าสนใจ 3 ประการ คือ (ศุภลักษณ์ พุทธิพงษ์ศิริ. 2534 : 136-137)

1. ประสบการณ์ของแม่เลี้ยงมีความยุ่งยากมากกว่าในเรื่องความสัมพันธ์กับลูกเลี้ยง
2. มีความขัดแย้งกันอย่างมาก ระหว่างลูกเลี้ยงกับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง โดยเฉพาะพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงที่มีเพศตรงข้ามกับเด็ก
3. ในการอยู่ร่วมกันของพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยงพอจะเชื่อได้ว่าความพึงพอใจในสมาชิกในครอบครัวจะมีสูงมาก ถ้าลูกเลี้ยงอยู่ในช่วงวัยทารก แต่จะมีมากถ้าลูกเลี้ยงอยู่ในช่วงวัยรุ่นไปแล้ว

สรุปว่า ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง ดูเหมือนว่าจะมีความกลมกลืนกันน้อย และจะมีความตึงเครียดมากกว่าครอบครัวปกติทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการกระทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ของพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงที่มีต่อลูกเลี้ยงบางครั้งเป็นไปในทางบวก โดยในความเป็นจริงแล้วในเด็กหลายคนพบว่า พ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงกลายเป็นคนที่ทำหน้าที่แทนบิดามารดาของตนซึ่งไม่ได้อยู่ด้วยกับเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาที่แท้จริงของตนเองน้อย

ธัญญารัตน์ แสงสว่าง (2545 : 67) ได้ศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาด้านการปรับตัวด้านครอบครัวของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวผสม พบว่า ข้อมูลที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดาหรือมารดาที่นักเรียนอยู่ด้วยก่อนที่บิดาหรือมารดาจะแต่งงานใหม่ และสร้างความคุ้นเคยกับบุคคลที่บิดามารดาจะแต่งงานใหม่ด้วย พบว่าร้อยละ 40.00 อยู่กับมารดา ก่อนที่มารดาจะแต่งงานใหม่ มารดาให้การเอาใจใส่กับนักเรียนดี และหลังจากที่มารดาแต่งงานแล้วมารดาให้การดูแลเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง นักเรียนร้อยละ 26.66 ระบุว่า จำไม่ได้ว่ามีโอกาส ได้สร้างความคุ้นเคยกับบุคคลที่บิดาหรือมารดาจะแต่งงานด้วย

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ อายุ จำนวนพี่น้อง กับการหย่าร้างของบิดามารดา

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพศ อายุ จำนวนพี่น้อง กับการหย่าร้างของบิดามารดา

เอเมส ไอโอวา (1996:ออนไลน์) กล่าวถึงผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ว่า เด็กจะมีมุมมองในการมองโลกต่างออกไปจากผู้ใหญ่ โดยส่วนมากแล้วความเข้าใจเกี่ยวกับ การหย่าร้างของเด็ก นั้นจะขึ้นอยู่กับอายุของพวกเขา เด็กในวัยเตาะแตะจะไม่เข้าใจเกี่ยวกับหย่าร้างได้ดีเท่ากับ เด็ก 5 ขวบ ในช่วงวัยเรียน เด็กผู้ชายจะไม่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนได้ดีเท่ากับเด็กผู้หญิง

จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการหย่าร้างจะมีผลกระทบต่อเด็กในช่วง 2-3 ปี ตั้งแต่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าเด็กนั้นจะได้รับผลกระทบและจะส่งผลกระทบต่อทั้งที่พวกเขา เข้าสู่วัยรุ่น ในแต่ละช่วงอายุของเด็กจะมีความรู้สึกและการตอบสนองที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

เด็กทารก เด็กในวัยนี้จะไม่เข้าใจเกี่ยวกับการแยกทางและการหย่าร้างของบิดามารดาแต่พวกเขาจะสังเกตได้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่พ่อแม่ตอบสนองต่อเขา การตอบสนองของเด็ก คือ พวกเขาจะมีประสบการณ์ในการเปลี่ยนแปลงการรับประทานอาหารและการหลับนอน เด็กอาจมีความกลัวและความวิตกกังวลมากขึ้น

เด็กวัยเตาะแตะ เด็กในวัยนี้จะรับรู้ได้ว่าพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งไม่ได้อยู่ที่บ้านเป็นเวลานาน ถึงแม้ว่าพวกเขาจะไม่รู้ว่าทำไม เด็กวัยนี้มีการตอบสนองโดยการร้องไห้มากขึ้น มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับ และการฝึกนิสัยเกี่ยวกับการขับถ่าย มีพฤติกรรมที่กลับไปเป็นเด็ก มีความรู้สึกโกรธและมีความกดดันภายในจิตใจ แต่ไม่สามารถแสดงคำพูดออกมาได้ แต่จะแสดงออกโดยการกระตือรือร้น การตี ท้ายที่สุดเด็กอาจเริ่มกังวลเกี่ยวกับการแยกจากและกลายมาเป็นการกลัวเมื่อไม่เห็นพ่อแม่อยู่ด้วย

เด็กวัยก่อนเข้าเรียน เด็กในวัยนี้จะไม่เข้าใจเกี่ยวกับการหย่าร้างและการแยกทางแต่พวกเขาจะรับรู้ อารมณ์ของพ่อแม่เขาได้ว่าโกรธหรือผิดหวัง เด็กในวัยนี้จะรู้สึกถึงการสูญเสียและการเสียใจ เด็กในวัยนี้จะเริ่มสงสัยว่าอะไรเกิดขึ้นกับตนเองและกลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment) เด็กจะโทษตนเองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้พ่อแม่จากไปและถ้าตนเองทำตัวดีขึ้นพ่อหรือแม่จะกลับมา เด็กนั้นจะมีความรู้สึกโกรธ ซึ่งแสดงให้เห็นจากการที่เข้าหุบตีพ่อแม่ หรือในทางตรงกันข้ามเด็กจะเก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร

เด็กในวัยประถมศึกษา เด็กในวัยนี้จะเริ่มเข้าใจเกี่ยวกับการหย่าร้างและการแยกทาง พวกเขาจะเชื่อว่าพ่อแม่ของเขาไม่รักกันและไม่ต้องการที่จะอยู่ด้วยกัน เด็กในวัยนี้อาจรู้สึกว่าตนเองถูกหลอกลวง โกรธและหวังว่าวันหนึ่งพ่อและแม่ของเขาจะกลับมาคืนดีกัน เด็กในวัยนี้จะรู้สึกซึมเศร้าโดยการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการรับประทานอาหาร การนอนหลับ การเจ็บป่วยทางร่างกาย ไม่สนใจในชีวิตของตนเอง และพวกเขาจะกลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment) มีความคิดว่าพ่อแม่ไม่สนใจแต่ความสุขของตนเอง และกลัวว่าหลังเลิกเรียนนั้นจะไม่มีคนมารับกลับบ้าน พวกเขาจะแสดงออกถึงความโกรธโดยตรงโดยแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีปัญหา ส่วนในทางตรงกันข้ามพวกเขาจะรู้สึกอายและโทษตนเอง

เด็กวัยรุ่น เด็กในวัยนี้จะเข้าใจเกี่ยวกับการหย่าร้างและการแยกทาง แต่พวกเขาจะไม่ยอมรับและจะรู้สึกโกรธมาก จะแสดงออกโดยการเป็นปฏิปักษ์ต่อพ่อแม่ พวกเขาจะรู้สึกว่าพ่อแม่หลอกลวงและทำให้ ผิดหวัง จะไม่ยอมรับพ่อแม่ ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่ค่อยลง เด็กจะมีความภาคภูมิใจในตนเอง ลดลงและ

มีความกังวลเกี่ยวกับการรักผู้อื่น พวกเขาจะวิพากษ์วิจารณ์การหย่าร้างของพ่อแม่ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี เด็กจะรู้สึกอาย เป็นอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศของพ่อแม่ และเริ่มเข้าไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ค่อนข้างเสี่ยง เช่น การใช้ยา การหนีโรงเรียน หรืออาจรู้สึกซึมเศร้า ถอยหนี หรือฆ่าตัวตาย

พี. ลินเชย์ เซส แลนด์เดล และ อี. มาวิส เฮทเธริงตัน (1993 : 314-318) ได้กล่าวว่า ในช่วง 1-2 ปี ภายหลังจาก เกิดการหย่าร้างขึ้นภายในครอบครัวคือ ช่วงวิกฤต ซึ่งในช่วงดังกล่าวนี้จะส่งผลให้เด็กมีอาการซึมเศร้า วิตกกังวล และโกรธ ในช่วงที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากนั้นผลที่เกิดตามมามีผลต่อการหย่าร้างนั้น ยังเกิดขึ้นในเด็กผู้หญิงมากกว่าเด็กผู้ชายอีกด้วยและปฏิกิริยาที่เด็กตอบสนองในเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงจะแตกต่างกันด้วย โดยลักษณะพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อการหย่าร้างนั้นจะมี 2 แบบ คือ แบบต่อสู้ เช่น ก้าวร้าว พุดบด ไม่ปฏิบัติตามกฎ และแบบที่สองคือ แบบถอยหนี เด็กจะมีลักษณะซึมเศร้า วิตกกังวลและถอยหนีจากสังคมและในเด็กผู้ชายมักจะแสดงพฤติกรรมในลักษณะของการก้าวร้าวและการต่อต้านสังคมมากกว่าในเด็กผู้หญิง

ฮิวจ์ อาร์ และ เชียร์เนอร์ เจ. (Hughes, R and Scherer, J. .2002 : Online) จากงานวิจัยแสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กว่าจะขึ้นอยู่กับช่วงอายุของเด็กในขณะที่เกิดการหย่าร้างและนอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับเพศของเด็กและบุคลิกภาพ

อายุของเด็ก

เด็กทารก จะไม่เข้าใจถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแต่จะตอบสนองต่ออารมณ์ของพ่อแม่

เด็กอายุ 2-3 ปี จะรับรู้ถึงการหย่าร้างได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และถ้าการหย่าร้างเกิดขึ้นเด็กก็จะไม่รู้สึกรำคาญใจเท่าไร

เด็กในวัยก่อนเข้าเรียนอายุ 3-5 ปี (Preschool Children) จะมีความเชื่อว่าตนเองนั้น เป็นสาเหตุที่ทำให้พ่อแม่หย่าร้างกัน เช่น เด็กจะคิดว่าถ้าพวกเขากินข้าวหมดพ่อของเขาจะไม่จากไป เป็นต้น เด็กในวัยนี้จะกลัวการที่ต้องอยู่คนเดียว (Fear of being left alone) และกลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment)

เด็กในวัยเรียน (School Age Children) อายุ 2-12 ปี นักจิตวิทยาบางคนเชื่อว่า การปรับตัว ภายหลังจากการหย่าร้างของบิดามารดาในเด็กวัยเรียนนั้นยากกว่าเด็กที่อายุน้อยกว่าหรือมากกว่า เด็กในวัยนี้จะมีอายุมากพอที่จะเข้าใจถึงความเจ็บปวดจากการแยกทางของพ่อแม่ แต่ยังคงเด็กเกินกว่าที่จะควบคุมความโกรธที่เกิดขึ้น พวกเขาจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความเศร้าโศก ละอายใจ แค้นใจ และโกรธเคือง เด็กในวัยนี้มีความหวังว่าพ่อแม่ของเขาจะกลับมาคืนดีกัน

เด็กวัยรุ่น (Adolescent) เด็กวัยรุ่นจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความโกรธ ความกลัว ความอับอาย ซึมเศร้าและรู้สึกผิด บางความรู้สึกจะล่องลอยไปถึงตอนที่เด็กโตเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นจะสงสัยเกี่ยวกับความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการแต่งงานและรักษาสถานภาพการสมรสของตน

แจคเกอร์น เจ. เคอบี. (Kirby, Jacqueline J. 2002 : online) ความแตกต่างของเพศเด็กต่อการหย่าร้างของบิดามารดาว่า เด็กผู้ชายนั้นจะแสดงออกถึงการปรับตัวภายหลังจากการหย่าร้างได้ดีน้อยกว่าเด็กผู้หญิง โดยมักจะแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากกว่าเด็กหญิง อย่างไรก็ตามพฤติกรรม ดังกล่าวจะสัมพันธ์กับ

ความแตกต่างในเรื่องเพศ โดยเมื่อเด็กได้อยู่ร่วมกันกับบิดาใหม่หรือมีการสมรสใหม่ เด็กผู้หญิงจะมีการปรับตัวเข้ากับครอบครัวใหม่ได้ยากกว่า

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ อายุ จำนวนพี่น้อง กับ การหย่าร้างของบิดามารดา

5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

แคปแลน (Kaplan. 1959: 293) ได้กล่าวว่า เด็กหญิงจะมีปัญหาความคับข้องใจและการปรับตัวมากกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงได้รับการปกป้องมากกว่า มีอิสระน้อยกว่า ต้องการความใกล้ชิดจากพ่อแม่ นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งภายในใจอยู่มาก ซื่อายและจะเก็บความวิตกกังวลและความก้าวร้าวเอาไว้ จึงทำให้เกิดความคับข้องใจได้ ส่วนเด็กชายนั้นจะมีอิสระในการแสดงพฤติกรรมต่างๆหรือการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าและแสดงความก้าวร้าวได้มาก ได้รับคำสั่งสอนและการจู้จี้จากผู้ใหญ่น้อยกว่า ดังจะเห็นได้ว่า มีข้อมูลของคนไข้ ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช มีผู้หญิงเข้ารับการรักษามากกว่าผู้ชายทั้งนี้เพราะปัญหาต่างๆของผู้หญิงถูกเก็บกดไว้จะเพิ่มกังวลขึ้น จนแสดงออกในด้านการปรับตัวไม่ได้

ลองเฟลโลว์ (Longfellow. 1979: 287-306) ได้รายงานการวิจัยว่าผลของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กนี้จะสะสมเพิ่มพูนขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความแตกต่างของอายุเด็ก เด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้นจะได้รับผลกระทบของความเป็นปรปักษ์กันของบิดามารดาได้มากกว่าและมีความตึงเครียดได้มากกว่าวัยเด็กตอนปลายสำหรับเด็กที่อยู่ในวัยก่อนเข้าเรียนพบว่าไม่มีความสามารถในการรับมือกับการหย่าร้าง

แคโรไลน์ แอบบี้ และ รูดี้ ดัลลอส (Caroline Abbey and Rudi Dallos. 2004: 241-259) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ผลการวิจัยพบว่า จากสถานการณ์ที่เกิดการหย่าร้างขึ้นในครอบครัว การที่เด็กมีพี่น้องในครอบครัวเดิมนั้นจะทำให้พี่น้องมีการเผชิญปัญหาดังกล่าวร่วมกัน และมีการปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน

5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ธัญญารัตน์ แสงสว่าง (2545 : 67) ได้ศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาด้านการปรับตัวด้านครอบครัวของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวผสม พบว่า ข้อมูลที่เกี่ยวกับจำนวนพี่น้องของนักเรียนในครอบครัวเดิมนักเรียนร้อยละ 50.00 มีจำนวนพี่น้อง 2 คนที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกันมีความสัมพันธ์รักใคร่กันดีและมีความสนิทสนมกัน

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะแทนตัวแปรชุดหนึ่งด้วยองค์ประกอบจำนวนน้อยกว่าตัวแปรข้างต้น (Kim & Mueller.1978b : 9) เป็นการช่วยจัดกลุ่มตัวแปรหลายๆ ตัวที่มีความสัมพันธ์กันเข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ทำให้สามารถเข้าใจลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษาได้ง่ายขึ้น

การวิเคราะห์องค์ประกอบมีหลักการที่อยู่เบื้องหลังในการวิเคราะห์ คือ ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน ก็แสดงว่ามีสิ่งที่ร่วมกันอยู่ เรียกว่า องค์ประกอบ (Factor) ดังนั้น เมื่อเราสามารถพบองค์ประกอบที่อยู่เบื้องหลังนี้ ก็สามารถที่จะอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรที่ศึกษาได้ด้วยจำนวนองค์ประกอบที่น้อยลง (Bernard. 2000 : 635 ; อ้างอิงจาก พล กุลสุขรังสรรค์. 2546: 7)

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 123)

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) เป็นการสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจะเป็นการลดจำนวนข้อมูลหรือตัวแปร และทำให้ได้องค์ประกอบร่วมซึ่งจะทำให้เข้าใจลักษณะของข้อมูลได้ง่ายขึ้นและสะดวกต่อการแปลความ รวมทั้งได้ทราบถึงแบบแผนและโครงสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วย

การลดจำนวนหรือตัวแปรให้น้อยลง ทำได้โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นฐานในการจัดหมวดหมู่หรือกลุ่มตัวแปรให้เป็นองค์ประกอบเพียงไม่กี่องค์ประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุด

นอกจากนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบยังสามารถนำมาใช้ก่อนการวิเคราะห์ถดถอยและการวิเคราะห์เส้นโยง (Path analysis) ซึ่งอาศัยการวิเคราะห์ถดถอยเป็นฐาน เนื่องจากมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ห้ามมิให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก (Multicollinearity) ดังนั้น เมื่อพบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก หนทางหนึ่งในการแก้ปัญหานี้ก็คือ การสร้างตัวแปรใหม่ที่ประกอบด้วยตัวแปรซึ่งมีความสัมพันธ์กันมากโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบมากำหนด น้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัว โดยระบุว่าจะให้แยกเป็นกี่องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน (Orthogonal factors) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2533 : 14-15)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เป็นการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแบบแผนและโครงสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล กรณีนี้ นักวิจัยต้องมีสมมติฐานอยู่ก่อนแล้ว และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์นั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับสมมติฐานหรือไม่เพียงใด

ในส่วนต่อไปจะได้กล่าวถึงเฉพาะการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเท่านั้น

ขั้นตอนการวิเคราะห์

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มีขั้นตอนหลักที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Kim & Mueller, 1978a : 10 ; 1978b : 46)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเตรียมเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วม (Data operation and preparation of the relevant covariance matrix)
2. การสกัดองค์ประกอบเบื้องต้น (Extraction of the initial factor)
3. การหมุนแกนองค์ประกอบและการแปลความ (Rotation of a terminal Solution and interpretation)
4. การสร้างมาตราวัดองค์ประกอบและนำไปใช้ (Construction of factor scales and their use if further analysis)

อย่างไรก็ตามนักวิจัยมักใช้ 3 ขั้นตอนแรกเพื่อให้ได้ผลลัพธ์สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเตรียมเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วม (Data collection and preparation of the relevant covariance matrix)

ขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วม หรือเมตริกซ์สหสัมพันธ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบในขั้นตอนต่อไป โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจในขั้นตอนนี้ ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการกำหนดตัวแปรที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาทฤษฎีหรือขอบเขตของเรื่องที่จะศึกษาก่อนว่ามีองค์ประกอบใดบ้าง และแต่ละองค์ประกอบน่าจะมีตัวแปรอะไรบ้างที่จะอธิบายองค์ประกอบนั้น โดยทั่วไปจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบได้ควรมีประมาณ 3-5 ตัวแปร ดังนั้นตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์จึงควรมีประมาณ 5-6 เท่าของจำนวนองค์ประกอบรวมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (ส.วาสนา ประवालพฤษณ์.ม.ป.ป. : 9-10)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบก็มีความสำคัญเช่นกันเนื่องจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กจะทำให้ได้ค่าประมาณที่มีความเชื่อมั่นต่ำ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงต้องมีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ประมาณนั้นมีความเชื่อมั่นสูง (Tabachnick & Fidell, 1996 : 640 ;อ้างอิงจาก พล กุลสุขรังสรรค์. 2546: 9) โดยเกณฑ์ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะยังมีขนาดกลุ่มตัวอย่างมาก ก็ยังได้ผลที่แน่นอน (Stable) และน่าเชื่อถือ (Reliable) หรือมีเกณฑ์ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. จำนวนของกลุ่มตัวอย่างควรมีอย่างน้อย 200-300 คน ในส่วนนี้ คอมเลย์และลี (Comrey & Lee. 1992 : 217) ได้แนะนำเกณฑ์เบื้องต้นว่า ถ้าขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 50 คน ถือว่าแย่มาก 100 คน ถือว่าแย่ 200 คน ถือว่าใช้ได้ 300 คน ถือว่าดี 500 คน ถือว่าดีมาก 1,000 คนหรือมากกว่า ถือว่าดีเยี่ยม นอกจากนี้ จากการศึกษาของกัวแดกโนลีและวีไลเซอร์ (Stevens. 1996 : 372 ; citing Guadagnoli & Velicer. 1988) ได้แนะนำว่า

1.1 ถ้าองค์ประกอบนั้นประกอบด้วยตัวแปรตั้งแต่ 4 ตัวแปรขึ้นไปที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .60 ถือว่ามีความเชื่อมั่นได้ โดยไม่ต้องพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ถ้าองค์ประกอบนั้นประกอบด้วยตัวแปรตั้งแต่ 10 ตัวแปรขึ้นไปที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ (.40) ถือว่ามีความเชื่อมั่นได้ ถ้ามีขนาดของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 150 คน

1.3 ถ้าองค์ประกอบนั้นประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำจำนวนน้อย ก็ไม่ควรที่จะนำมาแปลความ หากขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีต่ำกว่า 300 คน

2. พิจารณาจากอัตราส่วนของจำนวนตัวอย่างต่อตัวแปร (Subjects to variables) ที่มีการแนะนำว่า ควรมีอัตราส่วนอย่างน้อย 5 ต่อ 1 หรือถ้าจะให้ยอมรับได้มากขึ้นก็ควรมีอัตราส่วนเป็น 10 ต่อ 1

3. พิจารณาจากอัตราส่วนของจำนวนตัวอย่างต่อองค์ประกอบ (Subjects to factors) ที่มีการแนะนำว่าถ้าจะให้ผลที่ได้มีความแน่นอน (Stability) ก็ควรมีอัตราส่วน เท่ากับ 20 ต่อ 1 (Kline.1998 : 65 ; citing Arrindel & Van de Ende. 1985)

การเตรียมเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วม หรือเมตริกซ์สหสัมพันธ์

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการดูแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เมตริกซ์นี้จะบอกให้เราทราบว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และทำให้ทราบว่าตัวแปรใด ควรจะรวมอยู่ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป ผู้วิจัยอาจจะตัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นน้อยออกจากการวิเคราะห์ได้ เพราะจะทำให้การวิเคราะห์องค์ประกอบดีขึ้น เนื่องจากจะมีองค์ประกอบน้อยลงที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2533 : 18-19)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต้องมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากถ้าตัวแปรต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กันก็แสดงว่าไม่มีองค์ประกอบร่วมกัน จึงไม่มีประโยชน์ที่จะนำข้อมูลดังกล่าวนี้มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังนั้น ในเบื้องต้นนักวิจัย จึงต้องพิจารณาก่อนว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความเหมาะสมต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้มีความสัมพันธ์กันเพียงพอน้อยหรือไม่ จากสิ่งต่างๆ ดังนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2533 : 44-46 ; Sharma. 1996 : 116)

1. เมตริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation matrix)

เราสามารถพิจารณาเมตริกซ์สหสัมพันธ์ เพื่อดูขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กล่าวคือ ถ้าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันมาก ซึ่งให้เห็นได้ว่าตัวแปรต่างๆ นั้นสามารถจัดเป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยมิติหรือองค์ประกอบเดียวกัน ในทางตรงกันข้าม ถ้าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันน้อย ก็ชี้ให้เห็นได้ว่า

ตัวแปรต่างๆ นั้นไม่สามารถจัดเป็นกลุ่มหรือมีองค์ประกอบร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การพิจารณาเช่นนี้ไม่เหมาะสมถ้าตัวแปรที่ศึกษามีจำนวนมาก

2. สหสัมพันธ์เชิงส่วน (Partial correlation)

เราสามารถพิจารณาค่าสหสัมพันธ์เชิงส่วนเมื่อควบคุมตัวแปรอื่นทั้งหมดแล้ว ถ้ามีค่าน้อยแสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง ซึ่งเหมาะสมต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบอย่างไรก็ตาม ในส่วนนี้เกิดคำถามขึ้นได้ว่าค่าสหสัมพันธ์เชิงส่วนเท่าใด จึงถือว่ามีค่าน้อย

3. การทดสอบของบาร์ทเลทท์ (Barrett's test of sphericity)

การทดสอบนี้เป็นการพิสูจน์ว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างเพียงพอหรือไม่ กล่าวคือการที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับตัวเองสูง คือมีค่าเท่ากับ 1 ทำให้เส้นทแยงมุมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 1 และการที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ก็คือ ค่าที่อยู่นอกเส้นทแยงมุมมีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งก็คือเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) ดังนั้น ในการทดสอบของบาร์ทเลทท์ จึงเป็นการทดสอบสมมติฐานว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์หรือไม่ หากไม่มีนัยสำคัญก็แสดงว่าตัวแปรต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน จึงไม่มีประโยชน์ที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

4. มาตรการวัดความเพียงพอของการสุ่มของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอวกิน (Kaiser -Meyer-Olkin measure of sampling adequacy : KMO)

ดัชนีที่ใช้ในการวินิจฉัยที่มีการใช้การวินิจฉัยที่มีการใช้กันมาก คือ มาตรการวัดความเพียงพอของการสุ่ม (Measure of sampling adequacy : MSA) ได้แก่ ค่า KMO ซึ่งเป็นการวัดความเหมือนกันของตัวแปร (Homogeneity of Variables) โดยเปรียบเทียบขนาดของผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และผลรวมของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงส่วน ค่า KMO มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ถ้าค่าของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงส่วนมีค่าน้อยเมื่อเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่า KMO จะมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่า KMO ที่น้อย แสดงว่าข้อมูลไม่เหมาะต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบ ค่า KMO ควรมีค่ามากกว่า .80 อย่างไรก็ตาม ค่าที่มากกว่า .60 ขึ้นไปก็ถือว่ายอมรับได้ (Tolerable) เราสามารถเพิ่มค่า KMO ได้ด้วยการพิจารณาค่า MSA ของแต่ละตัวแปรจากเส้นทแยงมุมของเมทริกซ์ต้านเงา (Anti-image matrix) หากมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ข้างต้นก็สามารถตัดตัวแปรนั้นออกซึ่งจะมีผลทำให้ค่า KMO สูงขึ้นได้

2. การสกัดองค์ประกอบเบื้องต้น (Extraction of the initial factor)

ขั้นตอนนี้เป็นการทำงานองค์ประกอบร่วมจำนวนน้อยที่สุด ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างเพียงพอ

วิธีการสกัดองค์ประกอบ

การสกัดองค์ประกอบเบื้องต้นนี้ทำได้หลายวิธี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม (Tabachnick & Fidell. 1996 : 662-666 ; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2533 : 19-30) ดังนี้

1. วิธีหาองค์ประกอบหลัก (Principal component)

จุดประสงค์ของวิธีองค์ประกอบหลัก คือ เพื่อให้แต่ละองค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุด โดยองค์ประกอบหลักแรกจะเป็นผลรวมเชิงเส้นตรง (Linear combination) ของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด องค์ประกอบที่สองก็เป็นผลรวมเชิงเส้นตรงของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายความแปรปรวนที่เหลือได้มากที่สุดคือ จะไม่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลักแรก องค์ประกอบถัดมาก็จะอธิบายความแปรปรวนที่เหลือให้ได้มากที่สุด โดยเป็นอิสระจากองค์ประกอบที่ได้สกัดมาก่อนหน้าแล้ว

วิธีองค์ประกอบหลักมีลักษณะเป็นลำดับ กล่าวคือ องค์ประกอบแรกจะสกัดความแปรปรวนได้มากที่สุด และองค์ประกอบสุดท้ายจะสกัดความแปรปรวนได้น้อยที่สุด ผลลัพธ์ที่ได้จึงมีลักษณะเฉพาะตัว (Unique) โดยหากทุกองค์ประกอบยังคงอยู่ (Retain) ก็จะสามารถนำมาสร้างเมตริกซ์สหสัมพันธ์ได้เหมือนเดิม

การสกัดองค์ประกอบวิธีนี้จะอธิบายความแปรปรวนทุกประเภท รวมไปถึงความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (Error variance) ด้วย ดังนั้นค่าความร่วมกันเริ่มต้น (Initial communality) จึงเท่ากับ 1 โดยจะแทนค่า 1 ลงบนเส้นทแยงมุมหลักของเมตริกซ์สหสัมพันธ์

2. วิธีหาองค์ประกอบร่วม (Common factor) ได้แก่

2.1 วิธีแกนหลัก (Principal axis or principal factor factoring)

จุดประสงค์ของวิธีแกนหลักนี้เหมือนกับวิธีองค์ประกอบหลัก คือจะสกัดองค์ประกอบซึ่งเป็นอิสระจากกันที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด แต่สอดคล้องกับรูปแบบของการวิเคราะห์องค์ประกอบที่จะมีการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีร่วมกัน (Common variance) โดยนำเอาความแปรปรวนเฉพาะ (Unique variance) และความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (Error variance) ออกไป กล่าวคือมีการจัดความแปรปรวนเฉพาะและความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนออกจากองค์ประกอบ ดังนั้นค่าความร่วมกันเริ่มต้น (Initial communality) บนเส้นทแยงมุมหลักของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ จึงไม่เท่ากับ 1 เหมือนวิธีองค์ประกอบหลัก แต่จะทำการประมาณค่าด้วยวิธีการคำนวณซ้ำหลายรอบ (Iterative procedure) โดยจะใช้ค่าเริ่มต้น คือ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared multiple correlation) ซึ่งแสดงถึงความแปรปรวนของตัวแปรที่ถูกอธิบายโดยตัวแปรอื่นที่เหลือ

2.2 วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum likelihood)

การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีความเป็นไปได้สูงสุดนี้ จะประมาณค่าน้ำหนักองค์ประกอบของประชากรจากเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่สังเกตมาได้ด้วยความเป็นไปได้สูงสุด วิธีการสกัดองค์ประกอบวิธีนี้ ยังทำให้ความสัมพันธ์เชิงคาโนนิคอลระหว่างตัวแปรและองค์ประกอบมีค่ามากที่สุดด้วย

2.3 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted least square)

จุดประสงค์ของวิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก คือ การทำให้ความแตกต่างกำลังสองระหว่างเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จากข้อมูล และเมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นใหม่มีค่าน้อยที่สุด โดยจะพิจารณาเฉพาะความแตกต่างของสมาชิกนอกเส้นทแยงมุมหลัก (Off-diagonal)

2.4 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดทั่วไป (Generalized least square)

วิธีกำลังสองน้อยที่สุดทั่วไปนี้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับวิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก แต่จะมีการถ่วงน้ำหนักตัวแปร โดยตัวแปรที่มีความแปรปรวนรวมกันกับตัวแปรอื่นมากจะถูกถ่วงน้ำหนักมากกว่าหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับตัวแปรอื่นจะไม่มีผลสำคัญในผลลัพธ์ที่ได้ เนื่องจากจะทำการถ่วงน้ำหนักก่อนแล้วจึงจะหาความแตกต่างระหว่างเมตริกสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จากข้อมูลและเมตริกสหสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นใหม่

2.5 วิธีเงา (Image factoring)

ในการสกัดองค์ประกอบวิธีนี้ สิ่งที่มีร่วมกันของตัวแปร คือ การถูกพยากรณ์ได้ด้วยการถดถอยพหุคูณ เป็นการพยากรณ์ตัวแปรที่ 1 จากตัวแปรที่เหลือ พยากรณ์ตัวแปรที่ 2 จากตัวแปรที่เหลือ และทำเช่นนี้เรื่อยไป คะแนนของตัวแปรที่ถูกพยากรณ์จะถูกใส่ในเมตริกซ์ชื่อว่าเมตริกเงา (Image matrix) ซึ่งเป็นเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วม ความแปรปรวนจากเมตริกซ์นี้ คือ ค่าความร่วมกัน ดังนั้น จึงต้องระมัดระวังในการแปลความผลที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีนี้ เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้เป็นค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรและองค์ประกอบ ไม่ใช่ค่าสหสัมพันธ์

2.6 วิธีแอลฟา (Alpha factoring)

วิธีแอลฟาสนใจที่ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบร่วมกัน โดยจะทำการประมาณค่าความร่วมกันที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาขององค์ประกอบมีค่ามากที่สุด โดยวิธีการคำนวณซ้ำหลายรอบ (Iterative procedure)

เกณฑ์ในการพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ

การพิจารณาถึงจำนวนองค์ประกอบเบื้องต้นที่จะนำมาใช้ (Retain) ภายหลังการสกัดองค์ประกอบ มีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (Hair, et al. 1998 : 103-106 ; Sharma. 1996 : 76-79)

1. ค่าไอเกนที่มากกว่า 1 (Eigenvalue-greater-than one rule) ในกรณีนี้ที่ข้อมูลได้ทำการแปลงเป็นคะแนนมาตรฐานแล้ว ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0 และค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 จะถูกพิจารณาว่าเป็นองค์ประกอบรวมที่จะนำมาใช้

2. การทดสอบสกรี (Scree test) เป็นการพิจารณากราฟซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าไอเกนกับจำนวนองค์ประกอบ หากพบว่าค่าไอเกนเริ่มจะมีความชันน้อยลงหรือค่อนข้างจะราบเรียบเหมือนที่ลาดเชิงเขาแล้วจำนวนองค์ประกอบก่อนที่จะถึงจุดนั้น คือ จำนวนองค์ประกอบรวมที่จะนำมาใช้

3. เกณฑ์ร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of variance criteria) เกณฑ์นี้จะพิจารณาค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมต่อความแปรปรวนทั้งหมดที่สกัดได้ จุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้องค์ประกอบต่างๆ ที่สกัดได้นั้นมีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (Practical significance) กล่าวคือ องค์ประกอบต่างๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้อย่างน้อยจำนวนหนึ่ง ในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบจะไม่หยุดจนกว่าองค์ประกอบที่สกัดได้นั้นจะสามารถอธิบายความแปรปรวนได้อย่างน้อยร้อยละ 95 สำหรับ

สาขาสังคมศาสตร์ ข้อมูลที่ได้มีความแน่นอนน้อยกว่า (Less precise) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมต่อความแปรปรวนทั้งหมดที่ร้อยละ 60 หรืออาจจะน้อยกว่าก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจแล้ว

3. การหมุนแกนองค์ประกอบและการแปลความ (Rotation of a terminal solution and interpretation)

จากการสกัดองค์ประกอบ เราจะรู้ว่าตัวแปรใดมีองค์ประกอบร่วมกันกับตัวแปรใดโดยดูจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ในเมตริกซ์ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบกับตัวแปรต่างๆ อย่างไรก็ตามในบางครั้งผลที่ได้มาจากการสกัดองค์ประกอบก็ยากแก่การแปลความ กล่าวคือตัวแปรบางตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากในหลายองค์ประกอบ ดังนั้น จึงต้องทำการหมุนแกนเพื่อให้แปลความได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการหมุนแกนจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตัวแปรบางตัวที่เดิมเป็นสมาชิกของหลายองค์ประกอบ จะกลายเป็นสมาชิกขององค์ประกอบใดประกอบหนึ่งอย่างเด่นชัดมากขึ้นกว่าเดิม (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2533 : 30-37) หรือเพื่อให้ได้โครงสร้างอย่างง่าย (Simple structure) กล่าวคือ แต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงจำนวนน้อย แต่มีตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำหรือเข้าใกล้ศูนย์จำนวนมาก (Kline. 1998 : 60)

การหมุนแกนทำให้สามารถแปลความได้ง่ายขึ้น โดยที่จำนวนองค์ประกอบ ค่าความร่วมกัน (Communality) หรือค่าร้อยละของความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้โดยองค์ประกอบไม่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการหมุนแกนเป็นเพียงการกระจายความแปรปรวนที่อธิบายได้ระหว่างองค์ประกอบใหม่เท่านั้น

ประเภทของการหมุนแกน

การหมุนแกนองค์ประกอบ เป็นการกระจาย (Redistribute) ความแปรปรวนของตัวแปรที่มีต่อองค์ประกอบหนึ่งไปสู่อีกองค์ประกอบหนึ่ง หรือก็คือค่าน้ำหนักองค์ประกอบจะเปลี่ยนแปลงไป ทำให้แบบแผนองค์ประกอบมีความง่ายขึ้น หรือมีความหมายมากขึ้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (Hair, et al. 1998 : 107-110)

1. การหมุนแบบมุมฉาก (Orthogonal rotation) เป็นการหมุนแกนองค์ประกอบที่แกนองค์ประกอบยังคงตั้งฉากกันหรือเป็นอิสระจากกัน การหมุนแกนประเภทนี้มีหลายวิธี ได้แก่

1.1 การหมุนแกนแบบควอร์ทิแมกซ์ (Quartimax) เป็นวิธีการหมุนแกนที่จะทำให้แถวของเมตริกซ์องค์ประกอบง่ายขึ้น เป็นการหมุนแกนองค์ประกอบเพื่อที่จะให้ตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเพียงองค์ประกอบเดียว และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำในองค์ประกอบที่เหลือ ดังนั้น ตัวแปรจำนวนมากจึงมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงในองค์ประกอบเดียวกัน ทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดองค์ประกอบทั่วไป (General factor) ประกอบด้วย ตัวแปรจำนวนมาก ซึ่งไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการหมุนแกนองค์ประกอบ

1.2 การหมุนแกนแบบวาริแมกซ์ (Varimax) เป็นวิธีการหมุนแกนที่จะทำให้คอลัมน์ง่ายขึ้น วิธีนี้จะทำให้แต่ละคอลัมน์ของเมตริกซ์ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงและต่ำ ดังนั้น จึงทำให้การแปลความง่ายขึ้น เนื่องจากการแบ่งแยก (Separation) องค์ประกอบทำได้ชัดเจนขึ้น

1.3 การหมุนแกนแบบอีควาแมกซ์ (Equamax) เป็นวิธีการหมุนแกนซึ่งผสมผสานระหว่างการหมุนแกนแบบควอร์ทิแมกซ์และวาริแมกซ์ อย่างไรก็ตาม วิธีนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายนัก

2. การหมุนแบบมุมแหลม (Oblique rotation) เป็นการหมุนแกนองค์ประกอบที่มุมระหว่างแกนองค์ประกอบไม่เท่ากับ 90 องศา หรือองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน การหมุนแกนประเภทนี้มีหลายวิธี ได้แก่

2.1 การหมุนแกนแบบไดเรคอบลิมิน (Direct Oblimin)

2.2 การหมุนแกนแบบโปรแมกซ์ (Promax)

การหมุนแกนแบบมุมแหลมจะมีการกำหนดค่าเดลต้า (Delta) ซึ่งเป็นการกำหนดความสัมพันธ์สูงสุดที่จะมีได้ระหว่างองค์ประกอบ ถ้าค่าเดลต้า เท่ากับ 0 ผลที่ได้ก็คือองค์ประกอบต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กันในขนาดที่พอเหมาะ ถ้าค่าเดลต้าเข้าใกล้ 1 ผลที่ได้ก็คือองค์ประกอบต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กันสูง และถ้าค่าเดลต้าต่ำกว่า 0 ผลที่ได้ก็คือ องค์ประกอบต่างๆ จะไม่มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ค่าเดลต้าเท่ากับ -4 องค์ประกอบต่างๆ จะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย (Orthogonal) (Tabachnick & Fidell, 1996 : 668)

ในส่วนนี้แคทเทิลล์ (Kline, 2000 : 139 ; citing Cattell) มีความเห็นว่าการหมุนแกนแบบมุมแหลมจะให้ได้ตำแหน่งที่ง่ายที่สุด เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดในการหมุนแกนองค์ประกอบนอกจากนี้ การที่องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน (Oblique factors) มีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยามากกว่าที่องค์ประกอบต่างๆ จะเป็นอิสระจากกัน (Orthogonal factors) และจากการศึกษาของเฮคสเทน (Kline, 1998 : 1998 : 60; Citigh Hackstain, 1971) พบว่า วิธีการหมุนแกนแบบไดเรคอบลิมิน (Direct Oblimin) เป็นวิธีการหมุนแกนองค์ประกอบเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงสร้างอย่างง่ายที่มีประสิทธิภาพมาก

การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ ถ้าตัวแปรใดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบกับองค์ประกอบใดตั้งแต่ .60 ขึ้นไปถือว่า ตัวแปรนั้นเป็นสมาชิกขององค์ประกอบนั้นอย่างชัดเจน นักวิจัยจำนวนมากใช้เกณฑ์ที่ .50 เป็นตัวแปร อย่างไรก็ตาม น้ำหนักองค์ประกอบที่มากกว่า .30 ขึ้นไป ถือว่ามีค่าควรแก่การพิจารณาแล้ว (Bernard, 2000 : 636) หรือก็คือค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่เด่นชัดหรือมีนัยสำคัญจะต้องมีค่ามากกว่า .30 (Kline, 1998 : 57)

การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal rotation) จะได้ผลลัพธ์ซึ่งเป็นเมตริกซ์องค์ประกอบเพียงเมตริกซ์เดียว แต่การหมุนแกนแบบมุมแหลม (Oblique rotation) จะให้เมตริกซ์ซึ่งแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 2 เมตริกซ์ คือ เมตริกซ์แบบแผน (Pattern matrix) และเมตริกซ์โครงสร้าง (Structure matrix) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบยกกำลังสองในเมตริกซ์แบบแผนแสดงให้เห็นถึงการส่งผลเฉพาะ (Unique

contribution) ของตัวแปรที่มีต่อองค์ประกอบโดยจะไม่รวมส่วนของความแปรปรวนซึ่งมาจากการซ้อนทับ (Overlap) ขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนค่าน้ำหนักองค์ประกอบในเมตริกซ์โครงสร้างเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและองค์ประกอบ ความสัมพันธ์นี้คือความสัมพันธ์เฉพาะ (Unique relationship) ระหว่างตัวแปรและองค์ประกอบในเมตริกซ์แบบแผนรวมกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับความแปรปรวนที่ซ้อนทับกันขององค์ประกอบต่างๆ โดยเมตริกซ์โครงสร้างเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการคูณกันระหว่างเมตริกซ์แบบแผนกับเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Factor correlation matrix) (Tabachnick & Fidell. 1996 : 651-652) ดังนั้น เมื่อองค์ประกอบต่างๆ ยังมีความสัมพันธ์กันมาก การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ จากเมตริกซ์โครงสร้างเพื่อดูว่าตัวแปรนั้นมีค่าน้ำหนักมาก (Load) ในองค์ประกอบใดก็จะทำได้ยากขึ้น ดังนั้น นักวิจัยส่วนมากจึงรายงานผลจากเมตริกซ์แบบแผน (Hair, et all. 1998 : 113)

เมื่อนักวิจัยทราบแล้วว่า ในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยตัวแปรใดบ้าง ขั้นตอนต่อมา ก็คือการพิจารณาว่าตัวแปรต่างๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นองค์ประกอบนั้นๆ มีความหมายอย่างไรเพื่อที่จะได้ตั้งชื่อองค์ประกอบนั้นๆ ต่อไป อย่างไรก็ตาม ในส่วนนี้เธอร์สโตนแนะนำว่าในแต่ละองค์ประกอบนั้นควรมีตัวแปรอย่างน้อย 3 ตัวแปร (Kim & Mueller. 1978a : 77)

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เชาวน์ ทับทิมทอง (2522) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบวัดความพร้อมทางการเรียนวิทยาศาสตร์ มี 15 ฉบับ พบว่าองค์ประกอบมีความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ มี 5 องค์ประกอบ และนักเรียนชายมีความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลือชัย ชื่นอ้อม (2525) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้านเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2 จำนวน 247 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเหตุผล จำนวน 8 ฉบับ พบว่านักเรียนกับนักเรียนหญิงมีความสามารถด้านเหตุผล ในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำนึก คู่เมือง (2527) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 256 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานประหยัดและออม 56 สถานการณ์ พบว่าองค์ประกอบค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมมี 2 องค์ประกอบ คือ การประหยัดและออมสิ่งต่างๆ กับความสำนึกในคุณค่าของการประหยัดและออม

อัจฉรา ลักษณะวสันต์ (2534 : 53-54) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เลือกมาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 1,334 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8628 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความสามัคคี มี 8 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ การมีมนุษยสัมพันธ์รับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ รักหมู่คณะ มีใจหวังดีช่วยเหลือหมู่คณะ และไม่แบ่งเป็นพวกของพวกเรา

พล กุสสุขรังสรรค์ (2546 :บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของความวิตกกังวลในสถิติเพื่อการวิจัยของนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษจำนวน 306 คน พบว่าจำนวนองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในครั้งนี้มี 11 องค์ประกอบ คือ ความวิตกกังวลในการแปลความ ความวิตกกังวลในชั้นเรียน เจตคติต่อสถิติเพื่อการวิจัย การเห็นประโยชน์ของวิชาสถิติในการศึกษาค้นคว้า ความวิตกกังวลในการสอบ ความกลัวการประยุกต์ใช้ความรู้ทางสถิติ ความกลัวภาษาทางสถิติ อัตมโนทัศน์ในการคำนวณ ความกลัวที่จะขอความช่วยเหลือ ความสนใจในสถิติเพื่อการวิจัย และความวิตกกังวลในการคำนวณทางสถิติ

วีณา อยู่ภู (2549: บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของมารดาหลังคลอดบุตรคนแรก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ มารดาหลังคลอดบุตรคนแรก โรงพยาบาลชลประทาน โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลปทุมธานี จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความวิตกกังวลของมารดาหลังคลอดบุตรเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 มาตรา จำนวน 125 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งนี้ ใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีแกนหลัก (Principal axis factoring) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมแหลม (Oblique rotation) ด้วยวิธีไดเรกอบลิมิน ผลการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลภายหลังการคลอดบุตรคนแรก ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความวิตกกังวลด้านสัมพันธภาพที่มีต่อสามี ญาติ ครอบครัวและเพื่อน 2) ความสัมพันธ์ด้านประสบการณ์การคลอด 3) ความวิตกกังวลด้านการปฏิบัติตนหลังคลอด 4) ความวิตกกังวลด้านบทบาทการเป็นมารดาและการวางแผนครอบครัว

อารยา สุวะมมาตย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อในตนเองต่ำโดยการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมและจำแนกตามระดับชั้น และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ เมื่อจำแนกตามระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,322 คน พบว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพ ด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 และปีที่ 6 โดยรวมมี 5 องค์ประกอบ คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในการปรับตัว ความไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค ความกล้า ความน่าเชื่อถือ มีความแปรปรวนสะสมรวมเท่ากับ 51.2% ของความแปรปรวนทั้งหมด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัย โดยการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความกลัวของนักเรียนจากโรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกชลบุรี โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความกลัวของนักเรียน ที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยและใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อสำรวจองค์ประกอบความกลัวและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี ทั้งหมด 95 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 20,507 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวน 1,394 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี จำนวน 1,000 คน โดยพิจารณาจากอัตราส่วนของจำนวนตัวอย่างต่อตัวแปร (Subjects to variables) เป็น 10 ต่อ 1 เป็นอย่างน้อย (Tabachnick & Fidell. 1996 : 640 ;อ้างอิงจาก พล กุลสุขรังสรรค์. 2546: 9) งานวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งสิ้น 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี จำนวน 394 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling) จากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของยามาเนด้วยความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 394 คน (Yamane. 1967: 580-581) และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสองกลุ่มผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. แบ่งระดับชั้นของนักเรียนออกเป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้น ป. 4 , ป.5, ป.6, ม.1 ,ม.2 และ ม.3 จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในแต่ละระดับชั้นโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้วิธีการกำหนดสัดส่วน (Percentage)
2. สุ่มรายชื่อโรงเรียนในแต่ละระดับชั้นเพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. สุ่มจำนวนนักเรียนจากโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive random sampling)
4. แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 1,000 คน และ กลุ่มตัวที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว จำนวน 394 คน

ตาราง 1 แสดงขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ป.4	3,417	232
ป.5	3,470	236
ป.6	3,337	227
ม.1	3,483	237
ม.2	3,494	237
ม.3	3,306	225
รวม	20,507	1,394

ตาราง 2 แสดงรายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลำดับชั้น (คน)						จำนวน นักเรียน (คน)
		ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	
1	เมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์)	45	50	45	-	-	-	140
2	พระนารายณ์	-	-	-	60	60	60	180
3	ชูบศร (ร.31 พัน 1 อุบลรัตน์)	50	46	45				141
4	วัดถนนแค	42	45	46				133
5	วินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์	-	-	-	60	60	55	175
6	ค่ายนารายณ์ศึกษา	45	45	46				136
7	โคกกะเทียมวิทยาลัย	-	-	-	60	60	55	175
8	โคกตูมวิทยา	-	-	-	57	57	55	169
9	อนุบาลลพบุรี	50	50	45	-	-	-	145
รวม		232	236	227	237	237	225	1,394

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ของครอบครัวแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ของครอบครัว แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความกลัวการถูกทอดทิ้ง ด้านที่ 2 ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ ด้านที่ 3 ความกลัวความล้มเหลว ด้านที่ 4 ความการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจและด้านที่ 5 ความกลัวถูกกระทำ อันตราย ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ กลัวมากที่สุด กลัวมาก กลัวปานกลาง กลัวน้อย และไม่กลัว ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

กลัวมากที่สุด หมายถึง มีความรู้สึกกลัวมากที่สุด

กลัวมาก หมายถึง มีความรู้สึกกลัวมาก

กลัวปานกลาง หมายถึง มีความรู้สึกกลัวปานกลาง

กลัวน้อย หมายถึง มีความรู้สึกกลัวน้อย

ไม่กลัว หมายถึง ไม่มีความรู้สึกกลัวเลย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติและครอบครัวหย่าร้างเกี่ยวกับความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.2 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยของริชา ซอริน (2000:ออนไลน์) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองต่อความกลัวที่มีในเด็กที่ความรู้สึกกลัวเมื่อเด็กต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่เป็นอันตราย รวมทั้งนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยสร้างคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของการวิจัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ กลัวมากที่สุด กลัวมาก กลัวปานกลาง กลัวน้อย ไม่กลัว จำนวน 90 ข้อ

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวทั้ง 5 ด้าน คือ ความกลัวการถูกทอดทิ้งจำนวน 23 ข้อ ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้จำนวน 22 ข้อ ความกลัวความล้มเหลว จำนวน 15 ข้อ ความกลัวความวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจจำนวน 12 ข้อ และความกลัวถูกกระทำอันตรายจำนวน 18 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ ผศ.ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ ผศ.ดร. ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และความมุ่งหมายของการวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวจำนวน 72 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และ 3 โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา จ. ฉะเชิงเทรา จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) ได้แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความกลัวการถูกทอดทิ้งจำนวน 19 ข้อ คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง .450-.873 ด้านที่ 2 ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้จำนวน 11 ข้อ คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง .370-.745 ด้านที่ 3 ความกลัวความล้มเหลว จำนวน 19 ข้อ คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง.388-.844 ด้านที่ 4 ความกลัวความวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ จำนวน 10 ข้อ คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง.318 -.820 และด้านที่ 5 ความกลัวถูกกระทำอันตรายจำนวน 13 ข้อ คัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง.553-.804 ได้ข้อคำถามทั้งหมดรวม 72 ข้อ

1.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวความกลัวการถูกทอดทิ้งจำนวน 72 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 131-132) ได้ค่า

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านที่ 1 ความกลัวการถูกทอดทิ้ง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .945 ด้านที่ 2 ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้จำนวน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .840 ด้านที่ 3 ความกลัวความล้มเหลว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .948 ด้านที่ 4 ความกลัวความวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .888 และด้านที่ 5 ความกลัวถูกกระทำอันตราย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .922

1.7 เมื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีคุณภาพจำนวน 72 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .978 จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ได้หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2. วิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยใช้ โปรแกรม SPSS version 11.5 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Ortogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax Method)

3. นำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบมาศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

ตัวอย่างแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนและกรอกรายละเอียดลงในช่องที่กำหนดให้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 9 - 12 ปี

☐ 13 - 15 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษาตอนปลาย

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

4. ลักษณะครอบครัว

☐ ครอบครัวปกติ (ไม่ต้องทำ ข้อ 5 และข้อ 6)

☐ ครอบครัวหย่าร้าง

5. จำนวนพี่น้องในครอบครัวเดิม

☐ มีพี่น้องในครอบครัวเดิม

☐ ไม่มีพี่น้องในครอบครัว

6. ระยะเวลาของการหย่าร้าง

☐ หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี

☐ หย่าร้าง 2 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนของการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

หลังข้อความที่ตรงกับความคิดและความรู้สึกของตัวนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

กลัวมากที่สุด	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมากที่สุด
กลัวมาก	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมาก
กลัวปานกลาง	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวปานกลาง
กลัวน้อย	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวน้อย
ไม่กลัว	หมายถึง	ไม่มีความรู้สึกกลัวเลย

ข้อความ	กลัว มากที่สุด	กลัว มาก	กลัว ปานกลาง	กลัว น้อย	ไม่กลัว
ด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง					
0 บิดาหรือมารดาไม่มารับนักเรียนหลังเลิกเรียน					
00 นักเรียนถูกทิ้งอยู่บ้านคนเดียวตามลำพัง					
ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้					
0 การมีบุคคลอื่นเข้ามาอยู่ในครอบครัวยุ					
00 ไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน					
ด้านความกลัวการล้มเหลว					
0 ไม่ได้เรียนหนังสือต่อจนจบเหมือนคนอื่น					
00 เรียนหนังสือไม่เก่ง					
ด้านความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ					
0 บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบิดามารดา					
00 บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับบิดาหรือมารดา					
ด้านความกลัวการถูกกระทำอันตราย					
0 บิดามารดาไม่พูดกัน					
00 บิดาและมารดาทะเลาะกัน					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสืออนุญาตในการทำการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป โดยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 1,394 ฉบับ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์เป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนโดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูป SPSS For window version 11.5

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

- 2.1 ตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์
- 2.2 ตรวจสอบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 2.3 คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบน

มาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item - total Correlation)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(N \sum X^2 - (\sum X)^2)(N \sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

เมื่อ r	=	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
N	=	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
X	=	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
Y	=	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆที่เหลือทุกข้อ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบ (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของแบบสอบถาม
k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. วิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For window version 11.5 สกัดองค์ประกอบโดยใช้เทคนิคสำคัญ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Ortogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax Method)

4. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว การมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม และระยะเวลาการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม ใช้สถิติ (t -test for independent sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบ t
PC	แทน	การสกัดตัวประกอบแบบเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ซึ่งได้ข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,394 คน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS 11.5 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว
2. ผลการศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,000 คน ซึ่งมีจำนวนจำแนกตาม เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ดังนี้

ตาราง 3 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม (N=1,000)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	509	50.9
1.2 หญิง	491	49.1
รวม	1,000	100
2. อายุของนักเรียน		
2.1 9-12 ปี	484	48.4
2.2 13-15 ปี	516	51.6
รวม	1,000	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษาตอนปลาย	494	49.4
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	506	50.6
รวม	1,000	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ลักษณะครอบครัว		
4.1 ครอบครัวปกติ	623	62.3
4.2 ครอบครัวหย่าร้าง	377	37.7
รวม	1,000	100
5. การมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม		
5.1 มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม	230	61.0
5.2 ไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม	147	39.0
รวม	377	100
6. ระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม		
6.1 หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี	103	27.3
6.2 หย่าร้าง 2 ปี ขึ้นไป	274	72.7
รวม	377	100

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่มีจำนวนทั้งหมด 1,000 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 509 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 และเพศชายจำนวน 491 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามอายุของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุ 9-12 ปี มีจำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงอายุ 13-15 ปี มีจำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 494 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 506 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามลักษณะของครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวปกติ จำนวน 623 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 และครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 และไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม 147 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาตามระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิมต่ำกว่า 2 ปีขึ้นไป มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม 2 ปี ขึ้นไป จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

2.1 การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลโดยรวมก่อนที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความสัมพันธ์อย่างเพียงพอต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาค่าเพียงพอของกลุ่มของ ไคเซอร์ - ไมเยอร์ - โอลกิน (KMO) และการทดสอบของบาร์เลทท์ (Bartlett' s test sphericity)

ตาราง 4 ค่ามาตรฐานความเพียงพอของกลุ่มของไคเซอร์ - ไมเยอร์ - โอลกิน (KMO) และการทดสอบของบาร์เลทท์ (Bartlett' s test sphericity)

Kaiser-Meyer-Olkin	Bartlett's Test of Sphericity		
Measure of Sampling Adequacy	Chi-Square	df	Sig.
0.980	50419.604	2556	.000

จากตาราง 4 พบว่า ค่ามาตรฐานความเพียงพอของกลุ่มของไคเซอร์ - ไมเยอร์ - โอลกิน (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.980 มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ .60 และมีค่าใกล้ 1 แสดงระดับความเหมาะสม ความเพียงพอของข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และจากการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าค่าสถิติ Chi-Square ที่ใช้ในการทดสอบ Sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆของประชากรมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมทริกซ์สหสัมพันธ์จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

2.2 การสกัดองค์ประกอบ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบส่วนสำคัญ (Principal Component Analysis) จากนั้นผู้วิจัยได้พิจารณาจำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสมโดยการพิจารณาเกณฑ์ค่าไอแกน (Eigen Value) มากกว่า 1 พบว่าได้องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว มีจำนวน 9 องค์ประกอบ พิจารณาจากใช้ Scree - plot ซึ่งคือ ค่าความแปรปรวนรวมของแต่ละส่วนประกอบ (ค่าไอแกน) โดยพิจารณาค่าไอแกนที่อยู่ในแนวตั้งและจำนวนองค์ประกอบที่อยู่ในแนวนอนพบว่า องค์ประกอบที่เหมาะสม มี 4 องค์ประกอบ พิจารณาโดยใช้ Parallel analysis พบว่าองค์ประกอบที่เหมาะสมมี 4 องค์ประกอบ และจากการพิจารณาจำนวนองค์ประกอบโดยใช้ Minimum Average Partial (MAP) Test พบว่ามีจำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสม 7 องค์ประกอบ แต่จากการที่ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของจำนวนองค์ประกอบ เห็นว่า การพิจารณาจำนวนองค์ประกอบโดยใช้ Minimum Average

Partial (MAP) Test สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ได้ชัดเจนและครอบคลุมที่สุด ดังปรากฏดังแสดงในตารางที่ 5

ตาราง 5 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอแกน ค่าร้อยละ ของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

องค์ประกอบ	ค่าไอแกน	ค่าไอแกนเริ่มต้น	
		ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	29.274	40.658	40.658
2	3.816	5.301	45.959
3	2.958	4.108	50.067
4	2.157	2.996	530.63
5	1.684	2.340	55.402
6	1.532	2.128	57.530
7	1.326	1.842	59.372

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 แสดงถึง ค่าไอแกน (Eigen Value) ตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไป ซึ่งเป็นผลรวมของสัมประสิทธิ์กำลังสององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอแกนมากกว่าหนึ่งขึ้นไป จะได้องค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาทั้ง 7 องค์ประกอบ ผลปรากฏว่าความแปรปรวนสะสมทั้ง 7 องค์ประกอบเท่ากับร้อยละ 59.372 ของความแปรปรวนทั้งหมด

2.3 การหมุนแกนองค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้ทำการหมุนแกนองค์ประกอบ เพื่อให้ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้น โดยทำการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีการแวร์ิเมกซ์ (Varimax Method) ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตาราง 6 เมตริกขององค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation)

โดยวิธีการแปรเมกซ์ (Varimax Method)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
X34 ไม่มีเงินใช้จ่ายในครอบครัว	.746	.161	.091	.128	.123	.092	.102
X35 ไม่มีคนส่งเสียให้นักเรียนได้เรียนหนังสือต่อ	.735	.174	.094	.064	.193	.127	.119
X33 บิดามารดาไม่สามารถหารายได้มาให้ครอบครัวได้	.712	.238	.129	.120	.149	.093	.092
X38 ไม่สำเร็จการศึกษา	.710	.196	.029	.079	.235	.124	.097
X37 ครอบครัวมีหนี้สิน	.705	.130	.120	.100	.211	.119	.134
X40 บิดาหรือมารดาต้องทำงานหนัก	.690	.133	.129	.026	.238	.098	.171
X31 ไม่ได้เรียนหนังสือต่อจนจบเหมือนคนอื่น	.683	.172	.089	.080	.227	.125	.083
X32 เรียนหนังสือไม่เก่ง	.668	.243	.177	.113	.061	.012	.152
X36 เมื่อต้องขอยืมเงินจากบุคคลอื่น	.664	.156	.173	.140	.080	.167	.139
X27 บิดาหรือมารดาถูกคนอื่นหลอกลวง	.582	.269	.097	.030	.312	.285	.103
X48 การเป็นบุคคลไม่ดีของสังคม	.562	.239	.202	.241	.244	.110	.120
X45 ตนเองจะเป็นเด็กมีปัญหา	.558	.314	.184	.263	.158	-.047	.149
X41 เป็นภาระให้คนอื่น	.558	.159	.228	.171	.151	.234	.153
X39 การกู้เงินจากรัฐบาลเพื่อศึกษาต่อ	.544	.122	.255	.190	-.063	.159	.138
X43 เป็นส่วนเกินของครอบครัว	.512	.321	.201	.282	.154	.124	.079
X29 ไม่ได้อยู่อาศัยที่บ้านที่นักเรียนเคยอยู่	.484	.315	.228	.136	-.017	.203	.242
X46 ผู้อื่นคิดว่านักเรียนเป็นเด็กไม่ดี	.482	.425	.209	.359	.089	-.005	.086
X44 บิดามารดาใช้นักเรียนเป็นข้ออ้างเมื่อขัดแย้งกัน	.470	.339	.326	.275	.236	.108	.081
X47 เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	.429	.181	.094	.226	.233	.284	.137
X42 ครอบครัวของนักเรียนไม่เหมือนเพื่อน	.407	.266	.366	.271	-.141	.166	.153
X20 การมีบุคคลอื่นมาอยู่ในครอบครัว	.404	*.402	.148	.110	.146	.263	.170
X30 ไม่ได้เล่นกับเพื่อนที่อยู่แถวบ้าน	.346	.152	.234	.296	-.292	.127	.143
X15 บิดาหรือมารดาไม่รักนักเรียน	.330	.736	.064	.146	.176	.179	.077
X14 บิดาหรือมารดาไม่ให้ความสนใจนักเรียน	.328	.718	.111	.152	.088	.208	.203

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
X16 บิดาหรือมารดาให้ความสนใจคนอื่นมากกว่านักเรียน	.326	.713	.135	.158	.108	.227	.090
X12 บิดามารดามีน้องใหม่แล้วไม่รักนักเรียน	.263	.690	.148	.196	.039	.079	.173
X10 บิดาหรือมารดารักคนอื่นมากกว่านักเรียน	.229	.667	.192	.107	.179	.152	.169
X13 บิดาหรือมารดาไปอยู่ที่อื่น	.289	.568	.156	.129	.208	.154	.264
X9 ไม่ได้อยู่กับบิดาหรือมารดาเหมือนเดิม	.173	.565	.140	.069	.231	.188	.314
X5 บิดาหรือมารดาไม่เอาใจใส่นักเรียนเหมือนเดิม	.225	.541	.109	.145	.093	.171	.405
X18 ไม่ได้อยู่กับครอบครัวเหมือนเดิม	.428	.519	.134	.099	.266	.209	.163
X23 บิดาหรือมารดาให้นักเรียนเลือกที่จะอยู่กับใคร	.387	.462	.156	.119	.231	.372	.118
X8 ไม่ได้ได้รับความอบอุ่นจากบิดาหรือมารดา	.105	.424	.135	-.002	.156	.174	.257
X22 บิดาหรือมารดารักคนอื่นมากกว่าคนในครอบครัว	.264	.407	.180	.088	.276	.336	.046
X52 บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบิดามารดา	.218	.183	.786	.102	.106	.045	.124
X54 บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวของนักเรียน	.172	.080	.768	.110	.089	.157	.196
X53 บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับบิดาหรือมารดา	.190	.142	.768	.098	.152	.060	.193
X55 การพูดถึงบิดาหรือมารดาของนักเรียน	.122	.054	.693	.221	.076	.197	.144
X57 การพูดถึงสถานภาพของครอบครัว	.093	.106	.692	.267	.126	.156	.142
X51 การกรอกประวัติหรือข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับครอบครัว	.128	.156	.691	.208	-.065	.060	.086
X56 เพื่อนล้อเลียนเรื่องบิดาหรือมารดา	.296	.189	.587	.141	.207	.208	.120
X50 การเล่าเรื่องภายในครอบครัว	.406	.313	.520	.186	.081	-.063	.053
X71 คนอื่นรังแก	.139	.093	.202	.724	.065	.187	.194
X70 ผู้อื่นทำความผิดแล้วโยนความผิดมาที่นักเรียน	.232	.187	.204	.646	.204	.184	.152

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
X72 ผู้อื่นขโมยของของนักเรียน	.179	.104	.223	.636	.109	.198	.167
X68 นักเรียนทะเลาะกับพี่น้อง	.163	.192	.241	.565	.142	.069	.195
X58 บุคคลอื่นวิพากษ์วิจารณ์ครอบครัว	.093	.097	*.339	.510	.185	.229	.113
X66 บุคคลอื่นทำร้ายนักเรียน	.318	.140	.121	.510	.388	.180	.191
X49 บิดาหรือมารดาใหม่เกลียดชังนักเรียน	.266	.176	.189	.455	.096	.301	.026
X69 ต้องอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งของ บิดามารดา	.393	.321	.185	.430	.382	.130	.088
X62 บิดาทำร้ายร่างกายมารดา	.445	.235	.107	.118	.681	.122	.104
X63 บิดามารดาทะเลาะกันจนได้รับบาดเจ็บ	.461	.248	.088	.135	.676	.102	.102
X64 บิดาและมารดาทะเลาะกันเกี่ยวกับ เรื่องของนักเรียน	.423	.252	.122	.254	.647	.107	.104
X61 บิดาและมารดาทะเลาะกัน	.404	.222	.183	.194	.623	.126	.189
X67 เป็นต้นเหตุให้บิดามารดาทะเลาะกัน	.455	.210	.131	.323	.545	.135	.098
X60 บิดามารดาไม่พูดกัน	.343	.242	.281	.220	.511	.202	.161
X65 บิดาหรือมารดาทำร้ายร่างกายนักเรียน	.425	.219	.124	.365	.506	.080	.120
X21 ไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน	.132	.265	.091	.204	.052	.701	.094
X19 ไม่ได้พบบิดาหรือมารดา	.192	.356	.096	.148	.113	.654	.108
X25 ไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า	.122	.084	.143	.152	.018	.625	.300
X24 ไม่ได้รับความอบอุ่นเหมือนเดิม	.278	.343	.143	.247	.046	.532	.147
X59 บุคคลอื่นนินทาครอบครัว	.046	.044	*.331	.370	.124	.492	.122
X17 บิดาหรือมารดาสมรสใหม่	.178	.327	.072	.121	.140	.466	.146
X28 ไม่รู้จะเข้าข้างบิดาหรือมารดา	.406	.260	.234	.119	.155	.437	.024
X26 ครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	.258	.347	.162	.173	.188	.403	.309
X2 นักเรียนถูกทิ้งให้อยู่บ้านคนเดียวตามลำพัง	.161	.234	.174	.208	.115	.013	.674
X4 บิดาหรือมารดาให้นักเรียนอยู่บ้านญาติ ตามลำพัง	.225	.204	.183	.127	.037	.077	.660
X3 บิดาหรือมารดาทิ้งให้นักเรียนอยู่กับบุคคลอื่น	.242	.221	.167	.092	.164	.128	.647

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ						
	1	2	3	4	5	6	7
X1 บิดาหรือมารดาไม่มารับนักเรียนหลังเลิกเรียน	.090	.061	.145	.229	.098	.283	.611
X7 บิดาหรือมารดากลับบ้านดึก	.178	.370	.196	.140	.042	.155	.609
X6 บิดาหรือมารดาไม่มีเวลาให้กับนักเรียน	.172	.446	.146	.121	.008	.227	.464
X11 กลับมาบ้านแล้วไม่พบบิดาหรือมารดา	.192	.416	.239	.117	.090	.200	.458

* ตัวแปรดังกล่าวสามารถอยู่ได้ทั้งสององค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 6 พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีการแวนิเมกซ์ (Varimax Method) และใช้เกณฑ์การพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ โดยใช้ Minimum Average Partial (MAP) Test สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ได้ชัดเจนและครอบคลุมที่สุด ในตัวแปรที่อยู่ในเกณฑ์จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้ผลดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 มี 21 ตัวแปร คือ ข้อที่ 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 และ 48
- องค์ประกอบที่ 2 มี 13 ตัวแปร คือ ข้อที่ 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22 และ 23
- องค์ประกอบที่ 3 มี 8 ตัวแปร คือ ข้อที่ 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 และ 59
- องค์ประกอบที่ 4 มี 8 ตัวแปร คือ ข้อที่ 49, 66, 68, 69, 70, 71 และ 72
- องค์ประกอบที่ 5 มี 8 ตัวแปร คือ ข้อที่ 60, 61, 62, 63, 64, 65 และ 67
- องค์ประกอบที่ 6 มี 7 ตัวแปร คือ ข้อที่ 17, 19, 21, 24, 25, 26, และ 28
- องค์ประกอบที่ 7 มี 6 ตัวแปร คือ ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7 และ 11

2.4 การตั้งชื่อองค์ประกอบ

จากการพิจารณาแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว จำนวน 72 ตัวแปร ตามตาราง 6 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบตามที่วิเคราะห์ได้ชัดเจน 7 องค์ประกอบ โดยพิจารณาทั้งค่าน้ำหนักองค์ประกอบและพิจารณาข้อความโดยรวมทั้งหมดที่อยู่ในองค์ประกอบนั้นๆ สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบได้ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 21 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .346 ถึง .746 และค่าไอเกนเท่ากับ 29.274 ประกอบด้วยด้านต่างๆ คือ ด้านความกลัวการล้มเหลว 18 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 45, 47, และ 48 และด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 27, 29 และ 30 เมื่อพิจารณาด้านความถี่จะเห็นว่าด้านความกลัวการล้มเหลวมีความถี่สูงสุดและมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรวมกันมากที่สุด เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมจะเด่นชัดในเรื่องความกลัวการล้มเหลวมากกว่าด้านอื่น อาทิ ตัวแปรที่ 31 ที่ว่า “ไม่ได้เรียนหนังสือจนจบเหมือนคนอื่น” แสดงให้เห็นถึง การที่นักเรียนกังวลและรู้สึกกลัวว่าตนเองจะไม่สำเร็จการศึกษาเหมือนบุคคลอื่น และกลายเป็นบุคคลที่ล้มเหลว ส่วนใน ตัวแปรที่ 29 ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ ข้อความที่ว่า “ไม่ได้อยู่อาศัยกับบ้านที่นักเรียนเคยอยู่” แสดงว่า นักเรียนรู้สึกกลัวว่าจะไม่ได้อยู่อาศัยในบ้านที่ตนเคยอยู่กับครอบครัว ซึ่งแสดงให้เห็นความล้มเหลวเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความกลัวการล้มเหลว”

องค์ประกอบที่ 2 มี 13 องค์ประกอบ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .402 ถึง .736 และค่าไอเกนเท่ากับ 3.816 ประกอบด้วยด้านต่างๆ คือ ด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, และ 18 และด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 20, 22 และ 23 แต่เนื่องจากตัวแปรที่ 20 สามารถจัดอยู่ได้ทั้งองค์ประกอบที่ 1 และ 2 แต่เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนัก องค์ประกอบที่มีค่า .30 ขึ้นไปและการพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วควรจัดตัวแปรดังกล่าวไว้ในองค์ประกอบ ที่ 2 มากกว่า และเมื่อพิจารณาด้านความถี่จะเห็นว่าด้านความกลัวการถูกทอดทิ้งมีความถี่สูงสุดและมีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบรวมกันมากที่สุด เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมจะเด่นชัดในเรื่องความกลัวการถูกทอดทิ้ง มากกว่า ด้านอื่น อาทิ ข้อความในด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ ในตัวแปรที่ 23 “บิดาหรือมารดาให้นักเรียนเลือกที่จะอยู่ กับใคร” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้สึกที่ต้องตัดสินใจเลือกว่าตนเองต้องเลือกที่จะอยู่กับบิดา หรือมารดา ซึ่งทำให้นักเรียนรู้สึกว่าถ้าตนเองเลือกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็จะไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากฝ่ายที่ตน ไม่ได้เลือก ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความกลัวการไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่”

องค์ประกอบที่ 3 มี 10 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .331 ถึง .786 และค่าไอเกน เท่ากับ 2.958 ประกอบด้วยด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยด้านความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 52, 54, 53, 55, 57, 51, 56, 50, 58 และ 59 แต่เนื่องจากตัวแปรที่ 58 มีค่าน้ำหนักองค์ ประกอบที่สามารถจัดอยู่ได้ในองค์ประกอบที่ 3 และ 4 แต่เนื่องจากเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่า .30 ขึ้นไปและการพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วควรจัดตัวแปรดังกล่าวไว้ในองค์ประกอบที่ 3 มากกว่าและ ในตัวแปรที่ 59 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สามารถจัดอยู่ได้ทั้งในองค์ประกอบที่ 3 และ 6 แต่เนื่องจาก เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่า .30 ขึ้นไปและการพิจารณาข้อความโดยรวมแล้วควรจัดตัวแปรดัง กล่าวไว้ในองค์ประกอบที่ 3 เช่นเดียวกันดังนั้นเมื่อพิจารณาด้านความถี่และน้ำหนักองค์ประกอบจะเห็นว่า องค์ประกอบที่ 3 จะประกอบด้วยตัวแปรที่อยู่ในด้านความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจทั้งหมด จึง ตั้งชื่อ องค์ประกอบนี้ว่า “ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ”

องค์ประกอบที่ 4 มี 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบ 4 อยู่ระหว่าง .430 ถึง .724 และค่าไอเกนเท่ากับ 2.157 ประกอบด้วยด้านความกลัวการถูกระทำอันตราย 6 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 71, 70, 72, 68, 66, และ 69 และด้านความกลัวการล้มเหลว 1 ตัวแปร คือ ข้อที่ 49 เมื่อพิจารณาในด้านความถี่จะเห็นว่าด้านความกลัวการถูกระทำอันตราย มีความถี่สูงสุดและมีน้ำหนักองค์ประกอบรวมกันมากที่สุด เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมจะเห็นว่ามีความเด่นชัดในด้านความกลัวการถูกระทำอันตรายมากกว่าด้านอื่น อาทิข้อความในด้านความกลัวการล้มเหลว ในตัวแปรที่ 49 ที่ว่า “บิดาหรือมารดาใหม่เกลียดชังนักเรียน” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้สึกกลัวว่าตนเองจะไม่ปลอดภัยถ้าบิดาหรือมารดาใหม่เกลียดชังนักเรียน และในตัวแปรที่ 66 ที่ว่า “บุคคลอื่นทำร้ายนักเรียน” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนระแวงว่าผู้อื่นจะเข้ามาทำร้ายนักเรียน ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “กลัวการถูกระทำจากผู้อื่น”

องค์ประกอบที่ 5 มี 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .506 ถึง .681 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.684 ประกอบด้วยด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยด้าน 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 60, 61, 63, 64, 65, 67 และ 69 เมื่อพิจารณาด้านความถี่และน้ำหนักองค์ประกอบจะเห็นว่าองค์ประกอบที่ 5 จะประกอบด้วยตัวแปรที่อยู่ในด้านความกลัวการถูกระทำอันตรายทั้งหมด แต่ถ้าพิจารณาข้อความในองค์ประกอบนี้ จะเห็นว่าข้อความนั้นแสดงให้เห็นถึงความกลัวการถูกระทำอันตรายที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เช่น ข้อความในตัวแปรที่ 65 ที่ว่า “บิดาหรือมารดาทำร้ายร่างกายนักเรียน ” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการได้รับอันตรายที่เกิดขึ้นจากบุคคลในครอบครัวของนักเรียนเอง ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความกลัวการถูกระทำอันตรายภายในครอบครัว”

องค์ประกอบที่ 6 มี 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .394 ถึง .706 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.532 ประกอบด้วยด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยด้าน 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 17, 19, 21, 24, 25, 26, 28, และ 59 ซึ่งประกอบด้วยด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 17 และ 19 และด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ 5 ตัวแปร คือ ตัวแปร ที่ 21, 24, 25, 26 และ 28 เมื่อพิจารณาในด้านความถี่จะเห็นว่าด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้จะมีความถี่สูงสุด และมีน้ำหนักองค์ประกอบรวมกันมากที่สุด เมื่อพิจารณาข้อความโดยรวมจะเด่นชัดในเรื่องความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้มากกว่าด้านอื่น อาทิ ข้อความในด้านความกลัวการถูกทอดทิ้งในตัวแปรที่ 19 ที่ว่า “ไม่ได้พบบิดาหรือมารดา” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่รู้ว่าจะได้อีกหรือไม่พบบิดาหรือมารดาของตนอีก ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้”

องค์ประกอบที่ 7 มี 7 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .456 ถึง .674 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.326 ซึ่งประกอบด้วยด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7 และ 11 เมื่อพิจารณาในด้านความถี่และน้ำหนักองค์ประกอบจะเห็นว่าองค์ประกอบที่ 7 จะอยู่ในด้านความกลัวการถูกทอดทิ้งทั้งหมดดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง”

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว พบว่าประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ และผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ดังนี้

1. ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ หมายถึง ความรู้สึกและอาการต่างๆทั้งทางร่างกายและจิตใจของนักเรียน ที่เกิดขึ้นเมื่อมีความรู้สึกขาดความปลอดภัยที่ตอบสนองต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของบิดามารดา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลัวความล้มเหลว (Fear of failure) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนรู้สึกว่าตนเองจะทำสิ่งต่างๆผิดพลาด ล้มเหลว ไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองจะเรียนไม่ประสบความสำเร็จ รู้สึกว่าตนเองไม่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ รู้สึกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการใช้จ่าย

1.2 กลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ (Fear of careless) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนรู้สึกว่าตนเองจะไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่จากบิดามารดา

1.3 กลัวการวิพากษ์วิจารณ์ความลำบากใจ (Fear of criticism and embarrassment) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีความรู้สึกที่ต้องอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างความลำบากใจเมื่อมีบุคคลอื่นมาสอบถามเกี่ยวกับครอบครัวของตนเอง ได้แก่ การที่บุคคลอื่นพูดถึงครอบครัวของตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับการหย่าร้างหรือการสมรสใหม่ของบิดามารดา

1.4 กลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น (Fear of being) หมายถึง ความรู้สึกหมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกว่าไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่กับผู้อื่น ได้แก่ รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น กังวลว่าตนเองจะถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง กลัวว่าบิดาหรือมารดาจะมาทำร้ายตน

1.5 กลัวการกระทำอันตรายภายในครอบครัว (Fear of being harm in family) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกว่าไม่ปลอดภัยจากภายในครอบครัวของนักเรียนเอง ได้แก่ รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อบิดามารดาทะเลาะกัน รู้สึกกังวลว่าบิดามารดาของตนเองจะได้รับอันตราย

1.6 กลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ (Fear of unknown) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อไม่สามารถคาดการณ์ต่อสถานการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับตนได้ ได้แก่ รู้สึกกังวลเกี่ยวกับบิดาหรือมารดาบิดา รู้สึกว่าไม่สามารถคาดการณ์ถึงอนาคตที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

1.7 กลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อต้องแยกจากบิดามารดาของตนเอง ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองจะสูญเสียบิดาหรือมารดา รู้สึกว่าตนเองจะไม่ได้รับความรักจากบิดาหรือมารดา รู้สึกว่าบิดาหรือมารดา รักบุคคลอื่นมากกว่าตนเอง รู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง

การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของคะแนนความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัว

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว
นำไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 และ ช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,000 จำแนกเป็น
นักเรียนชาย 509 คน นักเรียนหญิง 491 คน มาหาค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์และสร้างคะแนนมาตรฐานโดยใช้
คะแนนที่ปกติ (T - score) พบว่าคะแนนเกณฑ์ปกติของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้าง
และการสมรสใหม่ของครอบครัวมีคะแนนอยู่ระหว่าง 72 - 360 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{28} - T_{71}
และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 1.61 - 98.23

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของความความกลัวของ
นักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ให้นำคะแนนดิบมาเทียบกับคะแนนที่ปกติ
และพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 320)

ตั้งแต่	T63 และสูงกว่า	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมากที่สุด
	T54 - T62	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมาก
	T45 - T53	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวปานกลาง
	T36 - T44	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวน้อย
	T35 และต่ำกว่า	หมายถึง	ไม่มีความรู้สึกกลัวเลย

2. การศึกษาความกลัวของนักเรียน โดยจำแนกตาม เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความกลัวของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตาราง 7 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการ หย่าร้าง จากครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน จำนวน 394 คน

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.2 ชาย	182	46.2
1.2 หญิง	212	53.8
รวม	394	100
2. อายุของนักเรียน		
2.2 9-12 ปี	187	47.5
2.2 13-15 ปี	207	51.0
รวม	394	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษาตอนปลาย	193	49.0
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	201	50.1
รวม	394	100

ตาราง 7 (ต่อ)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ลักษณะครอบครัว		
4.1 ครอบครัวปกติ	201	51.0
4.2 ครอบครัวหย่าร้าง	193	49.0
รวม	394	100
5. จำนวนพี่น้องในครอบครัวเดิม		
5.1 มีพี่น้องในครอบครัวเดิม	104	53.9
5.2 ไม่มีพี่น้องในครอบครัวเดิม	89	46.1
รวม	193	100
6. ระยะเวลาในการหย่าร้าง		
6.1 หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี	56	29.0
6.2 หย่าร้าง 2 ปี ขึ้นไป	137	71.0
รวม	193	100

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานมีจำนวน 394 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 และเพศชายจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอายุของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุ 9-12 ปี มีจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงอายุ 13-15 ปี มีจำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาลักษณะของครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวปกติ จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 และไม่มีพี่น้องในครอบครัวเดิม 89 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม 2 ปีขึ้นไป จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 และระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิมต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาความกลัวของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ดังปรากฏในตาราง

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวจำแนกตามเพศ (n = 394)

ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อ การหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัว	ชาย (n = 177)		หญิง (n = 208)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความกลัวการล้มเหลว	3.23	0.853	3.41	0.779	* 2.12
2. ความกลัวการไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่	3.07	0.907	3.31	0.877	** 2.71
3. ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์ และความลำบากใจ	2.87	1.045	3.01	0.986	1.38
4. ความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น	2.89	1.011	3.19	0.921	** 3.09
5. ความกลัวการถูกกระทำอันตราย ภายในครอบครัว	3.41	1.064	3.52	0.981	1.09
6. ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้					
7. ความกลัวการถูกทอดทิ้ง	3.23	1.062	3.32	0.897	0.99
	2.60	1.072	3.03	0.979	** 4.22
รวม	3.04	0.804	3.26	0.725	** 2.79

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ด้านความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่นและด้านความกลัวการถูกทอดทิ้งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความกลัวการล้มเหลวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนหญิงมีความกลัวมากกว่านักเรียนชายในทุกด้านที่กล่าวมาส่วนด้านความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ ความกลัวการถูกกระทำจากบุคคลอื่นและความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว จำแนกตามอายุของนักเรียน ($n = 394$)

ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อ การหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัว	9-12 ปี ($n = 177$)		13-15 ปี ($n = 208$)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความกลัวการล้มเหลว	3.18	0.780	3.46	0.830	** 3.48
2. ความกลัวการไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่	2.93	0.844	3.45	0.874	** 6.05
3. ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์ และความลำบากใจ	2.81	0.955	3.06	1.055	* 2.45
4. ความกลัวการกระทำอันตราย จากผู้อื่น	2.81	0.872	3.27	1.011	** 4.80
5. ความกลัวการถูกกระทำอันตราย ภายในครอบครัว	3.39	1.030	3.54	1.009	1.41
6. ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้	3.10	1.038	3.44	0.891	** 3.44
7. ความกลัวการถูกทอดทิ้ง	2.63	0.951	3.02	1.092	** 3.76
รวม	2.98	0.710	3.32	0.785	** 4.50

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกลัวการล้มเหลว ด้านความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ด้านความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ และด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปีจะมีความกลัวมากกว่านักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-12 ปี ในทุกด้านที่กล่าวมา ส่วนด้านความกลัวการถูกกระทำอันตรายภายในครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของ
ครอบครัว จำแนกตามลักษณะครอบครัว (n = 394)

ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อ การหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัว	ครอบครัวปกติ (n = 201)		ครอบครัวหย่าร้าง (n = 193)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความกลัวการล้มเหลว	3.14	0.792	3.51	0.803	**4.60
2. ความกลัวการไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่	2.98	0.871	3.43	0.870	**5.15
3. ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์ และความลำบากใจ	2.67	0.929	3.22	1.027	**5.59
4 ความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น	2.87	0.914	3.24	1.000	**3.87
5 ความกลัวการถูกกระทำอันตราย ภายในครอบครัว	3.37	1.083	3.57	0.942	*1.99
6 ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้					
7. ความกลัวการถูกทอดทิ้ง	3.10	0.904	3.47	1.015	**3.82
	2.53	0.961	3.15	1.037	**6.12
รวม	2.95	0.719	3.37	0.762	**5.62

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันจะมีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกลัวการล้มเหลว ด้านความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ด้านความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ ด้านความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น ด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ และด้านความกลัวการถูกทอดทิ้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความกลัวการถูกกระทำอันตรายภายในครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความกลัวมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติในทุกด้านที่กล่าวมา

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวจำแนกตามจำนวนการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม (n =193)

ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อ การหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัว	มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม (n =104)		ไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม (n = 89)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความกลัวการล้มเหลว	3.50	0.759	3.53	0.856	0.27
2. ความกลัวการไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่	3.39	0.856	3.49	0.921	0.79
3. ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์ และความลำบากใจ	3.19	0.984	3.26	1.078	0.42
4 ความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น	3.19	0.935	3.30	1.073	0.73
5 ความกลัวการถูกกระทำอันตราย ภายในครอบครัว	3.65	0.890	3.48	0.997	1.28
6 ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้					
7. ความกลัวการถูกทอดทิ้ง	3.43	1.122	3.51	0.878	0.85
	2.97	0.958	3.35	1.093	* 2.58
รวม	3.33	0.717	3.42	0.813	0.77

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนที่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิมแตกต่างกัน มีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวเมื่อพิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกลัวการถูกทอดทิ้งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยนักเรียนนักเรียนที่ไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิมมีความกลัวการถูกทอดทิ้งมากกว่านักเรียนที่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ส่วนด้านความกลัวการล้มเหลว ด้านความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ด้านความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ ด้านความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น ด้านความกลัวการกระทำอันตรายภายในครอบครัว และด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวจำแนกตามระยะเวลาของการหย่าร้าง ($n = 193$)

ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว	หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี ($n = 56$)		หย่าร้าง 2 ปี ขึ้นไป ($n = 137$)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความกลัวการล้มเหลว	3.50	0.703	3.52	0.843	0.10
2. ความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่	3.56	0.658	3.38	0.940	1.51
3. ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ	3.34	0.958	3.18	1.053	0.99
4. ความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น	3.28	0.923	3.22	1.032	0.39
5. ความกลัวการถูกกระทำอันตรายภายในครอบครัว	3.60	0.790	3.56	1.000	0.21
6. ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้	3.60	0.668	3.41	1.124	1.18
7. ความกลัวการถูกทอดทิ้ง	3.40	0.893	3.05	1.077	*2.16
รวม	3.47	0.617	3.33	0.812	1.14

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนที่มีระยะเวลาในการหย่าร้างจากแตกต่างกัน มีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เมื่อพิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกลัวการถูกทอดทิ้งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยนักเรียนนักเรียนที่มีระยะเวลาการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม ต่ำกว่า 2 ปี มีความกลัวการถูกทอดทิ้งมากกว่านักเรียนที่มีระยะเวลาการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม 2 ปี ขึ้นไป ส่วนด้านความกลัวการล้มเหลว ด้านความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ด้านความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ ด้านความกลัวการถูกกระทำจากผู้อื่น ด้านความกลัวการกระทำอันตรายภายในครอบครัว และด้านความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

✓ ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว
2. เพื่อศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ
2. นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่อยู่ครอบครัวที่มีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิมแตกต่างกันมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิมแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความกลัวของนักเรียนโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของบิดามารดาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยและใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อสำรวจ

องค์ประกอบความกลัวและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี ทั้งหมด 95 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 20,507 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวน 1,394 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี จำนวน 1,000 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ ของครอบครัว เป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 อ. เมือง จ. ลพบุรี จำนวน 394 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว สร้างขึ้นตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ของบิดามารดา จำนวนพี่น้อง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ของครอบครัวแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความกลัวการถูกทอดทิ้ง ด้านที่ 2 ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ ด้านที่ 3 ความกลัวความล้มเหลว ด้านที่ 4 ความการวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจและด้านที่ 5 ความกลัวถูกกระทำอันตราย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสืออนุญาตในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป โดยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 1,394 ฉบับ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item - total Correlation)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบ (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. วิเคราะห์องค์ประกอบความกลัวของนักเรียนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For window version 11.5 สกัดองค์ประกอบโดยใช้เทคนิคสำคัญ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Ortogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method)

4. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว การมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม และระยะเวลาการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม ใช้สถิติ (t -test for independent sample)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว สรุปได้ดังนี้

การศึกษาองค์ประกอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบส่วนสำคัญ (Principal Component) และทำการวิเคราะห์การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Ortogonal Rotation) โดยวิธีการแวนริแมกซ์ (Varimax Method) พบว่า

มีองค์ประกอบที่ชัดเจนจำนวน 7 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ คิดเป็นร้อยละ 59.372 ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวการล้มเหลว” มี 21 ตัวแปร คือ ข้อที่ 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 และ 48 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .346 ถึง .746 มีค่าไอเกนเท่ากับ 29.274

องค์ประกอบที่ 2 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่” มี 13 ตัวแปร คือ ข้อที่ 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22 และ 23 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .402 ถึง .736 มีค่าไอเกนเท่ากับ 3.816

องค์ประกอบที่ 3 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ” มี 8 ตัวแปร คือ ข้อที่ 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, และ 59 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .331 ถึง .786 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.958

องค์ประกอบที่ 4 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวการถูกระงับจากบุคคลอื่น” มี 8 ตัวแปร คือ ข้อที่ 49, 66, 68, 69, 71, 70, และ 72 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .430 ถึง .724 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.157

องค์ประกอบที่ 5 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวการถูกระงับอันตรายภายในครอบครัว” มีทั้งหมด 8 ตัวแปร คือ ข้อที่ 62, 63, 64, 61, 67, 60 และ 65 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .506 ถึง .681 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.684

องค์ประกอบที่ 6 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้” มี 7 ตัวแปร คือ ข้อที่ 17, 19, 21, 24, 25, 26 และ 28 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .394 ถึง .706 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.532

องค์ประกอบที่ 7 ตั้งชื่อว่า “ความกลัวการถูกทอดทิ้ง” มี 6 ตัวแปร คือ ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7 และ 11 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .456 ถึง .674 มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.326

2. การศึกษาความกลัวของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ อายุของนักเรียน ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

2.1 นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.2 นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.3 นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.4 นักเรียนที่อยู่ครอบครัวที่มีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิมแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 นักเรียนมีพื้นที่นั่งจากครอบครัวเดิมที่แตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เมื่อนำการสกัดองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป มี 7 องค์ประกอบ มีความแปรปรวนสะสมทั้ง 7 องค์ประกอบเท่ากับร้อยละ 59.372 ของความแปรปรวนทั้งหมด จากการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีการเวรีแม็กซ์ (Varimax Method) แล้วคัดเลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .30 ขึ้นไป แต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปรอย่างน้อย 3 ตัวแปร ปรากฏว่าได้องค์ประกอบ ที่ชัดเจน 7 องค์ประกอบ และจากการพิจารณาจำนวนองค์ประกอบโดยใช้ Minimum Average Partial (MAP) Test พบว่ามีจำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสม 7 องค์ประกอบ สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ได้ชัดเจนและครอบคลุมที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่าองค์ประกอบของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ

และในการตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยพิจารณาจากคำนำหน้าขององค์ประกอบและความถี่ขององค์ประกอบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวในแต่ละด้าน นอกจากนั้นยังพิจารณาข้อความโดยรวมที่อยู่ในองค์ประกอบนั้นๆทั้งหมด โดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกันซึ่งองค์ประกอบของความกลัวของ นักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวในแต่ละองค์ประกอบมี ดังนี้ คือ ความกลัวการล้มเหลว ความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ความกลัวการถูกวิพากษ์วิจารณ์และความลำบากใจ ความกลัวการถูกระงับจากบุคคลอื่น ความกลัวการถูกระงับอันตรายภายในครอบครัว ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ และความกลัวการถูกทอดทิ้ง

2. ผลการศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่า นักเรียนมีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงจะมีความกลัวในด้านการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ความกลัวการถูกระงับจากบุคคลอื่น และความกลัวการถูกทอดทิ้งมากกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงนั้นจะมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่ค่อนข้างอ่อนไหวและเก็บความรู้สึกมากกว่าเพศชาย โดยจะมีความรู้สึกวิตกกังวลว่าตนเองจะสูญเสียถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่จากบุคคลที่ตนเองรักเหมือนเดิม โดยมักจะแสดงออกในลักษณะของการเสียใจ การเศร้าโศก หรือการเก็บซ่อนความทุกข์ไว้ภายในนอกจากนี้เด็กหญิงจะมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ปลอดภัยกลัวว่าตนเองนั้นจะได้รับอันตรายมากกว่าเด็กชาย ซึ่งต่างจากเพศชายที่มักจะแสดงออกในลักษณะของพฤติกรรมที่ต่อต้าน ก้าวร้าว หรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากกว่า โดยจากผลการวิจัยในครั้งนี้

สอดคล้องกับงานวิจัยของแคปแลน (Kaplan.1959: 293) ได้กล่าวว่า เด็กหญิงจะมีปัญหาความคับข้องใจและการปรับตัวมากกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงได้รับการปกป้องมากกว่า มีอิสระน้อยกว่า ต้องการความใกล้ชิดจากพ่อแม่ นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งภายในใจอยู่มาก ซื่อสัตย์และจะเก็บความวิตกกังวลและความก้าวร้าวเอาไว้ จึงทำให้เกิดความคับข้องใจได้ ส่วนเด็กชายนั้นจะมีอิสระในการแสดงพฤติกรรมต่างๆหรือการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าและแสดงความก้าวร้าวได้มาก ได้รับคำสั่งสอนและการเข้มงวดจากผู้ใหญ่น้อยกว่า นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจคเกอร์น เจ. เคอบี. (2002 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่าความแตกต่างของเพศเด็กต่อการหย่าร้างของบิดามารดาว่า เด็กผู้ชายนั้นจะแสดงออกถึงการปรับตัวภายหลังการหย่าร้างได้ดีน้อยกว่าเด็กผู้หญิงโดยมักจะแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากกว่าเด็กหญิง ซึ่งจากความแตกต่างของการแสดงออกของพฤติกรรมของเพศชายและเพศหญิงที่มีการแสดงออกอันเป็นผลมาจากการหย่าร้างจึงควรมีการวิจัยเชิงลึกเพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวต่อไป

3. นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่แตกต่าง โดยผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี มีความกลัวมากกว่านักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9-12 ปี ในด้านความกลัวการล้มเหลว ความกลัวการไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ความกลัวการถูกกระทำจากบุคคลอื่น ความกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้ และความกลัวการถูกทอดทิ้ง ยกเว้น ความกลัวการกระทำอันตรายภายในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กในแต่ละช่วงวัยมักจะมีมุมมองที่มีต่อการหย่าร้างของครอบครัวแตกต่างกัน โดยเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นอาจมีการรับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่มากขึ้น จึงทำให้เกิดความวิตกกังวลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกันกับ ศรีประภา ชัยสินธพ (2544 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความกลัวของเด็กไว้ว่า ความกลัวของเด็กจะขึ้นกับอายุและการเรียนรู้ โดยเมื่อโตขึ้นการรับรู้และการแยกแยะจะมีมากขึ้นความกลัวก็เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฮิวจ์ อาร์ และ เซียร์เรอร์ เจ. (2002 : ออนไลน์) ที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กว่าจะขึ้นอยู่กับช่วงอายุของเด็กในขณะที่เกิดการหย่าร้างและเด็กวัยรุ่น (Adolescent) จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความโกรธ ความกลัว ความอ้างว้าง ซึมเศร้าและรู้สึกผิด บางความรู้สึกจะล่องลอยไปถึง ตอนโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ เอเมส ไอโอวา (1996:ออนไลน์) ยังกล่าวว่า เด็กในวัยประถมศึกษา จะเริ่มเข้าใจเกี่ยวกับการหย่าร้างและการแยกทาง พวกเขาจะเชื่อว่าพ่อแม่ของเขาไม่รักกันและไม่ต้องการที่จะอยู่ด้วยกัน รู้สึกว่าตนเองถูกหลอกหลวง ซึมเศร้าโดยการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการรับประทานอาหาร การนอนหลับ การเจ็บป่วยทางร่างกาย ไม่สนใจในชีวิตของตนเอง และพวกเขาจะกลัวการถูกทอดทิ้ง (Fear of abandonment) มีความคิดว่าพ่อแม่ไม่สนใจแต่ความสุขของตน แต่ในเด็กวัยรุ่นนั้นจะไม่ยอมรับและ จะรู้สึกโกรธ โดยมักจะแสดงออกในลักษณะการเป็นปฏิปักษ์ต่อพ่อแม่ พวกเขาจะรู้สึกว่าพ่อแม่หลอกหลวงและทำให้ผิดหวัง ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่ลดลง เด็กจะมีความภาคภูมิใจในตนเองลดลงและมีความกังวลเกี่ยวกับการรักผู้อื่น พวกเขาจะวิพากษ์วิจารณ์การหย่าร้างของพ่อแม่ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี เด็กจะรู้สึกอายเป็นอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของพ่อแม่ และเริ่มเข้าไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ค่อนข้างเสี่ยง เช่น การชู้ยา การหนีโรงเรียน หรืออาจรู้สึกซึมเศร้า ถอยหนี หรือฆ่าตัวตาย แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของลองเฟลโลว์ (Longfellow.1979 :

287-306) ที่กล่าวว่าผลของการหย่าร้างที่มีต่อเด็กนี้จะสะสมเพิ่มพูนขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความแตกต่างของอายุเด็ก เด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้น จะได้รับผลกระทบของความเป็นปรปักษ์กันของบิดามารดาได้มากกว่าและมีความตึงเครียดได้มากกว่าวัยเด็กตอนปลายสำหรับเด็กที่อยู่ในวัยก่อนเข้าเรียนพบว่าไม่มีความสามารถในการรับมือกับการหย่าร้าง เนื่องจากเด็กเองยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการหย่าร้างที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของตนเอง

4. นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างจะมีความกลัวมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติในทุกด้าน ทั้งนี้การที่นักเรียนมีลักษณะของครอบครัวที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวปกติ และครอบครัวหย่าร้าง อาจทำให้เด็กนั้นมีความรู้สึกกลัวที่แตกต่างกัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างย่อมจะมีประสบการณ์ต่อการเผชิญกับสถานการณ์ในเรื่องของการหย่าร้างหรือการสมรสใหม่ของมารดา มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวปกติ ซึ่งอาจส่งผลทำให้เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความกลัวมากกว่า ดังที่ แพนสกาย (Pansky. 1990 : 13433-B) ได้ศึกษาบทบาททางเพศและการปรับตัวของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ผลการวิจัยพบว่าการหย่าร้างก่อให้เกิดความแค้นแค้นแก่เด็กเป็นอย่างมาก โดยเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีความวิตกกังวล ความกดดัน ความกลัว ความก้าวร้าวและมีปัญหาทางด้านการเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกันกับ ชีรวัดน์ นิจนตร (2526 : 197) ที่พบว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกจะมีมีโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้า วิตกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตส่วนรวมเสื่อมมากกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ นอกจากนี้ เฮทเธริงตัน (พยอม ธีรุต. 2540 ; อ้างอิงจาก Hetherington. 1984 : 389) ได้ศึกษาเด็กที่มาจาก ครอบครัวหย่าร้างพบว่าการแสดงอารมณ์ของความทุกข์และความผิดปกติของพฤติกรรม และต้องรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและความบาดหมางของบิดามารดา ในขณะเดียวกันทำให้เกิดความยุ่งยากในการปรับตัวทางจิตวิทยาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลฮอลแลนด์ (Mulholland. 1990 : 439-B) ที่ได้ศึกษาสภาพจิตใจของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโดยศึกษากับกลุ่มเด็กวัยรุ่นจากโรงเรียนขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ การหย่าร้างของพ่อแม่เป็นวิกฤติการณ์ที่เลวร้ายที่กระทบกระเทือนจิตใจและจะส่งผลกระทบยาวต่อชีวิตของเด็ก

5. นักเรียนที่อยู่ครอบครัวที่มีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้างแตกต่างกันมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีการหย่าร้างและมีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้างที่แตกต่างกัน จะมีความกลัวอยู่ในระดับเดียวกันดังที่ เอเมส ไอโอวา (1996:ออนไลน์) กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการหย่าร้างจะมีผลกระทบต่อเด็กในช่วง 2-3 ปี ตั้งแต่เกิดขึ้น และยังชี้ให้เห็นว่าเด็กนั้นจะได้รับผลกระทบจากการหย่าร้างที่เกิดขึ้นจนกระทั่งพวกเขาเข้าสู่วัยรุ่น แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว นักเรียนที่มีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้าง ต่ำกว่า 2 ปี จะมีความกลัวการถูกทอดทิ้งมากกว่า นักเรียนที่มีช่วงระยะเวลาของการหย่าร้าง 2 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมากระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวต่ำกว่า 2 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่การหย่าร้างนั้นเกิดขึ้นได้ไม่นาน และยังคงอยู่ในระหว่างที่เด็กกำลังปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของครอบครัว อาจทำให้เด็กยังคงมีความวิตกกังวล ไม่เข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของการหย่าร้าง กลัวว่าตนเองอาจถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียว ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ พี.ลินเชย์ เซส แลนด์เดล และ อี. มาวิส เฮทเธริงตัน

(1993 : 314-318) ที่ได้กล่าวว่าในช่วง 1-2 ปี ภายหลังจากเกิดการหย่าร้างขึ้นภายในครอบครัวคือ ช่วงวิกฤต ในช่วงดังกล่าวนี้จะส่งผลให้เด็กมีอาการซึมเศร้า วิตกกังวล และโกรธ ในช่วงที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง

6. นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวเดิมที่แตกต่างกันจะมีความกลัวต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาโดยรวม แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนที่ไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิมจะมีความกลัวการถูกทอดทิ้งมากกว่านักเรียนที่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ทั้งนี้การที่นักเรียนที่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิมมีความกลัวการถูกทอดทิ้งน้อยกว่าเนื่องมาจากการมีพี่น้องช่วยทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้สึกที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการหย่าร้าง เด็กจะไม่รู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว หรือถูกทิ้งให้เผชิญสถานการณ์การหย่าร้างแต่เพียงลำพังคนเดียว ซึ่งต่างจากนักเรียนที่ไม่มีพี่น้องจากครอบครัวเดิมอาจรู้สึกว่าการหย่าร้างทำให้เผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของตนเองโดยลำพัง ไม่มีคนคอยปรึกษา จึงทำให้เกิดความกลัวความกลัวการถูกทอดทิ้งมากกว่า¹ ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ แคโรไลน์ แอบบีย์ และ รูดี ดัลลัส (Caroline Abbey and Rudi Dallos.2004 :241-259) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการหย่าร้างที่มีต่อสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ผลการวิจัยพบว่า จากสถานการณ์ที่เกิดการหย่าร้างขึ้นในครอบครัว การที่เด็กมีพี่น้องในครอบครัวเดิมนั้นจะทำให้พี่น้องมีการเผชิญปัญหาดังกล่าวร่วมกันและมีการปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติและครอบครัวหย่าร้างต่างมีความกลัวที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ของครอบครัว โดยความกลัวที่แสดงออกมานั้นจะขึ้นอยู่กับเพศ อายุ ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาของการหย่าร้างของครอบครัวเดิม และการมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม ดังนั้นบิดามารดาควรที่จะเกิดการหย่าร้างควรตระหนักถึงผลที่ตามมาที่จะส่งผลกระทบต่อลูกด้วย ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่จะต้องหย่าร้างบิดามารดาควรสร้างความเข้าใจ หรืออธิบายถึงสาเหตุหรือความจำเป็นของการหย่าร้างเพื่อให้เด็กเข้าใจ นอกจากนี้ผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัว ตลอดจนผู้ใกล้ชิดควรทำความเข้าใจนักเรียนที่ต้องเผชิญกับปัญหาการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว โดยคำนึงถึงความรู้สึกและสร้างความเข้าใจในพฤติกรรมของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ด้วย

1.2 ครูประจำชั้น ครูผู้สอน และครูแนะแนว ควรทำความเข้าใจถึงความรู้สึกที่นักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวให้กำลังใจแก่นักเรียนและจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจถึงพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่จะช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่กำลังเผชิญกับการหย่าร้างหรือการสมรสใหม่ของครอบครัว ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 2.1 ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพต่อไปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนตอบสนองต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว
- 2.2 ควรมีการศึกษาผลกระทบของการหย่าร้างและการสมรสใหม่ที่มีต่อนักเรียน
- 2.3 ควรมีการศึกษาวิธีการลดความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัณจะนา พุ่มมาลา. (2534). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อความกลัวในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปราชญ์เกล้าฯ จังหวัดปทุมธานี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษม ดันติผลาชีวะ. (2532). โรคกลัว. *ใกล้หมอ*. 13(9):47-48.
- ขจิตรัตน์ ปุณพันธ์ฉาย. (2546). ความกลัวของวัยรุ่น. [กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข]. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://www.dmh.moph.go.th/news/view.asp?id=263>. วันที่สืบค้น 2 กันยายน 2546.
- ชีวะวัฒน์ นิเจนตร. (2526). สภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ ก.ศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2529). เด็กและวิกฤติการณ์ในครอบครัว. เชียงใหม่ : ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2540). การศึกษาด้านความมั่นคงทางด้านครอบครัวกลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ในจังหวัดสมุทรปราการ. รายงานการวิจัย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญารัตน์ แสงสว่าง. (2545). การศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านครอบครัวของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวผสม ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- // นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). ครอบครัวหย่าร้างที่สร้างปัญหาให้กับสังคม. *วารสารธรรมศาสตร์*. 16(1) : 75-83. //
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติญาณ ปัทมสิริวัฒน์. (2548). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการหย่าร้างและผลกระทบของการหย่าร้างในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมาย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- // เบญจพร ปัญญา. (2541). ครอบครัวหย่าร้าง. *วารสารสุขวิทยาจิต*. 2:37-38. //
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). ประมวลชุดสาระวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3) กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประสิทธิ์ สวัสดิ์ญาติ. (2535). ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา ผ่องแผ้ว. (2532). ปัญหาการหย่าร้างในสังคมไทย : มองให้ลึกถึงสาเหตุ. *วารสารศึกษาศาสตร์ ม.ช.* 15(3): 46-47.

- ปณินันท์ สกฤตทอง. (2531). *สัมพันธภาพในครอบครัวและสุขภาพจิตของวัยรุ่นที่บิดาเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง : ศึกษาเฉพาะกรณีบุตรทหารในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.บ.(อนามัยครอบครัว).*
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรีชา วิหคโต. (2544). *พฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร จัตรคุกุล. (2543). *ยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- พยอม ธนุรส. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พล กุลสุขรังสรรค์. (2546). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความวิตกกังวลในสถิติเพื่อการวิจัยของนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- ผกา ลัตยธรรม. (2535). *สุขภาพจิตเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). *ประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- เมธินันท์ ภิญญชน. (2539). *การให้คำปรึกษาครอบครัวเบื้องต้น.ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2543). *ความผูกพันของครอบครัวไทยยุค 2000. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 45(1) : 11.*
- รุจา ภูไพบูลย์. (2541). *ผลกระทบของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัวและความต้องการความช่วยเหลือ. กรุงเทพฯ : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.*
- วิภาดา พรหมราชวิจิต. (2541). *การศึกษาปัจจัยทางสังคมบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- วิชัย เทียนถาวร. (2541). *การศึกษาสภาวะครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ของไทย.วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม.22(4):27.*
- วิเชียร สุขจันทร์. (2540). *การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- วิณี ชิตเชิดวงศ์. (2537). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- วิณา อยู่ภู. (2549). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของมารดาหลังคลอดบุตรคนแรก*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภลักษณ์ พงษ์พิงศ์สิทธิ์. (2534). *สุขภาพจิตและพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์. สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีประภา ชัยสินธพ. *มุมมองสุขภาพจิต*. (2543). (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.mahidol.ac.th/mahidol.ac.th/mahidol/ra/rapc/old1.htm>. วันที่สืบค้น 2 กันยายน 2546
- ส. วาสนา ประवालพฤษ (ม.ป.ป.). *คำบรรยายวิชาการวิเคราะห์องค์ประกอบ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมจิตต์ ธีรโมนาพ. (2537). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาครอบครัวต่อการลดความเครียดของบิดามารดาที่มีบุตรเกิดจากมารดาติดเชื้อ เอช ไอ วี*. วิทยานิพนธ์ วท.บ.(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ((สุชา จันทรเฒ. (2529). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. //
- (2541). *จิตวิทยาเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. (2533). *เทคนิคทางสถิติขั้นสูง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเล่ม 1*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. (2527). *การวิเคราะห์ปัจจัยและการวิจัยทางประชากรศาสตร์*. ในการประชุมวิชาการสถิติประยุกต์ครั้งที่ 4. คณะสถิติประยุกต์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2533). *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- (2536). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .
- // สุภาวดี มิตรสมหวัง. (2533). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. ถ่ายเอกสาร. //
- สร้อย คำนวน. (2544). *การศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีเผชิญปัญหาครอบครัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภา ชนะภัย. (2537). *การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางแบบรายกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภา ขิปลมณ. (2534). *รูปแบบครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมืองในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.

- อารยา สุวะมาตย์. (2540). *การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์ณี. (2544). *จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส .
- // อุมาพร ตรังสมบัติ. (2542). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษารอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชันดำการพิมพ์ //
- Amato, P.R. (1993). Children's Adjustment to divorce :Theories, hypotheses, and empirical Support. *Journal of marriage and the family*. 55:23-38.
- Bernard, Russell H. (2000). *Social Research Methods : Qualitative and Quantitative Approaches*. Thousand Oaks, California : Sage.
- Bray, James H. (1985). *Behavior Problem with Children: Relationship to Parental Status*. Eric database. (Online). Available: <http://www.searcheric.org/ericda/ED259275.htm>. Retrieved October 2, 2003.
- Borrine, M.Lisa. (1990). Family Conflict and adolescent adjustment in intact, divorce and blended (remarriage) *Dissertation Abstract international* 52-01B : 95p.
- Caroline Abbey and Rudi Dallos. (2004). The experience of the impact of divorce on sibling relationship : A qualitative study clinical child Psychology and Psychiatry. 9(2) : 241-259.
- // Clark A, Jenet. (2004). *Focus on Kids: The effect of divorce on children*. (Online). Available: http://www.classbrian.com/artread/publish/printer_40.shtml. Retrieved June 26, 2004. //
- Clarke-Stewart, K.Alison and other. (2000). Effects of Parental Separation and Divorce on Very Young Children. *Journal of Family Psychology*. 14(2) : 304-326.
- Fredrickson, Math and other. (1996). Gender and age differences in the prevalence of specific fears and phobias. *Behavior Research and Therapy*. 34(1) : 33-39.
- Gale Encyclopedia of childhood and adolescence. (1998). *Fear*. Gale Research.[Findarticles.com]. (Online). Retrieved September 25,2003.
- Hair, Joseph F., et al. (1998). *Multivariate Dataa Analysis*. 5th ed. Upper Saddle River, New Jersey : Prentice-Hall.
- Hughes, R and Scherer, J. (2002). *The effect of divorce on children*.(Online). Available: <http://www.ceinfo.unh.edu/family/documents/divorce.pdf>.2002. Retrieve May 21,2004.
- Iowa, Ames. (1996). *Divorce Matter A child's view*. (Online). Available: <http://www.extention.iastate.edu/Publications?PM1639.pdf>. Retrieved May 21,2004.

- Kaplan, Louis. (1959). *Mental health and human relation in education*. New York : Son and Brothers.
- Kim, Jae-On & Mueller, Charles W. (1978a). *Factor Analysis : Statistical Methods and Practical Issues*. Sage University Paper series on Quantitative Applications in The Social Sciences, series no.07-014. Beverly Hills and London : Sage Publications.
- Kirby, Jacqueline J. (2002). *Teens and Divorce :What hurts and What help?*. (Online). Available: <http://www.hec.ohio-state.edu/family>. Retrieved September 25,2003.
- Kerlinger, Fred N. (1986). *Foundations of Behavioral Research*. 3th ed. Chicago : Holt, Rinehart and Winston.
- Kline, Paul. (1998). *The New Psychometrics : Science, Psychology and Measurement*. New York : Routledge.
- LeFebvre, Joan E. (1997). *Parenting the Preschooler. Helping your child overcome fears*.(online). Available: <http://www.uwex.edu/ces/flp/pp/pdf/fears.pdf>. Retrieved May 21,2004.
- Macneil, Daniel W. and other. (1994). .Anxiety and fear. *Encyclopedia of Human Behavior, Volume 1*. Oklahoma : Academic Press.
- Mullholland, Debra Japzor. (1990). Resilient and Vulnerable Children of Divorce. *Dissertation Abstract International*. 439 B.
- Muris, Peter and other. (1995). The Role of parental fearfulness and modeling in children fear. *Behavior Research and Therapy*. 34(3) : 265-268.
- Oregon counseling Organization. (2004). *Understanding and dealing with during divorce*. Available: <http://www.Oregoncounseling.org/Handouts/DivorceChildren.htm>. Retrieved June 21,2006.
- P.Lindsay Chase-Lansdale and E. Mavis Hetherington. (1993). *Family in Transition*. New York: Howard University Press.
- Pansky, Torathan Hugh. (1990). Gender Role and Adjustment in children of divorce. *Dissertation Abstract International*. 516(6) : 314 B.
- .(1997). Common childhood fears and their origins. *Behavior Research and Therapy*. 35(10) : 923-937.
- Pickard, David C. (1989). Childhood fears and the impact of divorce and remarriage. *Dissertation Abstract International*. p.60 : 267 B.

- Robinson III, Edward H. (1991). *Coping with fear and stress. Digest.* (Online). Available : <http://www.libraly.unt.edu./ericases/vl/suicide/digests/fear.htm>. Retrieve September 2,2003.
- Sleddon, Elizabeth.A. (1986). Variables influencing the development and maintenance of fears in children. *Dissertation Abstract International.* 47-08 B.
- Stevens, James. (1996). *Applied Multivariate Statistices for the Social Sciences.* 3rd ed. N.J. : Lawrence Erlbaum Associates.
- Sorin, Reesa. (2000). *Investigating practice in responding to fear in early childhood context.* (Online). Available: <http://www.ext.nodak.edu./extpubs/yf/famsci/he458/w.htm>. Retrieved May 21,2004.
- Tabachnick, Barbara G. & Fidell, Linda S. (1996). *Using Multivariate Statistics.* 3rd ed. N.Y. : Harper Collins College Publishers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
- คุณภาพเครื่องมือ

ที่ ศธ 0519.12/ ๐๖15

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

/1 มกราคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี

เนื่องด้วย นางสาวกษกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุรักษา เป็นประธาน ควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ้ออาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกษกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาคัดต่อนิติศาสตร์ มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/๑ ๖๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

// มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดถนนแค

เนื่องด้วย นางสาวกัญศกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุรักษา เป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญศกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/๕๖๖ |

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1) มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุนทร (ร.31 พัน 1 อุปลัมภ์)

เนื่องด้วย นางสาวกษกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุรักษา เป็นประธาน ควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกษกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

/) มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์)

เนื่องด้วย นางสาวกัญศกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา ผู้รักษา เป็นประธาน ควบคุมปฏิญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ่องอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และ 3 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญศกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/ ๕๖๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1) มกราคม 2550

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระนารายณ์

เนื่องด้วย นางสาวกษยกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุรักษา เป็นประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ่องอาจ นัยพัฒน กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกษยกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/๕๖ | ๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

|| มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกตูมวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวภัสกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุริรักษา เป็นประธานควบคุมปฏิญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภัสกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/๐๒ / ๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

// มกราคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน โคกกระทั้นวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวกษกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุรักษา เป็นประธาน ควบคุมปฏิญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัว ของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกษกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสุรี จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/ ๑๒ / ๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

/1 มกราคม 2550

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์

เนื่องด้วย นางสาวกัญชกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันท์ สุรักษา เป็นประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญชกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

ที่ ศธ 0519.12/ ๕๒/ ๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

// มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่นราชนาการศึกษาศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวกษยกร เลาสวัสดิกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา สุรักษา เป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อองอาจ นัยพัฒน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และ 3 ตอบแบบสอบถามเรื่องความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2550 - เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกษยกร เลาสวัสดิกุล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 081-854-9543

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 15 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item- total correlation)
ของแบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

ข้อ	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation)	ข้อ	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation)
1	.450	24	.517
2	.659	25	.435
3	.634	26	.459
4	.6612	27	.525
5	.791	28	.571
6	.713	29	.566
7	.667	30	.382
8	.750	31	.746
9	.697	32	.755
10	.690	33	.761
11	.687	34	.844
12	.735	35	.775
13	.636	36	.707
14	.873	37	.767
15	.729	38	.762
16	.757	39	.546
17	.467	40	.820
18	.665	41	.685
19	.516	42	.617
20	.545	43	.782
21	.370	44	.641
22	.593	45	.642
23	.745	46	.672

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation)	ข้อ	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation)
47	.459	60	.698
48	.694	61	.749
49	.388	62	.648
50	.618	63	.738
51	.532	64	.804
52	.768	65	.779
53	.732	66	.607
54	.820	667	.741
55	.660	68	.580
56	.664	69	.607
57	.703	70	.595
58	.460	71	.556
59	.318	72	.553

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .978

ตาราง 16 เกณฑ์ปกติ (Norm) โดยรวมของแบบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่
ของครอบครัว

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ
72	1.61	28	102	4.46	33	131	10.16	37
73	1.67	28	103	4.60	33	132	10.43	37
75	1.80	29	104	4.74	33	133	10.70	37
76	1.86	29	105	4.89	33	134	10.97	37
77	1.93	29	106	5.04	33	135	11.25	37
78	2.00	29	107	5.20	33	136	11.53	38
80	2.15	29	108	5.36	33	137	11.82	38
81	2.22	29	109	5.52	34	138	12.12	38
82	2.30	30	110	5.68	34	139	12.42	38
83	2.39	30	111	5.85	34	140	12.72	38
84	2.47	30	112	6.03	34	141	13.03	38
85	2.56	30	113	6.21	34	142	13.35	38
86	2.65	30	114	6.39	34	143	13.67	39
87	2.74	30	115	6.58	34	144	13.99	39
88	2.83	30	116	6.77	35	145	14.32	39
89	2.93	31	117	6.96	35	146	14.66	39
90	3.03	31	119	7.36	35	147	15.00	39
91	3.13	31	121	7.78	35	148	15.35	39
92	3.24	31	122	8.00	35	149	15.70	39
93	3.34	31	123	8.22	36	150	16.06	40
94	3.46	31	124	8.45	36	151	16.42	40
95	3.57	31	125	8.68	36	152	16.78	40
96	3.69	32	126	8.92	36	153	17.16	40
97	3.81	32	127	9.16	36	154	17.54	40
98	3.93	32	128	9.40	36	155	17.92	40
100	4.19	32	129	9.65	36	156	18.31	40
101	4.32	32	130	9.90	37	157	18.70	41

ตาราง 16 (ต่อ)

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ
158	19.10	41	188	33.29	45	217	49.82	49
159	19.50	41	189	33.82	45	218	50.41	50
160	19.91	41	190	34.37	45	219	51.00	50
161	20.33	41	191	34.91	46	220	51.59	50
162	20.75	41	192	35.46	46	221	52.17	50
163	21.17	41	193	36.01	46	222	52.76	50
164	21.60	42	194	36.56	46	223	53.35	50
165	22.03	42	195	37.12	46	224	53.93	50
166	22.47	42	196	37.67	46	225	54.52	51
168	23.37	42	197	38.23	47	226	55.10	51
169	23.82	42	198	38.80	47	227	55.68	51
170	24.28	43	199	39.36	47	228	56.26	51
171	24.74	43	200	39.93	47	229	56.84	51
172	25.21	43	201	40.50	47	230	57.42	51
173	25.68	43	202	41.08	47	232	58.58	52
174	26.16	43	203	41.65	47	233	59.15	52
175	26.64	43	204	42.23	48	234	59.72	52
176	27.13	43	205	42.80	48	235	60.29	52
177	27.62	44	206	43.38	48	236	60.86	52
178	28.12	44	207	43.96	48	237	61.42	52
179	28.61	44	208	44.55	48	238	61.99	53
180	29.12	44	209	45.13	48	239	62.55	53
181	29.63	44	210	45.71	48	240	63.10	53
182	30.14	44	211	46.30	49	241	63.66	53
183	30.65	44	212	46.88	49	242	64.21	53
184	31.17	45	213	47.47	49	243	64.76	53
185	31.70	45	214	48.06	49	244	65.30	53
186	32.22	45	215	48.65	49	245	65.85	54
187	32.75	45	216	49.23	49	246	66.39	54

ตาราง 16 (ต่อ)

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ
247	66.92	54	277	81.06	58	307	90.70	63
248	67.46	54	278	81.45	58	308	90.94	63
249	67.98	54	279	81.85	59	309	91.18	63
250	68.51	54	280	82.23	59	310	91.41	63
251	69.03	54	281	82.61	59	311	91.64	63
252	69.55	55	282	82.99	59	312	91.86	63
253	70.06	55	283	83.36	59	313	92.08	64
254	70.57	55	284	83.73	59	314	92.30	64
255	71.08	55	285	84.09	59	315	92.51	64
256	71.58	55	286	84.44	60	316	92.72	64
257	72.08	55	287	84.79	60	318	93.12	64
258	72.57	56	288	85.13	60	319	93.31	64
259	73.06	56	289	85.47	60	320	93.50	65
260	73.55	56	290	85.81	60	321	93.68	65
261	74.03	56	291	86.14	60	322	93.86	65
262	74.50	56	292	86.46	61	323	94.04	65
263	74.97	56	293	86.78	61	324	94.21	65
265	75.90	57	294	87.09	61	325	94.38	65
266	76.36	57	295	87.40	61	326	94.55	66
267	76.81	57	296	87.70	61	327	94.71	66
268	77.26	57	298	88.29	61	328	94.86	66
269	77.70	57	299	88.58	62	331	95.31	66
270	78.14	57	300	88.86	62	332	95.46	66
271	78.57	57	301	89.14	62	333	95.60	67
272	79.00	58	302	89.41	62	334	95.73	67
273	79.42	58	303	89.68	62	335	95.86	67
274	79.84	58	304	89.94	62	336	95.99	67
275	80.25	58	305	90.20	62	337	96.12	67
276	80.66	58	306	90.45	63	338	96.24	67

ตาราง 16 (ต่อ)

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ
340	96.48	68	344	96.91	68	356	97.96	70
341	96.59	68	347	97.21	69	360	98.23	71
343	96.81	68	349	97.39	69			

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง การศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ มีทั้งหมด 6 หน้า มีคำถามทั้งหมด 72 ข้อ

2. ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อ คำตอบของนักเรียนจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว และข้อมูลที่นักเรียนตอบจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวภัสสร เลาสวัสดิกุล

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนและกรอกรายละเอียดลงในช่องที่กำหนดให้

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

☐

9 - 12 ปี

☐

13 - 15 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐

ประถมศึกษาตอนปลาย

☐

มัธยมศึกษาตอนต้น

4. ลักษณะครอบครัว

☐

ครอบครัวปกติ (ไม่ต้องทำ ข้อ 5 และข้อ 6)

☐

ครอบครัวหย่าร้าง

5. การมีพี่น้องจากครอบครัวเดิม

☐

มีพี่น้องในครอบครัวเดิม

☐

ไม่มีพี่น้องในครอบครัว

6. ระยะเวลาของการหย่าร้างจากครอบครัวเดิม

☐

หย่าร้างต่ำกว่า 2 ปี

☐

หย่าร้าง 2 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความกลัวของนักเรียนของการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
 หลังข้อความที่ตรงกับความคิดและความรู้สึกของตัวนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

กลัวมากที่สุด	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมากที่สุด
กลัวมาก	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมาก
กลัวปานกลาง	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวปานกลาง
กลัวน้อย	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวน้อย
ไม่กลัว	หมายถึง	ไม่มีความรู้สึกกลัวเลย

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	กลัว มากที่สุด	กลัว มาก	กลัว ปานกลาง	กลัว น้อย	ไม่กลัว
1	บิดาหรือมารดาไม่มารับนักเรียนหลังเลิกเรียน		✓			

ข้อ	ข้อความ	กลัว มากที่สุด	กลัว มาก	กลัว ปานกลาง	กลัว น้อย	ไม่กลัว
1	บิดาหรือมารดาถูกคนอื่นหลอกหลวง					
2	ไม่ได้อยู่อาศัยที่บ้านที่นักเรียนเคยอยู่					
3	ไม่ได้เล่นกับเพื่อนที่อยู่แถวบ้าน					
4	ไม่ได้เรียนหนังสือต่อจนจบเหมือนคนอื่น					
5	เรียนหนังสือไม่เก่ง					
6	บิดามารดาไม่สามารถหารายได้มาให้ครอบครัวได้					
7	ไม่มีเงินใช้จ่ายในครอบครัว					
8	ไม่มีคนส่งเสียให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ					
9	เมื่อต้องขอยืมเงินจากบุคคลอื่น					
10	ครอบครัวมีหนี้สิน					
11	ไม่สำเร็จการศึกษา					
12	การกู้เงินจากรัฐบาลเพื่อศึกษาต่อ					
13	บิดาหรือมารดาต้องทำงานหนัก					
14	เป็นภาระให้คนอื่น					
15	ครอบครัวของนักเรียนไม่เหมือนเพื่อน					
16	เป็นส่วนเกินของครอบครัว					
17	บิดามารดาใช้ตนเองเป็นข้ออ้างเมื่อขัดแย้งกัน					
18	ตนเองจะเป็นเด็กมีปัญหา					
19	ผู้อื่นจะคิดว่านักเรียนเป็นเด็กไม่ดี					
20	เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
21	การเป็นบุคคลไม่ดีของสังคม					
22	บิดาหรือมารดาไม่เอาใจใส่นักเรียนเหมือนเดิม					
23	ไม่ได้รับความอบอุ่นจากบิดาหรือมารดา					
24	ไม่ได้อยู่กับบิดาหรือมารดาเหมือนเดิม					
25	บิดาหรือมารดารักคนอื่นมากกว่านักเรียน					
26	บิดามารดามีน้องใหม่แล้วไม่รักนักเรียน					
27	บิดาหรือมารดาไปอยู่ที่อื่น					
28	บิดาหรือมารดาไม่ให้ความสนใจนักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	กลัว มากที่สุด	กลัว มาก	กลัว ปานกลาง	กลัว น้อย	ไม่กลัว
29	บิดาหรือมารดาไม่รักนักเรียน					
30	บิดาหรือมารดาให้ความสนใจคนอื่นมากกว่า นักเรียน					
31	ไม่ได้อยู่กับครอบครัวเหมือนเดิม					
32	การมีบุคคลอื่นเข้ามาอยู่ในครอบครัว					
33	บิดาหรือมารดารักคนอื่นมากกว่าคนในครอบครัว					
34	บิดาหรือมารดาให้นักเรียนเลือกว่าจะอยู่กับใคร					
35	การเล่าเรื่องภายในครอบครัว					
36	การกรอกประวัติหรือข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับ ครอบครัว					
37	บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบิดามารดา					
38	บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับบิดาหรือมารดา					
39	บุคคลอื่นถามเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวของนักเรียน					
40	การพูดถึงบิดาหรือมารดาของนักเรียน					
41	เพื่อนล้อเลียนเรื่องบิดาและมารดา					
42	การพูดถึงสถานภาพของครอบครัว					
43	บุคคลอื่นวิพากษ์วิจารณ์ครอบครัว					
44	บุคคลอื่นนินทาครอบครัว					
45	บิดาหรือมารดาใหม่เกลียดชังนักเรียน					
46	บุคคลอื่นทำร้ายนักเรียน					
47	นักเรียนทะเลาะกับพี่น้อง					
48	ต้องอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งของพ่อแม่					
49	ผู้อื่นทำความผิดแล้วโยนความผิดมาให้นักเรียน					
50	คนอื่นรังแก					
51	ผู้อื่นขโมยของของนักเรียน					
52	บิดามารดาไม่พูดกัน					
53	บิดาและมารดาทะเลาะกัน					
54	บิดาทำร้ายร่างกายมารดา					
55	บิดาและมารดาทะเลาะกันจนได้รับบาดเจ็บ					

ข้อ	ข้อความ	กลัว มากที่สุด	กลัว มาก	กลัว ปานกลาง	กลัว น้อย	ไม่กลัว
56	บิดามารดาทะเลาะกันเกี่ยวกับเรื่องของนักเรียน					
57	บิดาหรือมารดาเข้ามาทำร้ายร่างกายนักเรียน					
58	เป็นต้นเหตุที่ทำให้บิดาหรือมารดาทะเลาะกัน					
59	บิดาหรือมารดาสมรสใหม่					
60	ไม่ได้พบบิดาหรือมารดา					
61	ไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน					
62	ไม่ได้รับความอบอุ่นเหมือนเดิม					
63	ไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า					
64	ครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม					
65	ไม่รู้จักเข้าข้างบิดาหรือมารดา					
66	บิดาหรือมารดาถูกคนอื่นหลอกหลวง					
67	นักเรียนถูกทิ้งอยู่บ้านคนเดียวตามลำพัง					
68	บิดาหรือมารดาทิ้งให้นักเรียนอยู่กับบุคคลอื่น					
69	บิดาหรือมารดาให้นักเรียนไปอยู่บ้านญาติตามลำพัง					
70	บิดาหรือมารดาไม่มีเวลาให้กับนักเรียน					
71	บิดาหรือมารดากลับบ้านดึก					
72	กลับมาบ้านแล้วไม่พบบิดาหรือมารดา					

ตารางเกณฑ์ปกติ (Norm) โดยรวมของแบบความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่
ของครอบครัว

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ
72	1.61	28	102	4.46	33	131	10.16	37
73	1.67	28	103	4.60	33	132	10.43	37
75	1.80	29	104	4.74	33	133	10.70	37
76	1.86	29	105	4.89	33	134	10.97	37
77	1.93	29	106	5.04	33	135	11.25	37
78	2.00	29	107	5.20	33	136	11.53	38
80	2.15	29	108	5.36	33	137	11.82	38
81	2.22	29	109	5.52	34	138	12.12	38
82	2.30	30	110	5.68	34	139	12.42	38
83	2.39	30	111	5.85	34	140	12.72	38
84	2.47	30	112	6.03	34	141	13.03	38
85	2.56	30	113	6.21	34	142	13.35	38
86	2.65	30	114	6.39	34	143	13.67	39
87	2.74	30	115	6.58	34	144	13.99	39
88	2.83	30	116	6.77	35	145	14.32	39
89	2.93	31	117	6.96	35	146	14.66	39
90	3.03	31	119	7.36	35	147	15.00	39
91	3.13	31	121	7.78	35	148	15.35	39
92	3.24	31	122	8.00	35	149	15.70	39
93	3.34	31	123	8.22	36	150	16.06	40
94	3.46	31	124	8.45	36	151	16.42	40
95	3.57	31	125	8.68	36	152	16.78	40
96	3.69	32	126	8.92	36	153	17.16	40
97	3.81	32	127	9.16	36	154	17.54	40
98	3.93	32	128	9.40	36	155	17.92	40
100	4.19	32	129	9.65	36	156	18.31	40
101	4.32	32	130	9.90	37	157	18.70	41

ตาราง (ต่อ)

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ
158	19.10	41	188	33.29	45	217	49.82	49
159	19.50	41	189	33.82	45	218	50.41	50
160	19.91	41	190	34.37	45	219	51.00	50
161	20.33	41	191	34.91	46	220	51.59	50
162	20.75	41	192	35.46	46	221	52.17	50
163	21.17	41	193	36.01	46	222	52.76	50
164	21.60	42	194	36.56	46	223	53.35	50
165	22.03	42	195	37.12	46	224	53.93	50
166	22.47	42	196	37.67	46	225	54.52	51
168	23.37	42	197	38.23	47	226	55.10	51
169	23.82	42	198	38.80	47	227	55.68	51
170	24.28	43	199	39.36	47	228	56.26	51
171	24.74	43	200	39.93	47	229	56.84	51
172	25.21	43	201	40.50	47	230	57.42	51
173	25.68	43	202	41.08	47	232	58.58	52
174	26.16	43	203	41.65	47	233	59.15	52
175	26.64	43	204	42.23	48	234	59.72	52
176	27.13	43	205	42.80	48	235	60.29	52
177	27.62	44	206	43.38	48	236	60.86	52
178	28.12	44	207	43.96	48	237	61.42	52
179	28.61	44	208	44.55	48	238	61.99	53
180	29.12	44	209	45.13	48	239	62.55	53
181	29.63	44	210	45.71	48	240	63.10	53
182	30.14	44	211	46.30	49	241	63.66	53
183	30.65	44	212	46.88	49	242	64.21	53
184	31.17	45	213	47.47	49	243	64.76	53
185	31.70	45	214	48.06	49	244	65.30	53
186	32.22	45	215	48.65	49	245	65.85	54
187	32.75	45	216	49.23	49	246	66.39	54

ตาราง (ต่อ)

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์ไทล์	T ปกติ
247	66.92	54	277	81.06	58	307	90.70	63
248	67.46	54	278	81.45	58	308	90.94	63
249	67.98	54	279	81.85	59	309	91.18	63
250	68.51	54	280	82.23	59	310	91.41	63
251	69.03	54	281	82.61	59	311	91.64	63
252	69.55	55	282	82.99	59	312	91.86	63
253	70.06	55	283	83.36	59	313	92.08	64
254	70.57	55	284	83.73	59	314	92.30	64
255	71.08	55	285	84.09	59	315	92.51	64
256	71.58	55	286	84.44	60	316	92.72	64
257	72.08	55	287	84.79	60	318	93.12	64
258	72.57	56	288	85.13	60	319	93.31	64
259	73.06	56	289	85.47	60	320	93.50	65
260	73.55	56	290	85.81	60	321	93.68	65
261	74.03	56	291	86.14	60	322	93.86	65
262	74.50	56	292	86.46	61	323	94.04	65
263	74.97	56	293	86.78	61	324	94.21	65
265	75.90	57	294	87.09	61	325	94.38	65
266	76.36	57	295	87.40	61	326	94.55	66
267	76.81	57	296	87.70	61	327	94.71	66
268	77.26	57	298	88.29	61	328	94.86	66
269	77.70	57	299	88.58	62	331	95.31	66
270	78.14	57	300	88.86	62	332	95.46	66
271	78.57	57	301	89.14	62	333	95.60	67
272	79.00	58	302	89.41	62	334	95.73	67
273	79.42	58	303	89.68	62	335	95.86	67
274	79.84	58	304	89.94	62	336	95.99	67
275	80.25	58	305	90.20	62	337	96.12	67
276	80.66	58	306	90.45	63	338	96.24	67

ตาราง (ต่อ)

คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ	คะแนน ดิบ	เปอร์ เซ็นต์	T ปกติ
340	96.48	68	344	96.91	68	356	97.96	70
341	96.59	68	347	97.21	69	360	98.23	71
343	96.81	68	349	97.39	69			

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัวให้นำคะแนนดิบมาเทียบกับคะแนนที่ปกติและพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

ตั้งแต่	T63	และสูงกว่า	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมากที่สุด
	T54	- T62	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวมาก
	T45	- T53	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวปานกลาง
	T36	- T44	หมายถึง	มีความรู้สึกกลัวน้อย
	T35	และต่ำกว่า	หมายถึง	ไม่มีความรู้สึกกลัวเลย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวภัสยกร เลาสวัสดิกุล
วัน เดือน ปีเกิด	12 มกราคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	234/17 หมู่บ้านธารทิพย์ หมู่ 1 ตำบลถนนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ จากสถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ